గాదు. సాహుకారులకు సుఖమే. మాకుఁ దత్కాలమునందైన దుఃఖమే! ఉత్తరకాలమున సుఖమున్నను కాచివేచి యుండు టకు సొత్తులేనివారమగుట మాకుసాధ్యముగాదు. "దీనిగడచి దీర్ఘాయుష్మంతుల మైనఁ గదా పెన్నదాఁటి పెరుమాళ్ళసేవఁ జేయుట?"

ఈ చర్చచే స్ఫుటములగు విషయములు

(1) పుంజిగలవారు కర్షకరులును గొన్నివిధముల మిత్రులును గొన్నివిధముల శత్రులునుగా నున్నారు. దీనివివరము.

శ్రమ సహాయకారి గానిది మూలధనము నిష్ప్రయోజనము. ఒకసంచిలో సవరనులు భద్రముగా దాచియుంచిన నవి కోళ్ల రీతిని తమంతట గ్రుడ్లుబెట్టి పిల్లనాణ్యముల మనకియ్యవు. మూలధనము వృద్ధికి వచ్చు ననఁగా పాటునకుఁ దోడుపాటైన నని యర్థము. సముత్థానపరులు వ్యవహారముల విశ్లేషించినంగాని పుంజి గడనకు రాదు. శ్రమయుఁ బరిపణము లేనిచో కుడిభుజము లేనిద ట్లగును.

ఇఁక శత్రుత్వ మెట్లనిన:—కూడినవఱలో చేతిపనికి బదులు యంత్రపుఁ బనిని ప్రవేశ పెట్టవలయు నని పుంజి గలవారి యుద్దేశము. ఏలనఁగా, యంత్రములు 'ఆలస్యముగా వచ్చుట, ఆట విడుపు గోరుట, పెద్దలతుఁ దర్పణము విడుచుటకై రజా కావల యుననుట, చెప్పి రాక పోవుట, వచ్చి చెప్పక పోవుట, ఎక్కువ వంబళము గావలయుననుట, గొణుగుట, కార్యవేళలఁ గన్నులు

మూఁతవేయుట ఇత్యాది చేష్టలు లేనివియును అధిక ఫలప్రదములునుగా నున్నవి. దీనిచే నెల్లప్పుడుఁ గాకున్ననుఁ గొన్ని సందర్భములయందు పనివాండ్రకు నష్టము వచ్చుననుట మాదలించితిమి. కావున తాత్కాలికమైన శత్రుత్వము గలుగుటయుం గలదు.

మనదేశములో యంత్రపు వస్త్రములు ప్రసరించుటంజేసి సాలెవారి కాదాయము క్షీణతకు వచ్చుటయు నీశత్రుత్వమునకు నొక తార్కాణము. అయినను యంత్రములు మితిమీఱి ప్రబలిన దేశములంగాని యీ హాని రాష్ట్రమునకు బాధాకరము గాదు. అట్టి దేశముల సైతము సరాసరికి దీర్ఘకాల ఫలముల గణించి చూచిన శుభమే కాని యశుభమని ఖండితముగాఁ జెప్పుటకు వీలు లేదు. కావున నేది యెట్లున్నను హిందూదేశములో యంత్రములు పొంగి పొరలి మనల నెల్లఁ గొట్టుకొని పోయి సముద్రములోఁ జేర్చునను భయము ఇంకఁ గొన్ని శతాబ్దముల వఱకును మనము పడవలసినది లేదు. అప్పుడైన భయముపడవలసిన ప్రమేయముండునా యని శంకించెదను.

యంత్రీయముల వెల న్యూనతవహించు జాడగలవి యని యంటిమి. ఈవిషయమై కొందఱిట్లు సందేహింప వచ్చును. యంత్రములలో వేయబడు అపక్వవస్తువులు (బొగ్గు, దూది, ఇనుము, ఇత్యాదులు) హీనవృద్ధికిఁ జేరినవి. ఇవియు విస్తరించినంగాని యంత్రోత్పత్తి విస్తరించుట యసంభావ్యము.

వస్త్రము లాధిక్యముఁ జెందుట ప్రత్తి యెక్కువ పండినంగాని కాదు. ప్రత్తి ఎక్కువగఁ బండించవలయు నేన్న భూములకు సారమెక్కువగ వేయవలయు. లేదా అల్పసారమైన భూముల లో ప్రత్తి నాటవలయు. ఎట్లు చేసినను కృషికులకు సెలవు హెచ్చుటంజేసి ఎక్కువ క్రయము లేనిది వారికి గిట్టిరాదు. కావున ప్రత్తియొక్క ధర పెరుగు ననుట ప్రతీతము. ప్రత్తి వెల హెచ్చుగైన మల్లులు వెల కుఱుచౌట యెట్లు?

ఈసంశయము నివారించు వ్యాఖ్య:—

వస్త్రముయొక్క వెలలో ప్రత్తియొక్క వెల బహుస్వల్ప భాగము. చూడుఁడు?

వస్త్రరచనోపకరణములు.

1 ప్రత్తి.
2 వడకుట.
3 నేఁతపని.

వస్త్రము తాను పదిరూపాయలుఁ జేయునదియైన అందులకు వలయు పచ్చిప్రత్తివెల ఒకరూపాయ యుండినయెక్కువ. ఈ దశాంశముమాత్రమే హీనవృద్ధికిఁ జేరినది. ఈయంశము ప్రియమైనను ఎక్కువసరకు తయారుచేయుటవలన అధికవృద్ధి గతములైన తక్కినభాగములు నయమైనచో మొత్తముమీఁద వస్త్రముల వెలలు దిగుననుట సుగమము.

నాలుగు రూపాయలు జేయు సాధారణ మగు నినుపకమ్మి వస్తువులుగా పక్వము చేయఁబడి ఈ క్రిందిధరలకు నెగయును.

ఇపనుదార కమ్ములు.	ర్పూ. 6	0	0
గుఱ్ఱపులాడములు.	11	0	0
అంపములు.	60	0	0
మేలైన కత్తెరలు.	1,800	0	0
తీక్ష్ణములైన పేనాచిన్వ కత్తులు.	2,640	0	0

చూచితిరా! నాలుగురూపాయల వెలయిచ్చి అసంస్కృత మగు నినుమును పక్వమునకుఁ దేనుదేను 2,640 రూపాయల యనర్ఘసామగ్రియైనది! ఈరెండువేలదిల్లరరూపాయలలో క్షీణ వృద్ధికి లొంగినభాగము 4 రూపాయలుమాత్రమే. ఈభాగము వెల పదింతలు విజృంభించినను సరకులు సవిస్తరము గొటచే నైన యంత్రసంస్కారముచేనైన అధికవృద్ధికి వీలు ఎక్కువగఁ గుదిరెనేని అంపములు, కత్తెరలు, పేనాకత్తులు, ఇత్యాది సంస్కృతపదార్థములు సరసములౌననుట స్పష్టము.

సంకేతనామములు.

లేఁత, పచ్చి, అసంస్కృత, అరచిత ఇత్యాదులు తయారు చేయఁబడని వస్తువులయందును, పక్వ, ముదురు, సంస్కృత, రచిత ఇత్యాదులు తయారు చేయఁబడిన వస్తువులయందును ప్రయుక్తములు.

హెచ్చరిక:—ఒకే వస్తువు ఒండుకళలో పక్వమనియు వేఱొకట నపక్వమనియు గణింపఁబడినను బడవచ్చును. దృష్టాంతము. ప్రత్తి సేద్యగానికి విరచితము. అనఁగా వాఁడు దానితో నమ్ముటఁ దప్ప వేఱేమియుఁ జేయఁడు. గింజలను దూదిని వేఱుపఱిచి బస్తాలుగట్టు ప్యాక్టొరీవారికి ప్రత్తి యరచితము. ఏలన వారు దాని నింకను బక్వమునకు దెత్తురుగాన వారికి బస్తా మూటలు ముడిసరివి

ఈ మూటలగొని నూలువడకువారికి దూది పచ్చిది. నూలుపాకము.

నేఁతగాండ్రకు నూలు లేఁత. బట్టలు తరుణములు.

ఉడుపులు జేయువారికి బట్టలు పచ్చి. చొక్కాయిలు, మొదలగునవి ముదిరినవి.

ఇక్లే ఇనుము, కొయ్య ఇత్యాదులయందును గ్రహించునది:

కళలలో దయారుచేయఁదేఁ బడునవి యపక్వములు. తయారై దింపఁబడునవి పక్వములు. ముందటి కళపరముగఁ జూచిన వస్తువు లసంస్కృతములు; వెనుకటి కళపరముగఁ జూచిన సంస్కృతములు.

భూమిలోనుండి యుత్పత్తియైనవి వెనుకటి కళలనుండి పుట్టినవి గావుగాన వానిని శుద్ధాసంస్కృతము లందురు. నేరుగా వినియోగ్యములైనవి శుద్ధసంస్కృతములు. ఈరెంటికిని మధ్య

నుండునవి మిశ్రములు లేక కించిద్రచితములు. అనఁగా నివి రచితారచితములు. రెంటియొక్కయు లక్షణములు గలవి.

మనదేశములో పచ్చివస్తువులు దిక్కు లుబుకున ట్లున్నవి గాని పక్కాసరకు లంత దట్టముగా లేవు ఇది యెంతయుఁ జింతనీయము. రూపభేదోత్పాదకములైన కళలు విలసిల్లమిం జేసి మనవస్తువుల మనమే తయారుచేసికోఁ జాలనివారమై బయటి దేశములకుం బంపి విరచితములం జేయించి దిగుమతిచేయించుకొనుచున్నాము పంటలతోఁబాటు రచనలును ఈదేశమునఁ బ్రబలించిన భరతఖండమునకు నీడుదోడైన రాజ్యము లెవ్వియు నుండవు. ఈ దేశోత్పత్తిలోని విశేషము లేమనిన:—అరచితములు మెండు. విరచితములు గుండు.

ఈవిషయమిఁక ముందు సాంతముగఁ జర్చింపఁబడును గాన నింతటితో నీ ప్రకరణము పూర్ణింతము.

పదునాలవ ప్రకరణము

కర్మకరుల శక్తియుక్తులు

శ్రమపు అతిశయిత సామర్థ్యముం జేయు విధానములు ద్వివిధమ్ములై ప్రవర్తిల్లు.

(1) కర్మకరుల దేహమనోదార్ఢ్యంబులు ఆఢ్యంబులై యుండునట్లొనర్చుట.

(2) వృత్తులను తగు విధంబులం దీర్చి నిర్మించుట.

ఇందు మొదటిదాని ననుసంధించు సమయంబులెవ్వియనిన:—

పారంపర్యప్రాప్తమగు శరీరబలము

లోకములోని జను లందఱును తుల్యబలులుగారు. నేలల యందుంబలె నరులలోను సారవిషయకము లగు నంతరము లున్నవి. ఇవి నిష్హేతుక జాయమానములుగాక శీతోష్ణస్థితి, సంఘచర్యలు, చిరకాలపరిచిత కర్మలు వైవాహికాచారములు ఇత్యాదుల ననుకరించి యుండును. 'పుట్టుకతోనే చెడిపోయి నారము; ఇంక నేమి చేసినను పరిష్కృతుల మగుట దుర్లభము' అని నిరాశులై యుండుట తెలివిమాలిన తనము. "పురాకృత కర్మమువలన నాకు నీగుణములు పట్టుపడినవి; పుట్టుకతో వచ్చి

నది పుడకలతోఁ గాని పోదు" అని సాహసరహితులై యుండుట పామరలక్షణము. జనన సిద్ధము లగు లోపము లను పాపములకు పౌరుషమే ప్రాయశ్చిత్తము.

జపానీయుల విజృంభణము

జపానుదేశీయు లేఁబదియేఁడులకుఁ బూర్వము మనవలెనే పాశ్చాత్యు లన్న భయకంపితులుగ నుండెడివారు. వారిదేశములో మనలంబలె జాత్యుపజాతులు వర్ణధర్మంబు లనఁబడు నానావర్ణాధర్మంబులును పెచ్చుపెరిఁగి, ఏకదేశీయ భావమునకుం బ్రత్యూహములై జనులను శక్తిహీనులం జేసి యలయించినవి. వాణిజ్యార్థము వచ్చిన ఐరోపావారినిఁ జూచి యశుద్ధులని తెగడి దూరంబుగ వెళ్ళుటయు వారి యాచారములలో నొకటిగా నుండెను.

ఆ సమయమున అమెరికాదేశస్థులు తమవారికైన తిరస్కారమునకుఁ బ్రతీకారముఁ జేయఁబూని, జపానువారిని శిక్షింప యుద్ధపునావలం బంపిరి. అవి రేవున విడిసి ఫిరంగులఁ బేల్చఁగనె, జపానీయులు తమ కిఁక నోటమి తప్పదని యెఱింగినవారై నయము మెఱయ సమాధానముఁ జేసికొని 'ఇఁక ముందైన మానభంగము రాకుండవలయునన్న దేశమును వృద్ధిపఱుచుటయే యుపాయంబుగాని వేఱొండులేదు; శాతపదులచే శత్రువులు శాంతింపరు' అని చక్కఁగా నెఱింగినవారై యానాఁటఁగోలె నోటిమాటలఁ బ్రసంగించుట లేకున్నను, అభ్యుదయక్రియల

ననుష్ఠానములోనికిఁ దెచ్చుటకు రోమ రోమంబులనుండి పుట్టి ప్రజ్వరిల్లు పౌరుషంబుతో ప్రారంభించిరి. ముప్పదియైదు సంవత్సరములలో సంఘసంస్కారముం బూర్తిగావించి, క్షత్రియ బ్రాహ్మణాదులకును తక్కుంగల వారికిని బొత్తుఁగల్పించి, జాతిభేదములు మూఢజనాదరణీయము లని నిరసించి, ప్రాచీన వేదములు ప్రకృతకాలమునకుఁ జాలవని నవీన కళావిషయక శాస్త్రముల నేర్పు పాఠశాలలం బ్రతిష్ఠించి, యావిద్యలం బ్రసరింపం జేసి, ఐకమత్యముగలవా రౌట నవక్రవిక్రమాఢ్యులై, సేనలను యుద్ధంపునావలను ఆధునికరీతి సర్వసన్నాహ సమేతములం గావించి, ముప్పదియైదేఁడులలోన చీనాదేశపుఁ జక్రవర్తి నోడించి విజృంభించిరి. అదిచూచి రష్యా, జర్మనీ, ఫ్రాన్స్ దేశములవారు అసూయాగ్రస్తులై జపానువా రాక్రమించుకొనిన భూములను, చీనావారికే ప్రతిదాన మిచ్చునట్లు నిర్బంధించిరి. వారి నెదిరించి నిలుచుశక్తి లేనివా రగుట జపానువారు తలలువంచి యప్పటి కంగీకారమునూని పగఁదీర్ప నదను వేచియుండిరి.

ఈ కలికాలములో రణక్రీడ కృతయుగాదులయందుంబలె సెలవులేక చేయఁబడు వినోదముగాదు. భారతాది యుద్ధములలో వీరుల కెప్పుశోగాని ఆఁకలి దప్పులు గలుగుట వినఁబడదు. అప్పటివారు కృశోదరులు; ఈనాఁటివారు వృకోదరులు. ఆకాలమున భీమసేనుఁడొకఁడు మాత్ర మట్లో, ఈకాలము వారి జాతికి

జేరినవాఁడు! మనకు మంత్ర తంత్రములు ఇంద్రజాలములును సుముఖములుగావు. యుద్ధభూమిలో నుండియే తీరవలయు; దెబ్బలే తినవలయు! ప్రాచీనులదెబ్బ వేరు. వారస్త్రబలము గలవారు. ఒకఁడు తన యింటి పెఱటిలోనే మఱ్ఱియూడతోఁ బాఁతుదోము కొనుచు గ్రహచార వశమున నావేళకు శాత్రవుఁ డెవఁడైన జ్ఞప్తికి వచ్చెనన్న కోపోద్దీపితుఁడై, ఆయూఁడ కటుక్కని విఱుగునట్లు పండ్లు పెటపెటఁగొఱికి బ్రహ్మాస్త్రముం బ్రయోగించిన ఆయస్త్రము సూర్యకోటి సదృశప్రకాశ దుర్నిరీక్షమై ప్రళయకాల జాజ్వల్యమాన కీలిన కీలాకలాపంబు నిరసించు ప్రక్రియ రేఁగి, త్రోవనెదురుపడిన వారి మీసముల నైనఁ గమలఁజేయక నేరుగ ఆశాత్రవునే కదిసి, వాఁడొకవేళ నప్పుడు నిదురించుచుండిన, సంహరించుట ధర్మవిరుద్ధంబు గావున, వాఁడు లేచి సన్నద్ధుండగు వఱకు వాకిటఁగాచియుండి నోటీసిచ్చి పిమ్మట వానిపైఁ బడుటయో లేక వాఁడింకనుం బ్రచండుఁడై పాశుపతాస్త్రంబుం దీటు కొల్పిన తోఁకముడిచికొని యింటికి మఱలివచ్చి యజమానునకు సర్వముం దన పౌరుషంబు నివేదించి తూణీరగతంబై తూఁగుటయో యొక్కటి యాచరించి విరమించుట గతయుగ గౌరవంబు! ఆ బేడలు ఈ కలియుగపు నీటిలో నుడుకవు.

ప్రథమగణ్యాబలంబులగు రాష్ట్రంబులు దాఁకొనేని కురుపాండవ సంగరం, బట్లు 18 దివసంబులంగాక 18 నెలలను

సమాప్తినొందుట సందేహంబు. వత్సరమునకు సుమారు అధమ పక్షము 100 కోటుల రూపాయలైన లేకున్న సైన్యము నాయిత పాటుతో నుంచుట దుర్లభము. కావున ప్రపంచమునంగల ఆంగ్లేయాదిరాజ్యంబులతో ననుకరింపఁగోరిన నాహవములకు వలయు ధనబాహుళ్య ముండుట యావశ్యకము. అట్టిధనములు ఆధునికవిధంబుల వివిధంబు లగు కళల నభివృద్ధి చేసినంగాని పడయఁబడవు: సంప్రదాయమే సర్వశ్రేష్ఠం బనువారికి నధమత్వ విమోచనంబు కానిపని. అట్లగుటచే జపానీయులు నవనాగరికతయే ప్రాణమానసమాశ్రయం బని ధృఢముగనమ్మి తదుచిత రీతి దేశాచారములలో మార్పులం జేసి యంత్రకళలస్థాపించియు, జనులశక్తి కనుగుణము లగు వృత్తులం బ్రవేశింపం జేసియు సం ప్రాప్తార్థ పౌష్కల్యులై, రష్యావారి వికలతనొందింప సందుఁ జూచుచుండు తఱికి, ఇంగ్లీషువారు తమకును రష్యావారికిని ద్వేష హేతువులుంటఁ బట్టియు, సముద్ర యుద్ధమునఁ గుశలు లైన జపానువారు తమకుఁ గానివారితోఁగలిసిన తమకు మంచిది కాదగుటంబట్టియు, వర్ణ మతాచార వేషభాషా విరుద్ధు లయ్యు జపానువారితో బద్ధసఖ్యులైరి. అపుడు రష్యావారు అరులయంతరువును సంపూర్ణముగఁ గనుఁగొన్నవారు కానందున జపానువారు మునుపటియట్లు తమకు వెనుబడినవారును గర్వంబుతోఁ జిన్నఁజేయ వారిఁక వేఁడిఁ జూపనిది మర్యాద దక్కదని యుక్కుమిగిలి రెండేండ్లయుద్ధములో శత్రువుల

భంజించి కృతార్థతయు లోకమాన్యతయుఁ బడసి తమ యూహావదోహాలు లను కీర్తిని నలుదెసల నింపిరి. ఇది మనవలెనే తూర్పు వారును మతాచారములలో నించుమించు సరిపోలిన వారును జూపిన పరాక్రమము. కావున జాత్యాదులకన్న పౌరుష ప్రభావం బెక్కుడు.

జాతి గుణంబులు

మునుపు జీవశాస్త్రి పారంగతు లగు కొందఱు జన్మగుణంబుల మార్పుట యసాధ్య మని యభిప్రాయపడి యుండిరి. ఆధునికులు వారితో నేకీభవింపరు. మ త్రేమన్న పుట్టుకకన్న పెంపకమే ప్రధాన మని యేకవాక్యముగాఁ బలికెదరు. బ్రాహ్మణ పుత్రు డైనను చిన్ననాఁడే శూద్రునియింట వదలిన వానికి శూద్రబుద్ధియే అబ్బునుగాని బ్రాహ్మణ్య మలవడదు. శూద్రుడైన బ్రాహ్మణ గృహంబునం బెంచి పెద్దవానిం జేసిన వాఁడు శుద్ధోచ్చారణతో సంధ్యావందనముం జేయఁగలఁడు. మనదేశము నేలిన రాజులలో తక్కువలెక్కకు ముక్కాలుమంది జాతిచే శూద్రు లయ్యు క్షత్రియపదవి నధిష్ఠించినవారై యజ్ఞోపవీత ధారణాది క్రియలచే ద్విజులుగ గణింపఁబడి ద్విజకులకారకులై యుండుట సుప్రసిద్ధము. చెన్నపురి రాజధానిలో బ్రాహ్మణు లనఁబడువారు ఆదిని అనార్యులైన ద్రావిడు లనియు ఈవడుమ బ్రాహ్మణత్వసిద్ధి నొందినవా రనియు వారిముఖశిరఃపరీక్షణమున మనుష్య

శాస్త్రవేత్తలు స్థాపించియున్నవారు. కావున జన్మమునకన్న కర్మమే యుత్తమ బలవంత మనుట విశదము.

కర్మతత్త్వ విచారణ

కర్మమను పదము తెలిసియో తెలియకయో ప్రయోగించితిమి. ఆ పద మందఱును వాడునదిగాన దాని యర్థము నిట విమర్శించి స్పష్టీకరించుట వదలఁగూడని కార్యము. మఱియు నది యీచర్చతో సంబంధించిన విషయమే.

మనవారు 'పూర్వోపార్జితకర్మహతిచే నీ దుస్థితికి వచ్చితిమి' అని వాడుకగాఁ బలికెదరు. ఎవరికర్మముచేత నెవరు క్రిందఁబడి రనుట వివరముగ విచారింతము.

సాధారణమైన యర్థమే మనఁగా:— "నేను మున్ను పాపముఁజేసితిని. దానిఫలమే యిపుడు బీదనై యుండుట. సరే. అయిన నొక్కటి. ఈ జన్మము పూర్వజన్మముచే నిర్ధారితము. అయ్యది తత్పూర్వజన్మ స్థాపితము. ఇట్లే నిర్ణాయకముల నిరూపించుచు వెనుకకుఁ బోవంబోవ నాదిజన్మ మెద్దానిచేతను నిర్ణయింపఁబడని దగును. ఏలయన దానికి నాద్యమెయ్యదియు నుండదు. కావున కర్మముచేఁ బీడింపఁబడని జన్మ మొకటి యుండు ననుట నిర్వివాదాంశము.

ఆ యాదిజన్మమునం దైన మనము స్వతంత్రులమై యుంకుట యొప్పుకోవలసిన పలుకుగదా! ఇది యొప్పుకొన్నఁ దాము జేసిన సిద్ధాంతములకెల్ల భంగము వాటిలు నని కాఁబోలు వేదాంత

వాదులు కర్మ మనాది యని వాక్రుచ్చిరి. అనఁగా కర్మము పుట్టిన కాలము నిరూపించ సాధ్యముగా దనుట. నిష్కృష్టార్థ మేమన జగత్సృష్టి మొదలు కర్మము జనుల వెంటఁ బిశాచమువలె నంటుకొనియుండునని! ఇది యెంత సమంజసముగ నున్నదో చూడుఁడు! కర్మము స్వతంత్రమా లేక ఆచరణ జనితమా? ఎవఁడైన నొకఁ డాచరింపనిది కర్మము తనంతటఁ బుట్టునా? ఒకవేళ సృష్ట్యాదినుండియే కర్మ మనువర్తించు చున్న దని యొప్పుకొందము. అప్పుడుగూడ నరుఁడు స్వాతంత్ర్యము వహించియే కర్మము నాచరించి యుండవలయుఁ గదా! కావున నామూలాగ్రముగ తత్వపరిశోధనముఁ జేసిన సర్వమును స్వతంత్రవర్తనచే నిర్ణీతముగాని పారతంత్ర్యప్రసిద్ధముగా దనుట నిక్కువ మగు.

స్వతంత్రత యుండె ననుకొందము. అయ్యది యొక జన్మమునఁ జేసిన కృత్యములచే బద్ధమై కాలాంతరము పర్యంతమును కదలక మెదలక యుండు ననుట సమ్మతింపఁదగిన మాట కాదు. ఆస్వాతంత్ర్యమే మఱలమఱల సవరించుకొని యుత్తమస్థితికి రా నేల యుద్యమింపఁగూడదు? కాలుజారి క్రిందఁబడినవాఁడు 'ఇది నాకర్మము, మఱల లేవఁగూడదు" అని యట్లే పడియుండఁ గలఁడా?

మఱియు నాగుణములు చరితములన్నియుఁ గర్మాధీనము లండ్రు. అట్లేని స్వేచ్ఛావర్తన మున్న దనుటయు నది కర్మ

బద్ధంబుగా దనుటయుఁ గర్త్రాధీనము లే యగును. ఇది స్వయంపా
సిద్ధముగదా?

మఱియొకటి: స్వతంత్రతయే లేనిపక్షమున "ఇది తగును,
అది తగదు; ఇటు జేయుము, అటు జేయకుము" అని ధర్మశాస్త్ర
ములను విధించుట పొసఁగనిమాట. స్వతంత్రత లేని స్థావర మగు
వృక్షమునుజూచి "ఓ చెట్టా! నీవు మనుధర్మశాస్త్రప్రకారము
నడచుకో. నవనాగరికులమాట పెడచెవిని బెట్టుము" అని
యెవఁడైన మందలించునా? సంస్కరణశక్తి మన కుంటంగాదె
అవ్వలు, అయ్యలును అన్ని ధర్మముల నుపదేశించుట, మనము
విని యట్లాచరింపం దొడంగుట?

కర్మముయొక్క తత్త్వంబేమన.— చేష్టలచే స్వభావము
మాఱును ననిగాని నిరోధింపంబడు నని కాదు. దృష్టాంతము. దేహ
పరిశ్రమంజేయువారు వ్యాయామములందు సక్తచిత్తులై యుం
దురు. సోమరిపోతులయినవారికి క్రీడార్థము పరువులు వాఱు
దమన్నఁగాళ్ళు రావు. మనసు నామోదింపదు. అయినను పట్టు
బట్టి కొన్నినాళ్ళు నొప్పికోర్చి శ్రమించిన నట్టిపాటులు భరము
లుగఁ దోఁపవు. మఱియు మున్ముందుగ నుత్సాహము సుఖము
నిచ్చును. అటుపిమ్మట ఏనాఁడైన లీలావిహారములం జేయకున్న
నాఁడు శరీరమానసంబు లుత్సాహహీనంబులై వాడుబాఱును.
కావునఁ గర్మలచే స్వభావమును స్వభావముచేఁ గర్మలును
యుక్తపథంబుల నడుపవచ్చు ననుట తథ్యము. పౌరుషంబు

సహజగుణంబులలో నెల్ల నాయకత్వంబుండాల్సిన ధర్మంబు. కర్మములు బాధకలయట్లేగాని యంతకన్న మిన్నలుగావు. వానిందలంచి భీతిఁగలఁగుట తన నీడఁజూచి తాభయముఁ గొన్నట్లు.

మనకార్యములు మనలనేగాక సంఘముంగూడ
జెందుననుట న్యాయము

కర్మమెట్లున్న నేమి? అది యెవరి నావేశించు ననుట యింకను ముఖ్యమైనయంశము. పామరజనమత మేమనఁగా:—"నేఁ జేసినకర్మము నన్నే పట్టును. దానిచేత నాకు నింకొకజన్మమున గొప్పపదవియో చిల్లర యుద్యోగమో ప్రాప్తించును.

" క. ఈయొడలు విడిచి వేఱొక
కాయముఁ గైకొని శరీరి కర్మవశగతిం
బోయి సుఖదుఃఖములఁ గను
బాయక వెండియును దేహబంధముఁ బొందున్. "

" స్థిరమగు పుణ్యకర్మమున జీవభవం బగుఁ బుణ్యపాప సం
కరమున మానుషత్వ మగుఁ గల్మషముల్ పశుకీటభావముం
బొరయఁగఁజేయు........................"

(భాగతము)

ఇట్టితత్త్వములు సంఘీభావదృష్టి లేశమైనను లేక స్వప్రయోజనమే పరమార్థంబుగా నెంచు కాపురుషులయందుంగాక యింకెవ్వెఁడను నావిర్భవింప దనుట సులభముగ నిరూపింపఁ బడియె. చూడుఁడు!

తనకర్మము తన్నే చెందుట నిజమైన వర్ణధర్మంబుల కనుగుణమగు వెఱపునం జనుట యుక్తంబనుటయెల కలిగె? వర్ణధర్మము లనఁగా వర్ణోద్ధారక ధర్మములు. ఈనడవడిచే నేరికి మేలు ఉద్దిష్టమయ్యె? తనకా? వర్ణమునకా? తన కనుట పొసంగు టెట్లు? శూద్రులు ద్విజసేవలో మునింగి యుండవలసిన వారఁట? ఈ లోకమే నరక మౌనట్లు పరితపించుట మాలమాదిగలయొక్క ధర్మమఁట! అల్పసంఖ్యగల బ్రాహ్మణక్షత్రియులుదక్క పెఱవారెవ్వరును ఈప్రపంచమున ముందునకు రాఁగూడదు! రాఁబ్రయత్నించుట మహాపాతకము!! రౌరవాది నరకావహము!!! అట్లగుట నీధర్మంబులు శూద్రాదుల కురిత్రాఁడు లయ్యె. కావున జన సామాన్యమున కివి యుపకరించు ననుటకల్ల. కొన్ని వర్ణములవారి లాభార్థము సృష్టములనుట యథార్థము.

కావునఁగర్మము తన్ను మాత్రము జెందు ననుట యొప్పులే నమ్మలే దని మాయభిప్రాయము. దాని ఫలములు సంఘముం బొందుననుటఁ దెలిసికొనిన వారయ్యు నగ్రజాతివారు తదితరులం దమ యధీనమం దుంచి కొనుటకై యనూహ్యామయమగు తత్త్వముం బన్నిరి. ఎట్లనిన హీనకులస్థులకు స్మృతి విహితాచారముల వలన హింసయే గాని సుఖము లేదు. వారలారీతిఁ బోడిమిసెడి సర్వదా యుండవలయునన్న నింకేదైన నొక యాసఁ జూపనిది సాధ్యముగాదు. ఈమిథ్యాలాభము స్థాపించుటకై

కాఁబోలు “శరీరికర్మవశగతిం” బోవు ననిరి. ఈ కుటిలముయొక్క యంతరంగ భావ మేమనఁగా ‘ఓనిర్భాగ్యులారా! మాకై ప్రయాసపడి చావుఁడు. ప్రత్యక్షముగ నున్న ధనమును సుఖమును మేము చూడఁగొనెదము. మీ కేమియు లేకపోయెనే యని మీరు చింతింపనేల! మీసత్కర్మము ఉత్తవోదు. ఇంకొకజన్మమున మీకు వడ్డితోఁగట్టివచ్చును. కావునద్వ్యరపడఁకుఁడు! మీచేతిలోనుండు రొక్కము నిట్లు మాచేతిలోఁ దిలోదకముతో వేయుఁడు. మీకు దేవలోకముపైఁ బత్రము వ్రాసి యిచ్చెదము” అనుట! వంచింపఁబడినవారును నీచు లౌటచేతనే ఈమాయదారి సిద్ధాంతములకుం బ్రకృష్టతగలిగె. ఎట్లు నీచులందురో “సంఘమేగతికిం బోయినఁ బోవనీ. మాజీవాత్మలు ఉచ్ఛస్థితి కెక్కినం జాలు” నను దురాశోపహతులౌట కతన. కావున గర్మము ఆత్మమాత్రప్రయోజకముగాని లోకముం జెందని హితకరముగా దనుట లోభ మను పుట్టనుండి వెల్వడిన విషపుఁ బురుగు.

ప్రవర్తనల ఫలములు తన్నుఁ జెందునో చెందవోగాని తప్పక సంఘమునకు మేలో కీడో చేయు ననుటకు ప్రమాణములు:

అట్లుగానిచో ధర్మములేల విధింపఁ బడవలె? ధర్మముయొక్క ముఖ్యసంకల్పము సంఘముయొక్కయో, జాతియొక్కయో, ఉపజాతియొక్కయో, ఏదైన నొక సముదాయముయొక్క శ్రేయస్సో, లేక శ్రేయస్సని యెన్నఁబడినదియో కాని

వేఱుగాదు. తనకు మాత్రము సంబంధించు కార్యముల ధర్మములను విధించుట మూర్ఖ్యము. అట్లైన దొంగయు దొంగతనమును ధర్మమని వాదింపవలసి వచ్చును. తుమ్ముట, కనుఱెప్ప లల్లార్చుట, ఒడలుగీరికొనుట యిట్టివి ఇతరులకు జుగుప్సం బుట్టింపని మార్గమునఁ జేసికొన్న నెవరేమియు ననఁబోరు. స్వానుగతచర్యల యుక్తాయుక్తవిచారణ వాడిదప్పిన పని. ధర్మాధర్మములు న్యాయాన్యాయములును సంఘానుగతచర్యలయందేఁ ప్రవర్తిల్లు.

అట్లైన నాత్మహత్య యేల కూడ దందురు? ఈ ప్రశ్నకు సదుత్తరము. ఆత్మహత్యయ నిషేధ్య మయిన నానాఁటికిం బ్రజాసంఖ్యకు క్షీణతవాటిల్లు. సంఘము బలహీనమౌను. శత్రులతోఁ బోరుటకు మునుపటివలె సమర్థముగాఁ జాలదు. కావున ప్రతిమనుజునియొక్కయు దేహమనోదార్ఢ్యంబులు సంఘమునకును సంబంధించినవి. వానియందు సంఘమునకుఁ గల యాజ్ఞమాన్యము మనుజునకు లేదు.

ఒకవేళ సంఘముం జెంద దన్నియనుకొందము. ఇండియాలో పాపకర్ములనేకులు గలరు. మన జనసంఖ్య దాదాపు 30 కోట్లు. అం దెంతలేదన్నను 25 కోట్లు నికృష్టజీవులు. వీరందఱును గృతకృత్యులుగారు కాఁబోలు! మఱియు నిక్కలికాలములో మన శాస్త్రకారులు చక్కఁగ నిర్ణయించినట్లు ఇంచుమించుగ నెల్ల

రును నీతిబాహ్యులు, ఆచారవిదూరులునుగా నుండవలయును. లేకున్న నా శాస్త్రకారులకు సన్నృతదోషమువచ్చును. మన మేమైన నేమిగాని యేనాఁడో చచ్చి యున్న వారైన ఋషులకు సన్నృత దోషము రాఁగూడదు! అట్లయిన మనమానము పోవును!

ఈయొగతాళి యటుండనిండు. మనదేశము నానాఁటికిఁ క్షీణిం చుటయు ఐరోపాదేశము దినదిన ప్రవర్ధమానమై తేజరిల్లుట యుఁజూడ ఆత్మలు ఒకేదేశమున పునః పునః పుట్టవలయు నను నిర్హేతుక కర్మముగల వనియైనను సరే; లేదా, మనుజుల సుకృత దుష్కృతములు సంఘముం జెందునని యైనను సరే నిర్ణయిం చుటతప్ప వేఱుత్రోవ గానరాదు బుద్ధిమంతుఁ డెవ్వఁడును రెండవ తీర్మానమే సత్య మని యొప్పుకొనకపోఁడు.

నాకర్మములు ఇతరులం బట్టునుగాన నే నేల చెడ్డఁజేయఁ గూడదు? చేసినచో నాకేమి నష్టి? చేయనిచో నేమితుష్టి? యని వాపోవు నంతటి మూఢు లెవ్వరు నుండ రని తోఁచెడిని. ఒకవేళనుండిరిపో: వారిగర్హించు విధము లేవన:—

(౧) తనచేసినకర్మ తన్ను బాధింప దని మేము చెప్పలేదు. ఇతరులను బాధించు నంటిమి. అంతటనే తనకుఁ దప్పు నని యర్థ ముచేయుట వెడగుఁదనము. తన్నును తన వారిని నాక్రమించు గాన పూర్వులు తలచినంతకన్న నెక్కువ ప్రభావము గలది గా చూపింపఁబడినది గావున సత్కర్మాచరణమున కింకను బ్రబల హేతువు చూపింపఁ బడియె.

(౨) ఇతరు లని యంటిరే ఇతరులెవ్వరు? నీసంతతికి సంఘమునకుం జేరినవారిని పెఱవారని యనునంతటి యల్పబుద్ధి యెవరికైన నుండునా?

(౩) నీచులు తమ మేలునాసించియె మేలుచేయుదురు. ఇదికూలికై చేయుధర్మమువంటిది. మహాత్ములత్రోవ వేఱు. తమప్రయోజనమునే సమకూర్చు నదియైన "ఈ చిల్లర మానిసియైన నాకొఱకు పాటుపడవలయునా" యని ధర్మమునైన సైరింపరు. "నేనెక్కఁడు తేలిన నేమి మునిఁగిన నేమి" యని యుపేక్షఁజేతురు. తమకార్యముచే నితరులకెగ్గో లగ్గో యగునేని అప్పుడు తమచే నితరులకే యుపాధి తటస్థించునో; లేక, ప్రాప్యహితమ్ములు ప్రాప్తింపక పోవునో యని మెలఁకువతో వర్తింతురు. సమూహశ్రేయంబునకుఁ గారణమగుటం జేసియే ధర్మాచరణంబు కర్తవ్యంబయ్యె.

(౪) ఆత్మపక్షమగుత త్తరపాటేగాని ప్రజాచింత లేని వారమగుటంగాదె మనదేశమునకును మనకును భంగముఁ దెచ్చికొంటిమి.

(౫) స్వప్రయోజన పరత పాతకం బగుటయకాదు కుంఠితమనియు వ్యర్థమనియు పూర్వమే బోధించితిమి.

ధర్మమునకు నాశ్రయము సంఘము

ధర్మము సమూహపరంబు. సమూహములు వివిధంబులును విరుద్ధములునుగాన ధర్మంబులు నట్లే భిన్నంబులై ఘటిల్లు

దృష్టాంతము: సమూహములకు కుటుంబము, కులము, జాతి, వర్ణము, సంఘము, లేక దేశము. నిదర్శనములు: హనుమయ్య శాస్త్రి యిల్లు; ములికినాడు స్మార్తులు; బ్రాహ్మణవర్ణము; హిందూజాతి; భారతసంఘము; భారతీయులలో ప్రకృతము ఆర్యులే కాక అనార్యులగు తురుష్కులు పారసీకులు మొదలగు జాతివారును జేరియున్నారు. సమూహములు స్థానముననుసరించియు నేర్పడును. ఉదాహరణము: తాలూకా, జిల్లా, దేశము ఖండము ఇత్యాదులు.

ధర్మంబులు వివిధము లనుటకు గృహస్థధర్మము వర్ణధర్మము కులధర్మము దేశధర్మము ఇవి మొదలగునవి.

ఇందులో నన్ముష్ఠేయము లెవ్వి! ఈసందేహమును జపానీయుల చరిత్రయు దానిచే వారు సంపాదించిన యౌన్నత్యమును బొత్తిగఁ బరిహరించినవి. వారిమతము సర్వజనాదేయము. అదేదన:—కులము, వర్ణము, మతము, ఇత్యాదులు దేశసంఘముల నాశ్రయించి బ్రదుకునవిగాని ప్రత్యేకముగఁ బ్రసిద్ధికి వచ్చు స్వతంత్రశక్తియుతములుగావు. దేశీయమహావృక్షము తావలముగఁ బెఱుగు బదనికలవంటివి. ఎట్లన దేశము క్షయంబు నొందుడు నివియును పేదవడును. తురుష్కుల రాజ్యకాలములో నీ దేశములో హిందువుల మతాచారములకును గుడి గోపురములకును గలిగిన క్షోభ జ్ఞప్తికిఁ దేవలసినది లేదు. కావున మతాదు లెంత మంచివైనను అపౌరుషేయము లైనను, జనులను

పౌరుషరహితులం జేసియు నైకమత్యంబు విదారించియు రాష్ట్రము నేలకుం దెచ్చిన తుదకు నవియును అనుగంటు ననుట విస్పష్టముగానఁ బెనువాద మిటఁ బని లేదు. కావున సర్వార్థములకు నాద్యంబైన దేశీయ శోభనమే పరమ పుణ్యంబు. సంఘధర్మము ఇతరధర్మములకెల్ల శ్రేష్ఠతమము. సంఘాభివృద్ధికిఁ బ్రతికూలములైనయవివర్జ్యంబులు. జపానువారు ఈతత్త్వముల మనమునఁ జక్కఁగాఁ బాదుకొలుప కుల, మత, వర్ణాచారంబులలో సంఘాభివృద్ధి మహాకార్యమునకు విఘాతుకములైన ధర్మముల నిర్మూలించి ఐరోపాలతోడి పొత్తును నూత్నకళా విన్యాస కౌశలమును వలయునంత యలవరించుకొని ఆంగ్లేయులతో సరిగ సంధిఁ జేసికొను నంత ప్రాభవము వడసిరి.

అదిచూచి మనవారు కొందఱు, మనకు నొకానొకనాఁడు ఇట్లె ధ్యానముఁ జేసికొనుచుండిన వారివలె సంఘముగా నుండు విభవము ఘటిల్లు నని వెఱ్ఱియాస నొకటి నిల్పుకొని, కృత్రిమతృప్తివడని, సుకృతములఁ జేయని పాపముచాలక పూర్వాచారము లనఁబడు దుష్కృతముల నింకను శ్రద్ధతోఁ జేయుచుఁ గన్ను లల్లార్చుచు నోరుదెఱచికొని యుండుటం జూడ నెంత చిత్రముగ నున్నది? జపానువారి పదవికి రావలయు నన్న వారి పద్ధతులం బూనవలయును. కడఁక లేక కార్యము లడరవు. ఉంఛవృత్తి, అవిభక్తకుటుంబములు గల దేశములలో కష్టపడకయ ఫలము లందఁ జూచుట

యనేకులకు సహజగుణము. సహజగుణమేగాని సాధనకుఁ జాలిన గుణముగాదు. ఆంగ్లేయుల వలెఁ బరదేశంబుల దయాదాక్షిణ్యములతోఁ బాలించిన ప్రభువు లెవ్వరును లేరు. వారిచే దత్తములైన విద్యలును మనకు ప్రత్యక్షముగ వారి యందే ప్రకటితములగు సంఘధర్మములును ఈదేశమున చవిటి నేలలోని విత్తనముంబలె నంకురింపక పోవుటఁ జూడ విస్మయ విషాదంబు లుల్లంబుం గలంచెడిని. చెన్నపురి రాజధాని వారికన్న బంగాళా బొంబాయి పంజాబు మొదలగు సీమల వా రెక్కుడుగఁ జొరవఁ జూపెదరు. ముఖ్యముగ బంగాళావారు పౌరుషమే ప్రధాన మనుటకు నిదర్శనముఁ జూపించు వారలు. పదేండ్ల క్రింద బంగాళీలన్న "పిఱికిపందలు. కడుపుగదలింప నేరని సోమరిపోతులు; పుస్తకముల గ్రుడ్డిపాఠముఁజేసి పరీక్షలందుఁ గడచేరుట తప్ప నింకెందునకుం దరము గానివారు!" అని యెల్లరు హేళనముఁ జేయుచుండెడివారు. ఇపు డీరీతివారి నెవరు గర్హింపుదురు? పౌరుష ప్రకటనమే ముమ్మాటికిని సర్వసమ్మానావహంబు.

కావున "జాతిచే దిక్కులేని హీనుఁడను" అని తలంచి యెవ్వరు నధైర్యపడఁ గూడదు. పుట్టుకకన్నను తలవ్రాతకన్నను శిక్ష (తరిబీతు) అధిక శక్తిమంతము. అల్పములైన ప్రయోజనములు, ధర్మములు, గౌరవములు, యోగ్యతలు,

కలిగి కొన్ని మర్యాదలు జరుగుచుండినను మానవంతులు సమానస్థానభావము లేనివి విరమితయత్నులు గారు.

"తనిసిరే వేల్పు లుదధి రత్నములచేత ?
వెఱచిరే ఘోరకాకోల విషముచేత ?
విడిచిరే యత్నమమృతంబు వొడముదనుక ?
నిశ్చితార్థంబు వదలరు నిపుణమతులు." (భర్తృహరి)

జాతిచే సంబంధించిన తక్కువలు సంస్కారముచ కనధీనములు గావు.

సంఘమునకును మనకును గల సంబంధము చందముఁ దెలియనివా రగుటచే హిందువులు నిక్కంపు టహితములను హితము లని నమ్మి చెడిరి. దేశసంఘము శరీరము. వృత్తులు అవయవములు. ప్రజలు రుధిరవసాధులవంటి వారు. దేహము ప్రధానము. రుధిరాదులు పరిచారకములు. దేహారోగ్యము కార్యము. పెఱవాని బ్రదుకు లుపకరణములు. దేహమునకై యవయవచ్ఛేదముఁ జేతురుగాని యవయవమునకై దేహము నెవ్వరును ఖండింపరు. అంగములు కొన్ని చెడినను మొత్తము మీఁదఁ గాయము సురక్షితమై యుండుట గలదు. కాని యొడలెల్ల నశించెనేని ముక్కు-మోములు గాన నగునా? కావున నంగముల ధర్మము శరీరసౌఖ్యము ననుసరించుటయు గుణము. పేరాసచేఁ బొలివోయిన జ్ఞానము గలవారై హిందువు లీన్యాయము నుల్లంఘించి వర్ణములు దేశసంఘమున

కంగము లట్లుండవలయు ననుట విడనాడిరి. అగ్రజాతులవారు స్వప్రయోజనము పొంటె "రాజ్యముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము వర్ణధర్మములం బ్రతిపాదించుటయ" యని చాటించి పుణ్యముఁ గట్టుకొనిరి. ఇది యెట్లున్న దనఁగా తలయొక్క ముఖ్యకర్మము పడిసెమును భద్రముగఁ గాపాడుకొనుట యనునట్లు. వర్ణములు దేశప్రయోజనమునకు లోనై యుండిన రెండును నేఁటి రీతిఁ బరిహాసపాత్రములై యుండవు.

ఈ శరీరాంగసామ్యముచే నింకను ఒక యాక్షేపణమునకుఁ బ్రతి యియ్యవచ్చును. "మనపూర్వులు చేసిన సుకృత దుష్కృతములు మనలోఁ గానుపించు నని యంటిరే. ఎవరో చేసిన దానిచే నేదోషము నెఱుఁగని మనము వెతలఁ గుడుచుట న్యాయవిరుద్ధము గదా!" అని యడుగువారికి సమాధానములు. దేశసంఘము శరీరము. నఖకేశములవలె ప్రజలు వచ్చుచుఁ బోవుచుండినను అయ్యది శాశ్వతంబై యుండు. కాన కార్యము లన్నియు మనఃమూలకముగ సంఘముచేతఁ జేయఁబడునవి యని యనవచ్చుఁగాన సంఘకర్మ సంఘమునే జెందుట యాశ్చర్యము గాదు. రెండవది. కాలికి దెబ్బ తగిలినను ఇతరావయవములును నవయుమాడ్కి సంఘములో నొక తెగవారి యనుచిత కర్మములవలన నెల్లరకును గీడు మూడుట సహజము. మూఁడవది. తలిదండ్రులనుండి పడయఁబడిన దేహ మిది. వారి సొత్తులతోఁ గూడ వారి గుణదోషములకును భాగస్థు లగుటలో నేమి యవ

లక్షణమున్నది? మనపూర్వులు గావుననే వారును మనము నేకమని చెప్పవచ్చును. పురుషుఁడు భార్యయందుఁ బుత్రరూపమున నవతరించు ననెడు మనపూర్వపుఁ బెద్దల వాక్యము విన లేదా? కావున తరతరములవారి యైక్యము సంఘము శరీరమనియు ప్రజలందులోని యవయవములనియు నిరూపించుటకుఁ బ్రశస్తమైన సాక్ష్యము.

కార్యములచేఁ గర్తకుఁ దప్ప నింకెవరికి నేమియు సంభవింపని పక్షమున నెవరెట్లు జేసిన నేమి యని యశ్రద్ధగా నుండినం దప్పు లేదు. కార్యములు మనతో నంత మొందునవి గావు. మఱి యితరులకును ఇఁక ముందు రాఁబోవు తరములవారికిని బట్టునవిగాన దేశసంఘమునకుఁ బ్రతికూలములైన యాచారములఁ బరిత్యజించుటయే పరమధర్మము. ఒక్క సంతతివారికే గాదు. పూర్వులకును సంఘము ఏక మను న్యాయముం బట్టి మనచే హీనత గల్గును. ఎట్లన, మనము ఏవపు గతికి వచ్చిన, "పెద్దలలో దోషము లేనిది వీరి కిట్టి దుస్థితి వచ్చునా" యని యందఱు వారింగూడ నిందింతురు. కావున భూతభవిష్యద్వర్తమానములను అన్యముగాని మూర్తితో స్థిరముగానుంచు దేశసంఘమునకు గౌరవాభ్యుదయములఁ గలిగించుటయే నిజమైన పితృతర్పణము. ఇతరములు నూటనీళ్ళ చేటు మాత్రమే గాక పితృఘాతుకములును.

హిందూజాతియొక్క క్షీణతకుఁ గారణములు

ఎవ రెన్నివిధముల వాదించినను హిందూజాతి కొంతవఱకును క్షీణదశకు వచ్చిన దనుట యొప్పుకోవలసిన విషయమే. దీని కేమి కారణము అనుట చింతనీయము. అందుఁ గొన్ని మాత్ర మిట సూచింతము :—

(౧) అతిసమీప సంబంధములు. రక్తసామ్యము ఎక్కువ గాఁగల సంబంధములు శరీరమునకును బుద్ధికిని నుపాధికరము లని జీవశాస్త్రకోవిదులు సిద్ధాంతీకరించి యున్నవారు. మఱియు దగ్గఱ చుట్టరికమువల్ల ఏకరీతినే మర్యాదలు, చర్యలు, ఆలోచనలు గలవారు కలియుదురుగాన నూతనవిధ పరిచయమును తద్ద్వారా కలుగు వికాసమును మనకు లేకపోయె. చూడుఁడు ! భోజనమునందు గల సూక్ష్మబుద్ధి మనవారి కింకెందును లేదు కాఁబోలు! జిహ్వాకు మాత్రము వివిధరుచులు పాకములును గావలయు. బుద్ధికిని దక్కినవారికిని ఒకే రీతి నుండు సామగ్రియే చాలును! అన్నకోశముమీఁది జ్ఞాపకము దేశముమీఁద లేదుగదా! ఇంగ్లీషువా రన్నచో తమదేశములో నిచ్చవచ్చిన చోట్లఁ బెండిలియాడుటయే గాక వర్ణసాదృశ్య మొకటియున్న నితర దేశములలోను వాలాయముగ బాంధవ్య మొనరింతురు (వర్ణమన్న శ్వేతవర్ణముగాని యజ్ఞోపవీతధారణము గాదు). రక్తమును గుణగణమ్ములును ఇంచుక భిన్నము లయ్యును పరస్పరలోప పూరణములై యున్న నావివాహము

వివాహము గాని నూతనవిషయముల గ్రహింపను నివేదింపను జాలని వారి పొత్తు పొత్తు గాదు. ఇంచుమించు తమవలెనే యుండువారి సంగతి యప్రయోజనకారి. కావునఁ గ్రొత్త సంబంధములు మొత్తముమీఁద సంఖ్యను మాత్రమేగాక తేజోగుణమ్ములను వృద్ధి నొందించునవి.

పూర్వోక్తులకు ఇరుగుపొరు గిండ్ల పిల్లలను జూచుకొనుట విధిలేని కృత్యము. యానసౌకర్యము లేమిని, దేశ మరాజక మై రక్షణము లేని దగుటను దవ్వులఁ బెండ్లియాడుట యన్న, "నింటికిఁ బిలుచుకొని వచ్చునంతలోన, మధ్యనెవరైనఁ బెండ్లి కూఁతు నెత్తుక పోవుదురో, యట్లయిన వృథాద్రవ్యనష్టము గదా" యని సంకోచించువారు ప్రాచీనులు. బ్రిటిష్ వారి ప్రకృత రాజ్యములో నట్టి యిక్కట్టుల కెడము లేకున్నను మన జనులు తెగువలేనివారు గాన ప్రాఁతరీతులమించ నెంచకున్నారు. కారణములు లేకున్నను గార్యములు వదలకుంటయే గదా మనలోని యద్భుతవిశేషము!

(౨) అతిబాల్య వివాహములు. బిడ్డలుగా నుండునపుడే బిడ్డలఁ గనుమర్యాద ఈ కర్మభూమిలోనె కాని మరెక్కడను లేదు. ఇది ఘోర మనియు వినాశకారియనియు నందఱును ఉపన్యాసము లిచ్చువారేకాని దానిని విడిచినవారొకరును లేరు. మహమ్మదీయుల దౌర్జన్యమే యీ యాచారమునకు మూలకారణ మని యనేకుల యభిప్రాయము. నాకీవ్యాజము

నందు నమ్మకము తక్కువ. ఏలన, మనువుకు దప్ప నింకెవరిని ప్రమాణముగా నంగీకరింప మని వాదాడు మనము మ్లేచ్ఛుల వల్లఁ గలిగిన యీయాచారమును పాయకుండుట మనమతము నకుఁ బిన్నతనము గాదా! రెండవది. మనవారే కామమోహ ములు కానివందురు. ఆ కామమోహములకు సందు లేకుండు నట్లు పసికూనలకు బొమ్మలకుఁ బోలెఁ బెండ్లిఁజేసి వేదవాక్య ము॥ నిలుపఁ జూచిరో! ఏడేండ్ల బాలికాబాలకులకుఁ గామ మోహము లంతగా నుండవు. కాఁబట్టి భగవద్గీతావాక్య ప్రకారము వీరి పెండ్లి నిష్కామవ్యవహారము గాన సద్వ్రతి మని యెంచిరో! ఈకారణముచేత నేమో పండు ముసలికి లేఁత పడుచును దెచ్చి కట్టుట? ఇదియును అప్పటికి నిష్కామ వ్యవహారమే. ఒకరికి కామము కాలకంఠుని సహాయము లేకున్నను గాలసహాయముచేఁ గాలినది. ఇంకొకరి కింకను మొలవనే లేదు. కావున భగవద్గీతలకుఁ దత్కాలమునకు భద్రమే! మనసు లేని పెండ్లి మృగకృత్య ప్రాయ మనుట యీ జనుల కేనాఁటికి స్ఫురించదు గాఁబోలు! కామము లేకయు సంతానఫలముఁ బడయువలయు నఁట! ఇది సాధారణముగ ముసలివారు చేయు నింద్రజాలమే యైనను, వయసువా రిట్టి వ్యాసవరప్రసాదము నెన్నఁడును గోరరు! "నిర్మోహత్వం నిశ్చలతత్త్వమ్" అన్నట్లు మోహము లేక పడయఁబడిన సంతాన మునకు జడత్వంబెప్పుడును దప్పదు. అట్టివారికి "జీవన్ముక్తి"

యేగతి. ఈదేశములో వరుఁడన్న తాతలు అవ్వలచేత వరింపఁబడిన వాఁడనియే కాని కన్యకచే వరింపఁబడినవాఁడని యర్థము గాదు.

స్త్రీపురుషులకు స్వయంవరము లేనిది ఈ దేశమునకు దిక్కు గతియు నేనాఁటికిని లేక నిత్యవైధవ్యము నొందియుండు ననుట. నిష్కర్ష స్వయంవర మనఁగాఁ దామె కోరుకొనుట. అనఁగాఁ దనకు హితు లని తోఁచువారల నేర్పఱచి సఖ్యముఁ జేయుట. కావున గాంధర్వ వివాహము నిషేధింపఁ బడని దేశములో మేలైన రకములు గూడుటచే జాతికి వృద్ధియుఁ గుటుంబమునకుఁ బరమోల్లాసంబును ఉంకును. ఉల్లాస ముత్సాహమునకుఁబుట్టినిల్లు. ఉల్లాసహీను లుత్సాహహీనులుగా నుండుట యేమి యాశ్చర్యము? సంసారము దుఃఖసాగర మని యిక్కడఁ బ్రసిద్ధి. ఇఁక స్వతంత్రత నియ్యక ముక్కుపట్టుకొని యైన నసహ్యమైన పెండిలి చేసికో వలసినదని నిర్బంధపెట్టిన నాసంసారము దుఃఖసాగరముగాక ఆనందవార్ధిగానుండునా? సంసారమును బంధనమందురు. బంధన మనసేమి? పారతంత్ర్యవర్తనము. కావున నీదేశములో నది బంధనమె. అంతేకాదు. పశువులను ఎనుములను గుమిగాఁదోలు బందెపొడ్డివంటి దని చెప్పినను నెక్కువగాదు. ఇదంతయుంజూడ సన్యాసమే యిహపర సాధనము అనుటలో నేదో కొంతగుణ మున్నట్టు తోఁపక మానదు. పరమును సాధింపక పోయినం బోయె. ఈ దౌర్భా

గ్యుఁడు ఇహమునుండి తప్పించుకొనుటయే మోక్షమను పురుషార్థము కాఁబోలు !

ఈయనాచారములు ప్రబలియుండఁగా సంఘసంస్కారపరాయణులు (అనఁగా సంఘ సంస్కారమును గుఱించి యుపన్యాసముఁ దప్ప మఱేమియుఁ జేయనివారు) కన్యాశుల్కము వరశుల్కము బుచ్చుకొనుట గూడదని యేక వాక్యముగా ననేక కంఠములతోఁ గుయ్యిడెదరు. నాకుం జూడ మోహమున్న ద్రవ్యాపేక్ష యేరికిని ఉండదు. మోహము లేనినాఁడు పెండ్లియేల? ఇఁక మోహమునకుం గాకున్న ధనమునకైన నుండవలయుఁగాని నిష్కారణముగా నిచ్చలేని పిచ్చి పెండ్లి కెవఁడైన సమ్మతించునా? అట్లైన మోహనష్టమునకై ధనముఁ గాని యింకొక్కెడ మోహపూర్తికై పెట్టనెంచుట యస్వాభావికమా! వివాహక్రయ విక్రయముల నిలుప మార్గమొక్కటియే. అది మోహము నిలుపుట. అది లేనిచోఁ గన్యాదానము బేరసారములలో నొక్కటి యగును. కూఁతులుం గొడుకులును సరకు లౌదురు. ద్విజులలో నగ్నికా వివాహము విధి గావున నాఁడుబిడ్డలు గలవారు ఏగోడులకైన లంచములకైన నోర్చి కాలము మీఱకుండునట్లు వరుని సంపాదింప జూతురు. అట్లగుట మగబిడ్డలచేఁ దలిదండ్రులకు మంచి లాభమున్నది. అందులకే "అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి" యని వైదికులు పుత్రాభ్యుదయమే నిరీక్షించి శోభనమును వేచియుండుట.

మఱికొందఱు “తరుణులైన పిమ్మట పెండ్లిజేయుటవల్ల నగు పనిగాదు. అయినను నాలుగైదేఁడులలోఁగాక తొమ్మిది పదిలోఁ జేయించిన కొంతకుఁ గొంత మేలు?” అని వివాహవయస్సు కించిత్తు పొడుగు చేయవలసిన దని పారాయణముఁ జేతురు. వరించుస్వాతంత్ర్యము గుణము వీనికి వెలిగాట, అతిబాల్యము నందే బిడ్డలుగనుట, ఇవి యనుచితములై యుండఁగా వీనికిం బ్రతి కారణముగాని కించిద్వయోవృద్ధి యెవరికొఱకు? పరాధిష్ఠిత పరిణయములు పశుకృత్యము లనియేమో ఒక్కతూరికి నాహింసచాలునని విధవావివాహములం జాలించిరి. దేహమును ఆజ్ఞలోనికిఁ దెచ్చికొన్నను ఒకులమనస్సు ప్రియముచేఁదక్క నితరములైన వెఱవుల సాధింపనగునా?

నిర్బంధవివాహము లింత రోఁత లయ్యును సహజముగ నెవ్వరు సహింపని వయ్యును ఏల వ్యాపకమునకు వచ్చిన వని ప్రశ్నింతు రేమో. మనదేశములోని యరాజకము, దారిద్ర్యమునే కారణము లనుట సదుత్తరము. బీదలు దేహపరిశ్రమ యమితముగఁ జేయువారుగాన వారికి కాయముతోఁగూడ మనసును కాయఁగాచి కట్టబాఱును. అట్టివారికి మృగప్రాయము లైన భోజననిద్రాదిసుఖములందక్క కోమలరసాస్వాత భోగము లున్నవి యనియైనం దెలియదు. భోజనమునను కడుపునిండుటఁ గోరుదు రేకాని రుచులనాసింపరు. పాపము నిఱుపేదలు మానుషత్వంబునుండి జాఱినవారు. ‘ఒడమి లేనివాఁడు నడపీనుఁగు’

మఱియు అట్టివారు కన్యలంగోరుదురయేని వంటపనులకై నల
తురేకాని యాత్మికములైన మోహస్నేహముల సంపూర్ణత
కొఱకుఁగాదు. చూడుఁడు. శృంగారకావ్యములలో నాయి
కానాయకులు రాజవంశస్థులును ధనికులునై యున్నారుగాని
యందొక్కరును అప్రొద్దు పొయిరాచనట్టివారుగారు. ఉదర
పోషణలేనిది హృదయ పోషణకై యెవ్వరును చింతింపరు.
రెండుదినములు పస్తుగావేసిన, విరహతాపము, చంద్రోపాలంభ
నము, ఉద్యానవనవిహారము, శీతలోపచారములు, అన్నియుఁ
బేరుచెప్పక పాఱిపోవును. వానికి బదులు ఆఁకలితీవ్రత,
బ్రహ్మాను సహాకర్తలను నిండునోటితోఁ దిట్టుట, పొలములఁ
గలుపుఁదీయుట, స్నానమైన లేక పరుండుట ఇవి వచ్చిచేరును.
ఈ వియోగరోగమును గుఱించియే అఖండజ్ఞాన కోవిదులైన
శాస్త్రిజ్ఞులు "లంఘనం పరమౌషధమ్" అని శాసించినది.!
పేదవారింగూర్చి యిట్లవ్రాయుట తగదు. నేఁజెప్పనెంచిన నీతి
యేమనఁగా అర్థాధిక్యము లేనిది నాగరికతయు, ఆత్మీయ
చింతలు, సుకుమారాపేక్షలు, సుందరములు, మధురములు,
లలితములునైన తెలుఁగుల జీవించ నలయు నను సౌమనస్య
మును సిద్ధింపవు.

జాతివలనఁ గలుగు ననఁబడెడు నాపదలు దురాచారముల
నుండి వచ్చినవి. వేఱుగావు. కావున నాచారముల సంస్కరించి
కొంటిమేని పుట్టుక యేమియుం జేయనేరదు. దురాచారములు

దట్టముగనల్లి హిందూజనం బను మహావృక్షమును గాలి నీళ్ళు తగులనీక సారముంబీల్చి శుష్కింపం జేసినవి. • ఈ చీపర పాపర తీవెలం ద్రెంచి యవ్వల వేయఁజాలని పౌరుషహీనతను నిందించుట న్యాయముగాని, మనచేతనే సృష్టింపఁబడిన కర్మముం గూర్చి పలువరించుట పలువతనము.

(3) అన్నబలము ప్రాణమునాధారము. సత్త్వగల పదార్థముల మితముగను క్రమముగను భుజింపలేని ఎట్టి వారును బీడుపడుదురు. ఈ ప్రపంచమున ఆహారసౌకర్యమునందు ఆంగ్లేయులు అమెరికనులును అగ్రగణ్యులు. వీరిలోఁ గూలివారు సైతము దినమునకొకతూరి యైన మాంసముఁ దిన కుండరు. జర్మనీ ఫ్రాన్స్ రష్యామొదలైన సీమలవారు జపానీయులును ఇంత చక్కఁగ జీవింపలేక పోయినను మొత్తముమీఁద నీవిషయమందుఁ దేఱిన వారే.

హిందూదేశము క్షామదేవతకు హృదయరంజకవిహారస్థలము. ఈదేశమునందు జనులు తిండిలేక పరితపించు విధముఁ జూడ కాఠిగుండెయైన కరుగును. పనియు నందునకుఁ దగినట్లు మిక్కిలి జబ్బు.

చిత్తూరు జిల్లా ప్రాంతములో నెలకైదు రూపాయల జీతము లభించిన నది శుక్రమహాదశ యని పేరు. ఇఁక పెండ్లాము పిల్లలు వేఱుగ రెండు మూఁడు రూపాయ లార్జింతురేమో. ఈ యేడెనిమిది రూపాయలతో గిరాకిగా నుండు కాలములో ఐదాఱుమంది యన్నవస్త్రాదుల యుక్తపరిమాణములఁ గొన

వలయునన్న వితరణప్రసిద్ధమైన కల్పవృక్షమే కోమటి యవతారమెత్తినం గాదు. మఱియు మిక్కిలి ముఱికియై క్రిక్కిరిసిన యిండ్లలో నుండుటచేత అప్పు డప్పుడు వ్యాధులచే బాధితులై తిన్నఁగా దినముఁ దప్పక పనికిని రారు. వ్యాకరణధోరణి ని విషయము వాక్రుచ్చితిమేని వీరికిఁ బనులతోఁ గల సంధ వైకల్పికమేగాని నిత్యము గాదు. తుదకు బహుళమును గాదు.

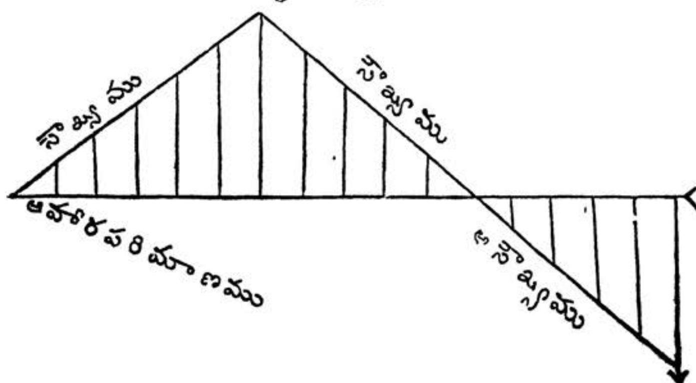
' ఆతురగాండ్రకు బుద్ధిమట్టు' అన్నట్లు సేవకులకు మిగుల గొద్దిగా తిండిఁబెట్టి పనిలాఁగఁజూచుట యజమానులయొక్క-యాచారము. క్షుద్బాధయాఱి ముఖమునకుఁ గాంతివచ్చు నంత దిన్నవారు ఆఁకలిచేఁ గృశించినవారు రెండు గంటలలో జేయు పనికన్న నెక్కువ యరగంటలోఁ జేయఁగలరని యెఱింగిన వారైనను ' కాలవ్యయమైననేమి రొక్కము మిగిలినఁజాలును' అని తలఁచి కూలి వారికొక ముద్దకు మా రరముద్ద సంకటి వేసి యదలించి పొలములఁ దున్నుటకో కోఁతకో పంపుదురు. ఏ అవ పనికైన తూఁగుచుఁ జేయునదియే మే లనుట కాలవ్యయభీతి లేని యీ దేశమున మాత్రమే " చెల్లును. ఇంగ్లాండులో నరరూపాయ సెలవైనను అరగంట మిగిలిన నితర యత్నములం బూరింపవచ్చునను త్వరయున్నది. అల్పోద్యోగములు గలదౌట ఇండియాలో కాలయాపనచింత మందునకైన దొరకదు. వేగిరపాటు వారికెట్లో యట్లే మందయానము మనకు సొంపుగాకున్నను ఇంపైనపద్ధతిః

హిందువులు మృదుహృదయములు గలవారగుట ప్రత్యక్షముగ సాపాటుచేయించుటలోఁ దెలుచు కాఠిన్యముం జూపరు. రూకలు లేని దేశముగాన రొక్కజీతముల యేర్పాటులో నెక్కువ కలుకుగా నుండెదరు. గ్రామములలో సేద్యగాండ్రకు భూస్వాములే మధ్యాహ్నభోజనం బిడుట సర్వసాధారణము. కొందఱు ఇది యన్నదాన బుద్ధిచేఁ గుదిరిన యభ్యాస మని పొరపడెదరు. అన్నదానబుద్ధి యున్నది గాని దానికనర్గళసహాయకారియు నొండు గలదు. అదేదన స్వప్రయోజన పరత. ఎట్లన మాదిక్కు కలుపుదీయుట, కోఁత, కళ్ళము ఈపనులకు కూలి మధ్యాహ్నపుఁ గడితో 1½ అణా. కడిలేక 2 అణాలు. ఇఁక పెట్టఁబడు విందు సంగతి. ఒకముద్ద లేక ఒకటిన్నరముద్ద అరచేతిలో నుంచుకొని యారగింతురుగాని ఆకులసెలవు లేదు. ఈ నైవేద్యము ఒకరొకరికి ¼ అణాకువచ్చిన దానకర్ణత్వ మన వచ్చును! మఱియు రొక్కము జీతమునకన్నఁ గొంచె మెక్కువకు వచ్చినను కూలివారు తప్పక తినెదరుగాన పనియు నెక్కువమై, క్రియాపూర్తికి వలయుకాలము తక్కువ జేయుటవలన చిట్టచివరకు యజమానులకు లాభమాపాదించును. అట్లుగాక రెండణాలు వారిచేతిలో నిడిన, పాపము, నిరుపేదలు గావున, పస్తుపడియైనఁ గూడఁ బెట్టుదమని వారొకపూట జలాహారముతో విరమించి రేని పని తక్కువయగును. రెండునాళ్లలో ముగియుపని మూఁడునాళ్లవును. కూలియు నెక్కువకు వచ్చును.

కావున నీ పురాతన మర్యాద యిరుదెసల వారి క్షేమమునకై వాడుకకు వచ్చినదే గాని బీదల ప్రయోజనార్థమే శాసింపం బడిన దనుట హుళిక్కి.

మనదేశము అన్ని విధముల యమితములకు నాకరము. ఒక దిక్కున మాలమాదిగెలు కడుపీడ్చుకొని పోవునట్లు ఎండు చున్నారు. ఇంకొక దిక్కున తుమ్మిన మెతుకులు రాలునట్లు సంతర్పణములం దిని పొట్టలు గదల్చలేక గొప్పవర్ణములవారు కూలఁబడియెదరు! ఇవి రెండును ఉపద్రవకారులే. భోజనము మంచి దన్నమాత్రమున నెంత తిన్న నంత మంచి దని కూరుచున్న లేవక మెక్కఁజూచుట మౌఢ్యము.

భోజనసౌఖ్యముం బ్రకటించుపటము

అనఁగా మిక్కిలి జీర్ణమైన దేహము గలవాఁడు తినుటకుం బూని యొక కబళము మ్రింగఁజూచిన ఆహారస్పర్శచే హర్ష

మైనను శక్తిచాలమి నాహారమును నంతగా అనుభవింపలేఁడు. డస్సిన వారికిఁ దొలుత సరళముగ లోపలికిఁ బోవు పాలవంటి ద్రవపదార్థము నియ్యవలయును. సేదఁ దీర్చుకొని తినను తినను సౌఖ్యము యథాక్రమమునకన్న నతిశయముగ స్ఫురించును. అనఁగా పారణారంభమున సౌఖ్య మధిక వృద్ధిని గలిగి యుండును. కొంతవడికి కుంభకర్ణునికైన నాతురత లాఘవము నొందును. అది మొదలు సౌఖ్యము హీనవృద్ధి ననుసరించును. ప్రతి కబళముదెచ్చు నానందము మునుపటికన్నఁ దక్కువగ నుండును. చిట్టచివరకు తృప్తి సంపూర్ణ మగుడు తినుటయందలి సౌఖ్యము నాసక్తియు సున్న యగును. ఇంకనుం దిండిపోతు తనమునఁ గుకుఁబూనిన దిండ్లపైఁ బొరలాడ వలయుటయు సంభవించును.

భోజన సౌఖ్యము అనేక సౌఖ్యము ల్లోను తొలుత నధిక వృద్ధిని తరువాత హీనవృద్ధిని జెందు ననుట వ్యక్తము. అనఁగా ఆరో హణావరోహణములు అనులోమ విలోమములు, అను లక్షణ సంయుతంబు.

ఉచితాహార సౌఖ్యములు లేనివారు చొఱవతప్పి మన పనివారిరీతిని కార్యములం దనాదరమును మాంద్యమును గల వారై యుందురు. ఉల్లాసములేనిది వికాసము లే దనుట కిది యొక దృష్టాంతము.

(4) ఆరోగ్యకరములైన స్థితిగతులను వీపునకుఁ దావలములు. ఇక్కలి యుక్క గలిగి గాలిలేని గదిలో నూపిరి యాడుటయే కష్టమన్నఁ గష్టించుట శక్యమా! కర్మశాలలో గాలి శుభ్రముగా లేకున్నఁ బనివారు ఒకవిధమైన మత్తుగల వారై మూర్ఛమునుఁగనుండు వారివలె నేమియుఁ దోఁపక జాగ్రత్తతోఁ బాటుపడనేరరు. తమకుం దెలియక యంగములు దూలిభరముతోఁ బ్రయత్నము సాగించుచుండినను దానికిని బుద్ధికౌశల్యముతో గమనించి చేయుపనికిని ఈడుండదు.

ఇంగ్లాండు, అమెరికా, జర్మనీ, ఫ్రాన్స్ ఇట్టి నాగరికాగ్రగణ్యములైన రాష్ట్రములలో ఇప్పుడు కర్మశాలలను హర్మ్యము లట్లు రమ్యముగాఁ గట్టుచున్నారు. కోకో యనుపదార్థము శుద్ధిచేసి యాహారయోగ్యముగా నొనర్చు 'కాడ్‌బరీ' యను కుబేరోపముఁడైన వ్యాపారి కట్టించిన మనోహరమైన 'బోర్న్‌విల్' అను గ్రామమును నేను కనులార దర్శించి నేత్రసాఫల్యముం బొందితి. ఆగ్రామమెట్లున్నదన:—ఇండ్లు చిన్నవియైనను గృహములోని యాయాకృత్యముల కనువైన వెవ్వేఱుగదులు గలిగి ముందఱను వెనుకను రెండుగుంటల తోఁటనేల లుంటఁ బట్టి విస్తృతముగను గూరతోఁటలతోఁ బచ్చగను ఉన్నవి. కోకో ఫ్యాక్టరీసేవకులకుఁ దప్ప ఇతరులకు వీనిని బాడుగ కిచ్చుట లేదు. ఇతరులకు అద్దెకియ్య మని యొడంబడికఁ జేసిన గాని శిల్పులకు సైతమందుఁ బ్రవేశము లేదు. అట్లగుటచేత

నా శిల్పులు నివాససౌఖ్యము దామే తప్పక స్వీకరింతురు. త్రాగుబోతు తనముచే స్వారోగ్యవ్యయములకుం బాత్రులౌదు రను శంకచే నాయూర మదిరాశాల లుండఁగూడ దని నిబంధనయుం గలదు. వీనికి మాంసమత్తు నిత్యాని భోజ్య పదార్థముల విక్రయించు నంగడు లున్నవి. ఈ స్థలములు జనుల నాకర్షించుటకునై బహుచిత్రముగఁ గట్టఁ బడినవేగాక లోన మంచి కుర్చీలు, సోఫాలు, మేజాలును, గలిగి ప్రతిమలచే నలంకృతమై 'బిలియర్డ్స్' మొదలగు క్రీడలకును వసతులు గలిగి తేజరిల్లెను. కర్మకరులు గుమిగూడి సభఁ జేయుట కొక మంటపమును చదువుటకుఁ బుస్తకభండారమును చికిత్సార్థము వైద్యశాలయు చెండ్లాడుటకు విశాలమైన భూములు గలిగి "బోర్న్ విల్లు" విరాజిల్లుచున్నది. ఈ గ్రామాధికారము యజమానులును భృత్యుల ప్రతినిధులును గలిసిన పంచాయతిదారుల వశమున నున్నది

లక్షలకొలది సెలవుజేసి కాడ్బరీ లట్లేల చేసిరి? నష్టము గాదా? యనిన వారు ధర్మార్థమేగాక కర్మార్థము నిట్టిది ప్రతిష్ఠించి రన వచ్చును. ఎట్లన నిశ్చితావాసములు ఆరోగ్యముగల యధీనులుండుటవల్ల పని నిలువక నిక్కరముగ గడియారమువలె నడచుటచే వారికి లాభమెక్కువ. మఱి యుల్లాసముతోఁ బాటుపడుదురు గావున నచ్చు లేక పని త్వరత్వరలో ముగింప వచ్చును. కుసందుగాను ఉండును. పనివారు కపట వేషములు

కుం గడంగిన నష్ట మింతంతయని చెప్పితీరదు. బొంబాయిలో దినమునకు సరాసరి 1,000 మందిరావలసినచో 1,200 మందిని సేవకుఁ గుదుర్చుకొనక యున్న సాగదు. అనఁగా దినమునకు రమారమి 200 మంది మిషఁజెప్పియో చెప్పకయో మఱుఁగా చున్నారనుట. దీనిచే జీతము సేఁగి యొకకేనా, పనిక్రమమును దప్పును. మాటప్రకారము సరకుదింపి వర్తకుల కిచ్చుటకుఁ గాదు. అందుచే వారికి నష్టముఁ గట్టి యిచ్చుట, ఖాడుక చెడఁ గొట్టుకొనుట మొదలగు బాధలు ప్రాప్తించును. తమ వెచ్చమును కాసైనఁ బోక కట్టియిచ్చునంత లాభ మప్పుడే వచ్చినదని కాడ్‌బరీ లనియెదరు! దూరపుఁజూపుగాఁ జూచిన ధర్మమే జయమనుట బొంకుగాదు. అప్పటి కననుకూలముగాఁ దోఁచినను మునుపటికి మోసములేదు.

కాడ్‌బరీల చందాన "రీవర్" వారు సబ్బుఫ్యాక్టరీల స్థాపించుకొనుటకు "సన్‌లైటు" రేవును, అమెరికాలో ఇనుము ఫ్యాక్టొరీల పనివారికై "పిట్స్‌బర్గ్" ను ఇట్లనేక వ్యాపార ధురంధరులు కర్మకరగ్రామముల స్థాపించి ఇతరులతో సహా తమకును శ్రేయస్సు బడసియున్నారు. ఇపుడు బంగాళాలో నేర్పాటునకువచ్చు అయఃకర్మశాలవారును ఇంకను గొందఱు ఈయుద్దేశములచే వేతనకారులకు నివాసములను ఫ్యాక్టొరీల పరిసరభూముల నిదేశములోఁ గట్టుచున్నారు. మనపనివారు యజమానుల కన్నుండిన నేగాని కనుమఱుఁగై వారుగావున విదే

శములకన్న నీధర్మపద్ధతి యిచ్చుటఁ గార్యానుకూలతకు సాధనము.

యంత్రకళలలో దేహబలముకన్న మనోజాగ్రత్త మిగుల ముఖ్యము. కావున మనసులకు నలజడిగానకుండునట్లు బొమ్మలు చిత్తరువులు ఇట్టివినోదములచే కర్మశాలల నలంకరించుటయుం గలదు. కండలశక్తికన్న బుద్ధిజాగరూకత శ్రేష్ఠము గావున మనము సవికాసముగా నుంచుట తగును.

(5) తెలివితేటలు. ఆధునికకళలలో తెలివితేటలు లేనివారు దక్షులు గానేరరు. తెలివితేటలు శిల్పప్రావీణ్యమును భిన్నములు. శిల్పప్రావీణ్యమనఁగా అభ్యాసాదులవలన నేర్చిన క్రియలలోని నైపుణి. మతివంతుఁడనఁగా నేపనినైనను యోచనఁజేసి త్వరలో నేర్చుకొను శక్తిగలవాఁడనుట. అల్పబుద్ధిగలవాఁడైనను నిరంతర పరిశ్రమచే రచనాసమర్థుఁడుగావచ్చును.

ఈ తెలివితేటలలో ముఖ్యములైన గుణములు తత్ఫలములును.

గుణములు:—ఆజ్ఞలను శీఘ్రముగా గ్రహించుట. గ్రహించిన దానిని మఱువకుండుట. చిత్తవైశద్యము. విచారశక్తి. ఏకారణముచేత నీయారీతులఁ జేయుచున్నా నని కార్యముయొక్క కారణములను దెలిసికొనవలయు ననెడి కుతూహలము. కొందఱు పశువుల పోలిక గ్రుడ్డితనముగాఁ జెప్పినట్లుచేయుదురు. అట్టివారికి మనసున్నదో లేదోయను శంకయుఁ బొడమును.

జర్మనీ, ఇంగ్లాండు, స్కాట్లండు, అమెరికా దేశముల యుత్తరభాగములోని శిల్పులు ప్రజ్ఞలో ప్రథములు.

ఐరోపా, అమెరికా, జపాను, దేశములలో చదువు సర్వసామాన్యము. ప్రతిబాలుఁడును ఐదేండ్లు మొదలు పదునాలుగేండ్లవఱకును బడికిఁబోయి తీరవలసినదని రాజాజ్ఞ యగుటచే చదువను వ్రాయను దెలియని స్త్రీపురుషులైన నారాజ్యములలేరు. అట్లు విద్యాశాలలకుం బోక నిలిచిరేని తలిదండ్రులు దండ్యులౌదురు. ఇంగ్లాండులో నీపద్ధతి యిపుడు 40 సంవత్సరములుగ నడుచుచున్నది.

మనదేశమున నగ్రజాతివారు తమయగ్రతకు నంతము వచ్చునను భయంబున, శూద్రులు మూఢులుగానున్నఁ దమకు మేలని, విద్యాదానము వారికిఁగూడదని నియమించి పాపముఁ గట్టుకొనిరి. మూఢమతమునకు మూఢత యాధారము గావున, నీమార్గమునఁ బౌరాణికమతము శాశ్వతముగా నిలిచి, తమకు గొప్పపదవియు నాదాయమును స్థిరముగ నిల్పునని యెంచి దేశము చేటునకోర్చి తాముమాత్రము పచ్చగానుండఁ బ్రయత్నించిరి. ఆంగ్లోమహాజనుల ప్రసాదమున నిప్పాఁటికి వర్ణభేదములులేక విద్దె వ్యాపించుచున్నదిగాని, యుగములనుండి వచ్చునాచారము లింకను విఘ్నకరములుగా నున్నవి. యుక్తాయుక్తవివేకములేనివారికి అలవాటులే నీతిమార్గములు. అట్టివారిని బానిసలం జేసి కొంతవడికి స్వాతంత్ర్య మిచ్చినను ఇది నవీన

నాగరికతయని దాని పొంతంబోరు. దీనికి దృష్టాంతములు. పూర్వము ఘోరహింసచే మాలలను బశువులకన్న నికృష్ట స్థితినుండఁజేసిరి. నేఁడు గవర్నమెంటువారు వారిఁ జూచి ఇఁక ముందు మిమ్ములఁ నెవ్వరును బాధపెట్టనియ్యము. స్వేచ్ఛగా నుండుఁడు' అని బలిమాలుకొన్నను ఉత్తమవర్ణజులం జూచిన "వారికి మానీడగాలి సోఁకనుండునట్లు తొలఁగినడచుటయే ధర్మము. లేకున్న మోక్షమురాదు" అనినీచత్వవిమోచనంబును అరఁటిపండువలె నొలిచి చేతులలోనిడినను చేదనిపాఱవేతురు. మన స్త్రీలును అట్లే మోటుకాలమునాటి లోకువతనము పతి వ్రతాధర్మమని భావించి యేపొంతములేని దాసీజనంబులట్లు పరమసమ్మోదముతోనున్నారు. ఎంతకంపైనను ప్రాంతమైనచో మనవారికి అత్తరుపన్నీరులవలె నలరును గాఁబోలు! ఈచందం బున నే జనులనేకులు పుస్తకములు బ్రాహ్మణులసొత్తని భ్రమించి వానిపొంతకుం బోయిన గురుద్రోహమని విద్దెనొల్లకున్నారు. దీనతయే దివ్యధర్మంబను వారిఁ దేర్పనెవరితరము ?

ప్రజ్ఞచే వచ్చులాభములు:— చుఱుకు గలవారు పనులం ద్వరలో నేర్చుకొని ప్రవీణులౌదురు. అందుచేఁ గాలవ్యయము తఱుగును. అట్టివారికిఁ బైవిచారణకర్త లక్కఱలేదుగాన కూలిసెలవు మిగులును. వస్తువుల వృథాపాడుచేయక యిచ్చిన సామగ్రితో నెంతసరకు రచింపవచ్చునో యంత రచింతురు. మందబుద్ధులు తక్కువజీతమునకు వచ్చినను సామగ్రింబాడు

నేసి యెక్కున నష్టముం దెత్తురు. మఱియు యంత్రకళలలో కాయ పుష్టికన్న మనశ్శక్తియెక్కుడనుట పూర్వావేదితము. ఇంకను ఒకగుణము. ప్రజ్ఞానిధులు గానివారు జలచరములట్ల వృత్తియొండినచో నచ్చటనే నిలిచియు మురియుదురు. ప్రజ్ఞానిధులు పక్షులట్లు సమృద్ధియుండు వ్యవహారముల కేగయుదురు. అనఁగా వారికి వృత్తులు మార్చుట సుగమము.

(6) ఎట్టి కుశలుఁడైనను తనకు లాభము నుంచిపదవియు గాదను నిశ్చయమున్న ననురాగముతో శ్రమింపఁడు. నిష్ప్రయోజన కార్యాసక్తి మృగ్యంబు.

హిందువులలో వర్ణభేదము లనర్థహేతువులు. ఎట్లన ఉత్తమ కులజులు ఎల్లభంగులం బూజ్యులకాన వారికి సత్ప్రవర్తన యున్న లేకున్న నొక్కటే. కావున లేకయ యుందమని వార్ధు నుదాసీనులై యుండుట. ఈవిషయము పురోహితులు మఠాధిపతులు దేవార్చకులు మొదలగు వారిచర్యలు చూచినవారికి వేద్యము. ధర్మాపేతు లయ్యు ద్విజులు పూజనీయులుగ నుండుట కీ మూఢ భక్తియే మూలము. పూర్వము యథార్థ ధర్మము ననుసరించివర్ణము లేర్పడ కుండినను వర్ణముల ననుసరించినకృత్రిమ ధర్మంబైనను అనుష్ఠానములోనుండె. నేఁడీమాత్రపు ధర్మమైన లేదు. ఒక బహిరంగ వివాహములం దక్కనింకెందును వర్ణధర్మములుప్రవర్తిల్ల కుండుట యెల్లరకుం దెల్లఁబ. చర్యాను గుణము లైనఁగౌరవములు జరుగుదేశములో నామమాత్ర వర్ణము

లొక్కనాఁడైననిల్వవు. "నడునడి యెట్లున్న నేమి; వారి పాపముల వారుపోదురు. పెద్దలు సకారణముగఁ జూపిన మర్యాదలను మనము నిష్కారణముగఁ జూపి పుణ్యము మూటఁ గట్టుదము" అని తల పోయు మాహాత్మ్యకంబైన సమూహం బౌటఁబట్టి వేషములకుండు గౌరవము నడవడికి లేకపోయె. ఇఁక హీన కులస్థు లన్ననో ఎంతతపస్సుఁ జేసినను వారికిజన్మమున భద్రములు లేవుగాన వారును శత్రుప్రాయులైన నితర వర్ణస్థులకైన యేల పాటుపడవలయు నని యజాగ్రత్తగా నున్నారు. కావున నిఱు దేఁజగులవారికిని శ్రీమతాప్రాప్తికి వర్ణభేదములు ముఖ్య కారణములు.

మఱియు శాస్త్రిఘోష లెట్లున్న నేమి? పదవులు ధనము ననుసరించి లౌకికరీతిని వర్తిల్లును. కష్టమునకుఁ దగిన ఫలము లేనిచో కార్యంబులయెడఁ గాంక్షచెడును. మనదేశములో నీ విషయములైన దురాచారములు పెక్కులు గలవు. పని యొక్క కఠినతను గుణమును జూడక మామూలు జీతము మాత్ర మిచ్చుట, అల్పవేతనములు, విరామమే లేక పనిఁ దీయుట, క్రమము లేని కర్మలను విధించుట ఇత్యాదులు.

ఇంగ్లీషువారి యిండ్లలో సేవకులు చులుకుదనమునఁ బనిఁ జేతురు. మన యిండ్లలోనివారు మునికోలతోఁ బొడుచుచున్నను కదలరు. కారణమేమి? స్వదేశీయులను విదేశీయులయు గృహసేవాపద్ధతులం బోల్చి చూతము.

ఇంగ్లీషువారి పద్ధతి.	హిందువుల యాచారము.
౧. నెలకు ఎనిమిది రూపాయలు మొదలు ఇరువది వఱకును సంబళము.	౧. అన్నమువేసి రెండు మొదలు నాలుగురూపాయలవఱకును నెలకూలి
౨. పరిచారకులకు పనిపోయిన నేమి గతి యని భయము గల్గియుంట.	౨. పనిపోయిన నేమి! ఇంతకన్న నధమస్థితిరాఁ బోవునాయను నిరాశ స్థైర్యము.
3. తప్పుచేసిన, పాత్రలను విఱుగఁ గొట్టిన నపరాధము వేతురు. ఇచ్చియైన పని నిలుపుకొనుట మే లని సేవకులు భరింతురు.	3. జీతము స్వల్పముగాన జూల్మానాలకు వీలు లేదు. అందులకు బదులుగఁ గడుపార దుర్భాషలతోఁ దిట్టి చిన్న బిడ్డలకుఁగూడ భాషాజ్ఞానము గల్గఁజేతురు.
౪. సేవకులు రాజోద్యోగస్థు లట్లు భయముతో వర్తింతురు.	౪. యజమానురాలు పనికత్తెలు అప్పుడప్పుడు ములుకులవంటి ముచ్చటలను బ్రయోగించుటయుఁ గలదు.
౫. సేవకులకు కర్మలు నియమితములు. అవి చేసి ముగించిన వెనుక ఇంటి ముందఱ విరామముగాఁ బిలిచినఁ బలుకునట్లు గూర్చుండి యున్నను యజమానులు దోషమని తలఁపరు. ఎంత త్వరలోఁ బనిఁజేసిన నంత విరామము దొరకునను నావేగమునఁ బనిఁజేతురు !	౫. క్రమములేని పనులుగావున ఒక్క పని యయి కాకమున్నె రెండు పమలు పెట్టుదురు. ఎంతచేసినను విరామ మియ్యరు గావున పనులను ముగించిన ప్రమాదమని సోమరితనమునఁ దూఁగుచు నిదానముగఁ జేతురు. చాలవచేత కష్టము గలిగినచో మాంద్యము నెవ్వఁ డవలంబించఁడు?
౬. నచ్చులేని పని. కాలము మిగులుట. ఆలస్యము లేక యుండుట, యజమానులకుఁ గోపము మొదలగు చిత్తక్షోభము లవసరము లేకుండుట, ఇవి ఫలములు.	౬. ఫలములు మీకనుభవవేద్యములే గాన వర్ణన లధిక ప్రసంగములు.

కర్మకరులు మృగములు జడములుగారుగాన వారి మనస్సులను ఆకర్షించునట్టి విధానము లున్నంగాని కొత్తముమీఁద ననర్థమే ప్రాపించును. మఱివారు భయముచేతనే కర్మసాఫల్యము నొందఁజూచెదరు. ఇది తెల్వితక్కువ పని. తనకు నేశుభమును లేనిది వెఱపున్నను నిండు మనసుతో నెవ్వఁడును గృతయత్నుఁడు గాఁడు. ప్రయత్నశీలత జయోత్సాహసంజనితము. జయము మాయమైన నుద్యోగము నస్తమించు.

'అవునుగాని ఎక్కువ కూలియిచ్చిన నాకూలి కల్లంగడిలో వినియోగమగువఱకును మఱలఁ బనికిరారు. లంఘనమువలె లక్షణములు పురికొల్పఁజాలవు." అని కొందఱాక్షేపింపవచ్చును. ఇందు కొంత నిజమున్నది. అయిన నికను విమర్శింతము.

అధమవర్ణస్థులు చేతికించుక డబ్బు తగిలినతోడనే ఇంకను ఆర్జింపవలయు నను కోరికఁ గానక పని వదలి మధుమాంసాదులకు వెచ్చింతురు. ఈరీతి నితరు లేల చేయరు? కారణము స్పష్టము. • పూర్వహింసలచేఁ బట్టువడిన వాడుకలం బట్టి, ధనముగూడఁ బెట్టిన నేమహాత్ముఁడైనను "ఓహీనుఁడా! నీకు ధనమెందుకు?" అని శాస్త్రముచేతనో శాసనముచేతనో లాఁగుకొందురను నివ్వెఱపాటుచే "వచ్చినమాత్రము లాభము. ఇప్పుడే తిని త్రాగినఁ గ్రక్కించి నాకఁబోరు గదా" యని నికృష్టులైనవారు నిరాశచే నర్థార్జనమున కుద్యమింపరు. సోమరి

తనము, కలిగినప్పుడు కల్లంగడికిఁ బోవుట, లేనివేళ దీనతతోఁ వేఁడి యాశ్రయించుట, ఇత్యాది దుర్గుణములకు హింసాపరులై యగ్రజాతులవారు బలియురగుటం జేసి విధించిన యాచారములే మూలాధారములు. ఈ కార్యములు బ్రాహ్మణాదులయందు వర్తింపవుగాన వారిలో ఆశ, ఉత్సాహము, వస్తూత్పాదనాసక్తి, ఎడతెగక శ్రమఁజేయు శక్తియు నెలకొనియున్నవి. ఈదుఃఖసాగరము నంత్యజులు కడవ నీఁదవలయునని కరుణఁ గొంటిమేని రిక్తవాక్యముల విడిచి వారు దరిఁజేరిన నీర్ష్యచే మఱలఁ ద్రోయకుండుటయు గాదు. నివసించుటకు వసతులను నేర్పఱచినంగాని వారు గడిదేరుటయు గడి దేరవలయు నను యిచ్ఛయు నసంభావ్యము లౌను. ఇది సులభసాధ్యము గాకున్నను కిరాతహృదయము లేనివారెల్లరు నాదరముంచి సహాయపడవలసిన ధర్మోద్యమంబు.

జయమెంత శీఘ్రముగ సిద్ధించునో యంత యాతురతతోఁ బని చేయుదుము. శూద్రులు మొదలగువారలకు "ఇంకొక జన్మములో సర్వశోభనములు సిద్ధించును. ఇప్పటికి మాత్రము నిరాశగానుండి యార్జించినది గొప్పవారికి దానము చేయుఁడు" అని బోధించిన నింకొక జన్మమనునది యెప్పుడో, యేయుగమునో "కాశిలో దొంగలించుటకు రామేశ్వరము నుండి వంగికొను మన్నట్లున్నది' అని యధైర్యపరులై విశ్రాంతిఁ జెందుదురు. కావున కాలమును ముఖ్యము. చిరమునకన్న

నచిరము ప్రోత్సాహకరము. ఇందుచేఁ బ్రత్యక్షమే పరమ మూల్య మని భ్రమింపరాదు. అచిర మనఁగా నించుమించు లెక్కకు వచ్చుకాల మని యర్థము. ఎవ్వరికిని గుఱుతులేని మన్వంతరము లని కాదు.

కూలిపనికన్న సొంతపని యెక్కువ సమర్థ మనుట. దీనికొక నిదర్శనము. భృత్యులకుఁ బని ముగించిన వెనుక జీతముల నిత్తురు. అనఁగా పని ముందు ఫలము తదనంతరము. సొంత పనిలో నట్లు గాదు. పనియు ఫలమును సమకాలికములు. ఎట్లన, కార్యము నడుచుటయే ఫలము. సేవకులకు కార్యము ఫలము గాదు. జీతము ఫలము. కార్యము నిష్కర్ష. ఎందు కన అది ముందు ముగింపునకు వచ్చునది. బత్యము దానిని వెంబడించునది గాన నది కార్యముతోఁ బాటు నిశ్చయము గలది గాదు. తమపని తామే చేసిరేని కార్యమెంత నిశ్చయమో ఫలమునంతే నిశ్చయముగాన ఎక్కువ పూనికతో ప్రారంభింతురు.

స్వామ్యము సామర్థ్యాతిశయమునకు ప్రబలకారణము. నిద్రకనులతోఁ గూలిజేయువాఁడు సైతము నీకేయని కొంత భూమి నిచ్చితిమేని రేయనక పవలనక భూమిని దినదినము బిడ్డ మాదిరిగ నరయుచు వృద్ధికిఁ దెచ్చును. కావుననే పోరంబోకు నేలల నిచ్చి పంచములను సాహసవంతులఁ జేయవలయు నని దేశోపకారక జను లర్థించుట.

(7) దుశ్శాసన దురాచారములు వితరణకు బాధకములు. దురాచారము లుత్సాహభంగమును జేసి జనులకు సోమరితనమును దుర్వ్యయబుద్ధిని బొందఁజేయుననుట విశదంబు. అన్యాయరాజశాసనము లటువంటివి. మితిమీఱిన పన్నుల రాజులు విధింతురేని ప్రోగుచేయ నెవ్వరికిని బుద్ధి పుట్టదు. "సర్పంబు పడగనీడను, గప్పవసించెడు విధంబు గదరా సుమతీ" యనునట్లు లోభుల యాశ్రయముగ గరికయైనఁ బచ్చగ నుండదు. ఇంగ్లీషు వారిచేఁ బరిపాలిత మగు "ఐర్లండు" అను దీవియొండు గలదు. అందు దుశ్శాసనములు పూర్వకాలమునఁ బ్రబలియుంటచే, జనులు, ఆర్జించినను శేషించునను నాశలేమి, మనజను లట్లు అప్రయోజకులైరి. ఆ ద్వీప నివాసులు అసంఖ్యజనులు రక్షాకరములైన ఇతర రాజ్యములకు వలసబోయినవారు ఉద్యోగోల్లాసవితరణంబుల ననన్యసామాన్యు లని పేరు వడసిరి.

బ్రిటిష్ వారి పరిపాలనకుఁ బూర్వము హిందూదేశము సౌరాజ్యము గలదియై యుండలేదు. తురకలు, మహారాష్ట్రులు, చేసిన దౌర్జన్యమును వేఱుగఁ జెప్పనేల? తత్పూర్వమందును అనఁగా మనవారు కృతయుగ మని కొనియాడు కాలమునందును జనసమూహముయొక్క క్షేమమును మన రాజులు పాటించినట్లు గానము. అల్పసంఖ్యులైన బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకుఁ దక్క తదితరులకు సర్వమ్మును శమ్ముగాఁ జేసి జీవనము దుస్సహముగాఁ జేసి యలయించిరి. మఱియు నితర దేశములలో సంఘా

చారములు వేఱు. రాజశాసనములు వేఱు. ఈ భిన్నత బ్రిటిష్ వారి కారుణికత్వమున మనకిప్పుడు గానఁబడు చున్నది. దృష్టాంతము. సంఘధర్మప్రకారము అంత్యజులు ద్విజులతోఁ బోఁగూడదని యున్నను ప్రజలెల్లరు శక్త్యను సారము సమముగఁ బన్నులిచ్చు వారుగావున ఇట్టిభేదముల రాజులు గణింపరాదని న్యాయస్థానములు, కచ్చేరీలు, రైలు బండ్లు మొదలగు రాజరచితస్థానములయందు నందఱికిని బ్రవేశము సమమని గవర్నమెంటువారు చాటించియున్నారు. అప్పటము ఆర్యుల కాలములో సంఘాచారములైన నీర్ణాదులును రాజశాసనములతో నేకీభవించి యుండినవి. దానివలనఁగలిగిన గోడును వర్ణింప నలవిగాదు. ఇప్పుడు సంఘములో నెంతదిక్కు లేనివాఁడైనను రాజ్యాంగ విషయములయందైన తలయెత్తి కొని తానును మనుజులలో మనుజుఁడుగాఁ దిరుగవచ్చు నను ధైర్యముగలవాఁడై యున్నాఁడు. శ్రీరామాదుల కాలములో సంఘములో దిక్కులేని వానికెక్కడను దిక్కులేదు. సంఘములో నగ్రగణ్యుఁడైన వానికి మాత్రము రాజ్యాంగములలోను పదవి, దొరతనమును లభ్యములు. జనబాహుళ్యమునకుఁ బన్నులుగట్టుటఁ దప్ప మఱేమర్యాదయుం గానము. వేయేల? అభివృద్ధినాసించి పాటుపడుటయు నింద్యము! ఒకరికొక కీడుఁజే జేయక మోక్షార్థియై తపంబునకుఁ బూనిన శూద్రుదునకు శ్రీరా

మచంద్రులు శిరచ్ఛేదనముం జేసి కృతార్థులై ప్రపంచము ధర్మచ్యుతముగాక నిలిపిరఁట! మన పెద్దల యోగ్యత యీమాత్రము.

దీనిచే నార్థికక్రియలకు నిరోధ ముప్పతిల్లె నెట్లనిన:—

అన్యాయముగ నవనీశులు దోచుకొందు రను భయమునఁ జేర్చిపెట్ట నెవ్వరు నుత్సహింపరైరి. చేర్చుటయే లేకున్న వృద్ధికై పునః ప్రయోగముం జేయుట యంతకుముందే నహి. వితరణబుద్ధి వెడలిపోయె. అథవా యెన్నఁడైన శుక్రదశవేఁచి అధిక ధనప్రాప్తి నందఁ జేసిన వ్రతము, వివాహము, పండుగఁ అను మిషనొకటి బెట్టి త్వరగో భోజనాలంకారాదుల వ్రయ మొనర్చి నిర్వ్యాకులులై యుండుట ప్రాజ్ఞలక్షణమని గణింపఁ బడియె. ఎట్లును నష్టము నిక్కంబుగాన దానమైన నొనర్చి స్వతంత్రవ్యయ తృప్తింబొందుద మని పాత్రాపాత్ర విచారణ లేక వినియోగముఁ జేయు వాడుక లలవడె. దానకర్ణతకు నుశ్శాసనములు ప్రోత్సాహకరములైన సఖులు. ఈదేశములో నీఁగి యెక్కుడని కొందఱు పిట్టసీగి పలుకుట గలదు. తమసొత్తునకుఁ దమకును 'బలాత్కా రవియోగము గలుగదను నమ్మకముండిన, నింత ధారాళముగ నిచ్చు నభ్యాసము ద్విజుల బోధనలచే మాత్రము పట్టువడియుండుననుట సందిగ్ధము.

ఈకారణములచే సమర్థతయొక తీరున నుండక క్షయవృద్ధులకుం బాత్రంబై యుండు. ఇండియావారు సత్త్వంబున నాంగ్లేయులకు సదృశులుగారు. దృష్టాంతము.

ఈ దేశములో సరాసరికి ప్రతికూలివాఁడును ఉత్పత్తి జేయు సీమబొగ్గుతూనిక 75 టన్నులు. తక్కిన బ్రిటిష్ రాజ్యములలో సరాసరి కొలత 285 టన్నులు. అనఁగా ప్రతిమనుజుఁడును మనకన్న నాల్గురెట్లు సమర్థులనుట. స్వదేశీయులు నలుగురు చేయుపనిని వారిలో నొక్కఁడు చేయును. ఇంగ్లాండులో ప్రతి వానికిని సరాసరి దినకూలి 2-8-0 ఇండియాలో 0-4-0 మొదలు 0-6-0. కూలిలో నమితభేద మున్నను ఈదేశమున నొకమైలు ఇనుపదారికి ఇంగ్లాండులో నొకమైలున కగు వెలవే పట్టును. తక్కువయేల కాదనఁగా ఇక్కడ నెక్కువ పనివారిని ప్రోగుచేయవలయును. రెండవది. ఈ పనివారు పాటుపడునట్లు తనికీ చేయుటకై విచారణకర్తల నియమింపవలయు. ఈ విచారణకర్తలు విచారించెదరా లేదాయని పై విచారణకర్త లుండవలయును. ఈరీతులఁ గూలితక్కువైనను వెలవు తక్కువయగుట లేదు. మనవారిలో నమ్మకము క్రమము మొదలగుఁ గడుంకం గొనిరేని ఇక్కడంత సరసముగ నైరోపాలో సరకులు రచితములుగావు. విదేశవస్తువుల దిగుమతియు నవసరముండదు.

పోల్చి చూచిన నుద్యమములలోనగు మొత్తపువెలవులో తనికీవిషయమైన వ్రయ మీదేశమున నైరోపాకన్న నధికము. తనికీ సేల చేయవలయు నన పనివారు మాటప్రకారము కర్మలను స్వేచ్ఛగాఁ జేయరు. ఈ నిశ్శ్రష్టత యరాజకము మొదలగు వానిచేఁ గలిగిన వాడుక. ఈకారణముల నన్నింటిని మఱలఁ

చర్చించుట యనావశ్యకముగాన నప్రసంగతములైన రెంటిని మాత్రము పేర్కొనెదము.

(౧) ఉంఛవృత్తి. ఆర్జించినవారిఁ బీడించి బ్రదుకుట సగౌరవ జీవనోపాయములలో నొకటిగా మనదేశమున నెలకొని యున్నది. ఇందుచేఁ గష్టించక ఫలముఁ గొనవలయు నను దురాశ వర్ధిల్లి మోసపుమార్గముల గడించుట యను నాచారమును ఉత్పాదించినది. "ఫలములభించినం జాలు, పద్ధతు లెట్లున్న నేమి?" అను దురాలోచన అంతటను నిండియుండుటం జూడ ఫలాపేక్షారహిత కర్మముం బోధించు భగవద్గీతలకు వచ్చిన అనుభవ గ్రహచార మేమో యని తట్టకమానదు. ఇంగ్లాండులో భైక్షము నీచమని యెవరును దాని చెంతకుం బోరు. కష్టించక కూలిగొనుట భిక్షమే కదా అనులజ్జచే విచారణకర్తలు లేకున్నను ఒప్పుకొన్నంత చేయఁజూతురు! కావున నది మేస్త్రీలు సూపర్‌వైజర్‌లు, ఇన్‌స్పెక్టర్లు, మొదలగు నిరర్థకశ్రమకరులు బలసి క్రిక్కిఱిసిన దేశముగాదు.

(౨) అవిభక్తకుటుంబములు. వీనిలో మంచిగుణములు లేకపోలేదు. అయినను ఎవఁడైన నొకఁడు సంపాదనపరుఁడుండిన వానినమ్మి అనేకులు ఎదిగినవారుండుట సోమరితనమునకు బహుమాన మిచ్చినట్లు. స్వార్జిత ముత్తమము; అన్యము లధమములు అను గరువపుదిరస్కారబుద్ధి లేనిదేశములో మానము ధర్మము రెండును మెండుగావు. మానము లేనిది గౌరవమెడం

గును. గౌరవముమీఁద దృష్టి లేదేని మగతనముం జూపుదమను తెగువదొరకొనదు. కాళ్ళుపట్టుకొని బ్రతుకుటయు అశ్రమమని విక్రమములకు మొదలిడరు. మానరక్షణమున కెవ్వి కారణంబులో ఆగుణంబుల అర్థాభివృద్ధికి నాద్యాంబులు. ధర్మార్థము లెడతెగనివి.

ఫ్యాక్టొరీ చట్టములు

.పూర్వమున వలెఁగాక ఇప్పుడు స్పర్ధ మిక్కుటము గావున ఒకరికైన నొకరు తక్కువకు నుప్పతిల్లఁజేసి యమ్ముకొనుటకు అతి బాల్యప్రాయమువారిని పనులకుంగుదుర్తురు. ఈదురుద్యోగములకు మూలములు రెండు. తక్కువసంబళమునకు వత్తురని యజమానులు లాసఁగొనుటయు, కుటుంబమునకై యేమాత్రమైన గడించిన నూరక దండుగతిండి తినియుంటకన్న మేలుగదాయని తలిదండ్రులు పేరాసఁగొనుటయు. శుభ్రమైన గాలియు తఱుచు విరతియు లేని కెలసములలో లేఁబ్రాయపుఁ గౌమరులం బ్రవేశింపఁజేసిన, అప్పటికి వరుమానము గలిగినను పెఱుగుటకు భంగమై దేహముచెడి కృశించిన వారౌదురుగాన ముందటికి ముప్పుతప్పదు. కౌమరుం బ్రాయపువారు కందినం దత్సంతతియు బడుగువడుఁగాన దొరతనమువారు అతిబాల్యశ్రమను గుఱించి తద్దోషావధారణార్థము శాసనములం జేసియున్నారు. ఇటు చేయుట తగినదైనను గవర్నమెంటువారు నిక్కపు టుపకార

బుద్ధితోఁగాక మనకు వ్యవహారముల నెఱిఁగినవారైన ఇంగ్లీషు వ్యాపారులకు సహాయముఁ జేయవలయు నను అభిలాషతో విధించిన నియమము లనియు, ఇన్ని కట్టుబాటులకుఁ బాల్పడి చినఁ బరరాష్ట్రీయులతో మత్సరించి వారికన్న నధికము సులభముగ వస్తువుల నమ్మునంత నయముగ సరకులం బరిష్కృతములు చేయలే మనియు మనలోఁ గళాగ్రేసరులు కొందఱు వాదించిరి. గవర్నమెంటువారి మనసు పరిశోధించునంత వాడి చూపులు నాకు లేవు. మన సెట్లున్న నేమి? శాసనము ప్రశస్తమనుటకు జంకు లేదు. మఱియుఁ గొందఱు 'గర్భిణీస్త్రీలను, ఆఱేండ్ల బాలికాబాలకులను గనులలో సైతము పనికి దింపుట కొన్ని తరముల క్రిందట ఐరోపాలో బీదలలో సామాన్యముగ నుండెఁగాన 'పశ్చిమఖండీయులు ఎట్టికఠినాత్ములు! కాంచనమునకై భార్యాపుత్రులం బలియిచ్చు పాపచిత్తులు" అని కేరడించి వాపోయెదరు. ఇది గురిగింజసామెత. అతిబాల్యవివాహమునకన్న నతిబాల్యకర్మకరత ఎక్కువహానిఁ జేయునది కాదు. మఱియు నైరోపావారు ఎన్నఁడో తమలోపములను సవరించుకొనిరి. ఏ సవరణలును లేనిమనము ఒరులఁజూచి నవ్వట తలపోయుట హాస్యముగనుంటయే కాదు "తమదోషముల నెఱుఁగఁజాలని మూఢులుగనున్నారు; వీరికి నెన్నఁడు మంచిగుణము లలవడును." అని చింతయు గలుగకపోదు.

ఈదేశములో నతి బాల్యశ్రమను సక్రమముగఁ జేయుటకై చేయఁబడిన యేర్పాటులు ముందుప్రకటింపఁ బడియుండు ఆవేశన నిబంధలలోఁ గననగు.—

పసివారు నిరంతరశ్రమాన్వితులు గాకుండిన నేమి నష్టము? పెద్దలుపూనికతో పాటుపడకుండుటయే మన దౌర్భాగ్యమునకు నాదివదనము. సరాసరికి వారములో నైదునాళ్లైన పూర్ణముగఁ గష్టపడరు. ఇంకను గొనరని తిథివారనక్షత్రములను మిథ్యావాదము లాధారముగఁ దలఁచినప్పుడు అంతర్ధానమౌదురు. మనలో మతవిషయ కద్వేషము లమేయము లయ్యును పండుగ లని పనివీడి నిలిచి పోవుటలోమాత్రము అందఱికి నైకమత్యము చక్కఁగఁ బ్రబలి యున్నది. అల్లా నీళ్ళలోఁ బడునాఁడని తిరుమలాచార్యులును శివవిష్ణులు వేఁటఁబోయెద రని అగ్బరు ఖానును నిష్కర్ములై వాలాయముగఁ గాలక్షేపముం జేయుటలో అన్యోన్యమైత్రి నెరవుదురు. తదితరదేవసేవనమ్మున నేకీభవింపని వారమయ్యు సోమరితనము నుపాసించుటలో నెల్లరు నొక్కటిగ నుంటఁజూడ నిద్రాదేవికి మించిన దైవత మీదిక్కున లేనట్లు తోఁచెడిని.

ఆవేశన నిబంధనలు

ఇండియాగవర్నమెంటువారు శాసించిన **1911**-వ సంవత్సరపు చట్టము ప్రకారము ఏర్పఱుపఁబడిన ఫ్యాక్టొరీలలోని శ్రమవిషయమైన నిబంధనలు:—

౧. కర్మకరుల దేహపరీక్ష:—

గవర్నమెంటువారిచే నియమింపఁబడిన వైద్యులచేఁ గూలివారు తమ దేహములఁ బరీక్షింపించుకొనవచ్చును. ఈ శోధనకార్యము యజమానులు గోరినను జేయవలయుట యా వైద్యులవిధి.

౨. ఆరోగ్యార్థమైన భద్రములు:—

(౧) ఆవేశనమును సదా శుభ్రముగనుంచుట. (౨) దుర్వాసనలకు నెడమీకుండుట. (3) ఒకగదిలో నధికసంఖ్య పరిజనములను క్రిక్కిఱియు నట్లు గుమిఁజేర్చి శ్రమింపఁజేయమి. (౪) మంచిగాలి ధారాళముగఁ బర్వున ట్లొనర్చుట. ధారాళముగ నన నేమియన్న, శ్రమసంజనితములైన దుమ్ము, దుర్వాయువులు, మొదలగునవి కొట్టుకొని పోఁబడునంత సమృద్ధముగ నని యర్థము. సహజమైన గాలిచే నీసిద్ధి సమకూరదేని విద్యుదాదిశక్తులచే గమనభావముగాంచు వీవనల నలవరచుట యగత్యము.

3. వెల్తురు:—

గుడిలోని గర్భగృహంబుంబలె ముసురుగ్రమ్మిన వెలుతురుండినఁజాలదు. విస్పష్టమైన కాంతి యావశ్యకము. లేనిచోఁ గన్నులకు నెబ్బర.

౪. నిర్మల జలంబులు:—

త్రాగుటకుఁగాని, లేక, చల్లిచెమ్మయో చల్లఁదనమో కలిగించుటకుఁ గాని యుపయోగింపఁబడు జలంబులు నిర్దుష్టములుగ నుండుట సంభా

వ్యము. మోక్షమార్గహేతువులైన తీర్థములమాడ్కి నున్న జుల్మానాస్త్రాప్తినిశ్చయము.

౫. అగ్నిభయప్రతీకారము:—

కాలవైపరీత్యంబునంజేసి లాక్షాగృహదహనమునందోని దహనము సంభవించినఁ దప్పించుకొనుటకు వలయు నుపకరములసేకరించి వాడుటకు ననువైనరీతి నెల్లప్పుడును సిద్ధముగనుంచి యుంఢవలయు. మఱియు, త్వరలో రవులొను వస్తువులు పెట్టియున్న స్థలములో చుట్టగాల్చుట, దీపము వెలిఁగించుట, మొదలగు హనుమంతునిచేష్టలు కూడవు. చేసినవారు దండ్యులు.

౬. యంత్రముల యపాయములు:—

వీనిచేనె వు బాధపడకుండునట్లు అపాయకరములైన యంత్రభాగములకు కంచెలు గట్టుట ముఖ్యమైనక్రియ. అట్లుచేసిన నాకస్మికముగ వానిం దాకుటలు తఱుచు సంభవింపవు.

౭. స్త్రీలు, బాలురు:—

వీరల నపాయకరములైన యంత్రక్రియలలోఁ జొనుపుట గొప్ప నేరము.

౮. విరామము:—

(౧) ఆరుగంటల కొకపర్యాయమైన నరగంట విరామ మిచ్చుట తగవు. విశ్రాంతికాలములో సర్వవ్యాపారములకును విశ్రాంతికల్పితము. (౨) వారమునకు ఆదివారమునాఁడో, మఱియేదైన నొకదినముననో ప్రతివానికిని రజా యియ్యవలయు. ప్రతిదినము నేకవిధగతినే యాటపకపాటనక పాటునకుంజొచ్చిన నెట్టివాఁడైనను జాలుకుతఱిఁ మొద్దువారుట స్వభావము. ఉచితపరిశ్రాంతి నొసంగుట దేహమునకు మనసునకును బదును పెట్టినట్లు.

బాలోద్యోగము:—

(౧) బాల్యమనఁగా పదునాల్గేఁడులకుఁ దక్కువదైన వయసు.

(౨) తొమ్మిదేండ్లు నిండనివారికి ఫ్యాక్టొరీలలోఁబని యియ్యరాదు. వయసునిండియుండిరిపో, అప్పటికిని వైద్యుల యనుమతిలేనిది కర్మలకుం దార్చుట న్యాయవిరుద్ధము.

(3) ఉదయము 5½ గంటలకు ముందుగఁగాని, సాయంకాలము 7 గం టలకన్న మించికాని వారిని పనులనుంచుట తప్పు.

(౪) మఱియు దినమునకు వారు కష్టించు గంటలపరిమితి 7నకన్న నెక్కువకుఁ బోఁగూడదు.

౧౦. స్త్రీజనోద్యోగము:—

(౧) ఉదయము 5½ గంటలకైన ముందుగఁగాని, సాయంకాలము 7 గంటలకన్న మించికాని వారిని పనులనుంచుట తప్పు.

(౨) మరియు దినమునకు వారుకష్టించు గంటల పరిమితి 11 నకన్న నెక్కువకుఁ బోఁగూడదు.

౧౧. ప్రతిశాలయందును బాలుల వయస్సు, వారికింగట్టఁబడిన పనులయొక్క స్వభావము మొదలగు వివరములఁ దెలుపు జాబితాయొకటి నుంచుటయు నీ నియమములలో నొకటి.

ఇంగ్లాండు మొదలగు పశ్చిమరాజ్యములలో ప్యాక్టొరీలవ్యాపారములం గూర్చిన సమయము లింతకన్న నెన్నియో మడుంగులు కఠినతరములు. కొన్ని చోట్ల నెదిగినవారి సయితము 9 గంటలకన్న నెక్కువకాలము శ్రమింపనీరు ! ఇట్లుశ్రమకు పఱపరివిధముల పరిమితు లేర్పఱుపఁబడియున్నను, ఈయాశ్చర్య మేమిచెప్ప ! ఉత్పత్తి కొంఱతపడినదిగాదు. దీనికింగతంబు లెవ్వియని యందురో, చూడుఁడు !

౧. "ఆత్రగానికి బుద్ధిమట్టు" అనుట విని యున్నారుగదా! అట్టే యమితశ్రమయు నిష్ప్రయోజనము.

౨. ఆధునికకళలలో నొకయజమానులయందే కాదు, భృత్యులయందును బుద్ధిబలము, నిర్వికల్పమైన గమనము, ఇత్యాది మనస్సంబంధములైన లక్షణములు ముఖ్యములు. అరమోడ్పుఁ గన్నులతోఁ గాయమును శ్రమింపఁజేసినను జేయనగునుగాని, మనస్సును దీటుకొల్పుట సాధ్యమా? కావున యుక్తమైన విరామము లాభదాయకము. అదిలేనిచో మనసు ముడుచుకొని పోవును. మనసులేనిపని యీకాలపుఁ బెండ్లిండ్లఁబలె సుమనస్సులకు నరుచ్యము. అసహ్యము. అభివృద్ధి విఘాతుకము!

3. తూలుచుఁ దూఁగుచుఁ బదిగంటలు చేయుటకైనఁ దీవ్రముగ నైదుగంటలుచేసిన ఫల మధిక మగును. పునఃప్రవేశమునకు శిల్పులును వాడిచెడరు. మనదేశములోన నేకాగ్రములును, దీక్షములును నగు నుద్యోగములు పూర్వమెపుడో మనపెద్దలుచేసి రని వదంతిగల తపస్సులందేగాని, ప్రకృతము ప్రత్యహము లగు కార్యము లన్నింటను అప్రయుక్తములో అల్పప్రయుక్తములో యనునట్లున్నవి. కాలమునుబట్టి చూచినఁ బాశ్చాత్యులకన్న మనకు కర్మము మిక్కిలి ఎక్కువ. దేహమనోదార్ఢ్యంబులు శిథిలములైన వారగుటంజేసి సమర్థతంబట్టిచూచిన మిక్కిలి తక్కువ. పనులకుంబూను వేళల వేదాంతము స్మరించుచు నివియెల్ల మిథ్యలుమాయలు అని గొణుగుకొనుచు నిదురించుటయు, నింకనాధ్యాత్మిక తత్వములకుం దొడంగితి మన్నచో "లోకవాసనయెంత రమ్యము! ఎంత యాహ్లాదకరము!" అని యింద్రియముల ప్రచారములను స్మరించి మెచ్చుకొని గ్రుక్కిళ్ళుమ్రింగుచు, వేదాంతమునకు మించిన వేదాంతమును జెందుటయు; ఇట్లు రెంటికింగాని నిర్వ్యాపారత్వ మను పురుషగుణంబు నుద్ధరించుటయే మనజనుల ముఖ్యసంప్రదాయము. కావుననే ఇహమునకు మార్గస్థుల మయ్యుఁ బరమునకు సమీపస్థులుఁగాక యుభయభ్రష్టులమై యుప్పర సన్యాసము దీసికొనియుండుట!

విన్నపము.

క॥ పలికితినె చేదు మాటలఁ
బలికితినే హితవుకాని పలుకుల నొకచోఁ
బలికితిని షో ననుం గృపఁ
దెలియమి యని మనుప గయ్యా ధీరప్రవరుల్

క॥ నరులార! మీకు సూతర
తరములవారికిని భారతభువికిని శుభం
బరసియ తెగించి వ్రాసితిఁ
బరుషము లైనను గణింప వలయు విషయముల్

GLOSSARY.

పారిభాషికములైన శబ్దములకు నింగ్లీషుటీక.

అంత్యోపయోగము = Marginal utility

అంత్యోపయుక్తి ఇత్యాది = ,,

అకుంఠితము = Uncounteracted

అచలము = Fixed

అతిదేశము = Application - of a theory

అధికవృద్ధిన్యాయము = Law of Increasing Returns

అనులోమము = Having an increasing rate of movement

అన్యోన్యాశ్రయములు = Mutually dependent

అపక్వము = Raw or partially manufactured

అపవర్గము = Exception

అమోఘము = Unresisted; having no exceptions

అర్థము = Wealth

అలంకారములు = Ornaments; Luxuries

ఆకర్షణము = Attraction; extraction

ఆదరము = Regard; Demand

ఆద్యోపయుక్తి = Initial Utility

ఆనయము = Transport

ఆర్థికక్షోభ = Economic crisis

ఆర్థికోత్పాతము = ,,

ఆర్థికన్యాయము = Economic Law

ఆర్థికయుగములు = Epochs of economic evolution

ఆవరణము = Environment; conjuncture

ఆవలంబి = Support; cause

ఆవశ్యకములు = Necessaries

ఆవేశనము = Factory

ఉత్తేజకము = Stimulus; that which induces a change

ఉత్పత్తి = Production

ఉత్పాదకులు = Producers

ఉద్దీపకము = That which increases or enhances

ఉద్రేకము = Intensity

ఉపదేశశాస్త్రము = Moral Science

ఉపయుక్తి ఇత్యాది = Utility
ఋణవ్యాపారము = Credit transaction
ఋజుగుణము = Honesty; credit
కర్త = Doer; Employer
కర్మ = Work
కర్మకరుఁడు = Labourer
కర్షణము = Ploughing; extractive industry espcially agriculture
కళ = Industry, with special reference to manufacture
కృషి = Agriculture ; Culture
క్రయము = Buying; Price
క్రయికుఁడు = Buyer
క్రయ్యము = Amount of goods demanded at a price by buyers; demand stock
క్రేయము = Quantity of goods supplied by dealers at a price for sale; Supply stock
కారణము = Reason; cause
కార్యము = Action; effect
గ్రాహకుఁడు = Buyer
గిరాకి = Demand
ఖరీదు = Cost; Price
టంకము = Coin
తావలము = Support; Cause
తీవ్రము / తైక్ష్ణ్యము } Intensity
దరఖాస్తు = Demand
దశ = State; Condition
ద్రవ్యము = Money; Properties of things
దాయకుఁడు = Seller
దిగంతరము = Spatial extension
ధర = Price
నాణెము = Coin ; Credit
నికరము = Net
నిక్షేపము = Deposit
నిక్షిప్తము = Sunk or employed
నిరర్థకము = Unproductive
నిర్మాణము = Organization ; fashioning
నిర్ణీతము = That which is determined
నిర్దేశశాస్త్రము = Descriptive Science
నివేశకవృత్తి = Domestic industry
నీవి = Capital
పణ్యచక్రము = Market
పరస్పరకారణములు = Reciprocal causes
పరికర్షణకళ = Extractive industry
పరిణామము = Evolution
పరిపణము = Capital

పరివర్తనము = Translation; Transformation

పరివర్తనకళ = Manufacture; or transportation

పరిహీణము = Depreciation

పరిహీణతాపూర్తి = Compensation for depreciation

పరోక్షము = Indirect

పారము = Limit

పుంజీ = Capital

పూర్ణోపయుక్తి (ఇత్యాది) = total-Utility

పోటి = Competition

పౌరుషము = Human Labour or endeavour

ప్రకృతి = Nature often referred to in Economics as land.

ప్రత్యక్షము = Direct

ప్రయోగము = Investment; employment

ప్రయోజన ఇత్యాది = Uility

ప్రేరేపకము = Exciting cause; Stimulus

భావము = Sensation: feeling

మాత్ర = Unit of quantity or quality

మూలధనము = Capital

మూల్యము = Value

యంత్రకళ = Machino-facture (Manufacture)

యథాక్రమము = Proportionate

యథావృద్ధి న్యాయము = Law of Constant Returns

యానము = Transport

రాశి = Quantity

రూప్యము = Coin

లక్షణము = Sign; Coin

వాంఛ ఇత్యాది = Wants

వికల్పము = Frustration

వికారము = Change

విక్రయిక = Seller

విక్రీతము = What has been sold

విక్రేయము = What is supplied for sale by dealers

విక్షేప సంక్షేపములు = Expansion and contraction

విఘాతప్రత్యయము = Antagonistic or over-powering elements.

విచారణ = Enquiry; Supervision

వినిమయము = Exchange

వినియోజకుడు = Consumer

వినియోజక శేషము = Consumer's rent

విభజనము = Division; Distribution

విలువ = Value

విలోమము = Having a decreasing ratio

విశ్లేషము=Division; branching off
వృత్తి = Occupation
వెల = Price
వ్యక్తివాదము=Individualism
వ్యవహారము = Occupation
వ్యాపారము = Business
వ్యాప్తి = Extension
శిష్టము = Net
శ్రమ ఇత్యాది = Labour
సంకరములు = Mixed effects
సంకలితము = Combined
సంగతి = Union
సంగ్రహము = Appropriation; Retention of impressions
సంభూయము = Joint
సంశ్లేషము = Co-ordination
సన్యాసవిన్యాసములు = Contraction & expansion
సమలోమము = Having a constant ratio
సమవృద్ధిన్యాయము = Law of constant returns
సమష్టి = Whole; genus; society
సమష్టివాదము = Socialism
సమస్తోపయుక్తి = Totâl utility
సరఫరా = Supply
సస్యక్రమము = Succession or variation of crops
స్నిగ్ధము = Cheap
సాపేక్షకుడు = One who has desire; One who demands
సామ్యము = Valation
సార్థకము = Productive
స్పర్ధ = Competition
స్వభావము = Nature (Land)
స్వామ్యము = Private property
స్వామిభోగము = Rent; what is due to ownership
హస్తకళలు = Handicrafts
హీనవృద్ధిన్యాయము = Law of diminishing returns
హేతువు = Cause

స్ఖాలిత్య సంస్కారసూచిక.

పుట.	గీటు.	అశుద్ధము.	శుద్ధము.
౪౧	౨	౬	౧౦
,,	౮	లేక	అనఁగా
౪౨	౧౪	౮	౪
౫౦	౧౫	రాశి	అంత్యోపయుక్తి
౬౪	౫	లేక	అనఁగా
౭౫	౧౯	పెద్ద	పెద్ద
౮౧	౧౨	వస్తువుల	వస్తువులు
౯౦	౯	ఏకప్రయోజనము	ఏకప్రయోజకము
,,	౧౩	ఉచితముగాదు	ఉచితముగాఁగాదు
౯౨	౩	బుట్టినవి	బుట్టునవి
౧౦౦	౧౪	కొనఁగలము	కొందుము
౧౧౩	౨	నావరణ	యావరణ
౧౧౫	౩	ధర్మాధర్మములయెడ	ధర్మాధర్మములకు
౧౧౯	౧౯	గాని	గాన
౧౨౭	౧౯	$\frac{60}{40}$.8 = 1 ర్పూ అణాలు:	$\frac{40}{60}$=10-చిల్లర అణాలు
౧౨౮	౬	ఈసంవత్సరములో	ఈ 1911-వ సంవత్సరములో
౧౩౫	౩	వృద్ధిఁజెందు	జంతువులు వృద్ధిఁజెందుట
౧౩౦	౨౦	జెక్కస్	జెంక్సు
౭౧౩	౬	నహింస	ను హింస
౧౩౯	౫	దాయకంబున	భాజనముగ

పుట.	గీటు.	అశుద్ధము.	శుద్ధము.
౧౪౩	౧౫	అధికవృ	అధికవృద్ధి
౧౫౮	౧౬	అనయనంబు	అనయంబు
౧౯౮	౨౦	స్వపరయోజన	స్వపరప్రయోజన
౨౧౨	౧౦	లీలాలభితంబైన	లీలాలలితంబైన
౨౩౦	౮	కూపమండూక	కూపస్థమండూక
౨౩౧	౧	మడవుగా	మడమానముగా
౨౩౨	౧౦	కష్టము	నష్టము
,,	౨౦	లిచ్చిస్నమై	లిచ్చిన్నమై
,,	,,	యసంన్పృష్ట	యసంస్పృష్ట
౨౩౮	౫	ఇందు	ఇందునకు
౨౪౮	౧౦	యతిక్రమింవ	యతిక్రమింప
౨౧౫	౧౮	ప్రవహించుట	ప్రవర్తించుట
౨౫౩	౨౧	దేశములా	దేశములో
౨౫౪	౩	చేతులకు	చేతులు
౨౫౫	౨	అర్థరూప్యము	అర్ధరూప్యము
౨౫౭	౧౭	పౌరుషంతులై	పౌరుషవంతులై
,,	౧౯	కుంగనీక దేశాభిమానము	దేశాభిమానము క్రుంగనీక
౨౬౧	౪	వయనమున	అనువయమున
౨౮౪	౧౯	శాతపదులచే	శాంతప్రవర్తనచే
౨౮౬	౯	కీలినకీలా	కీలికీలా
౨౮౮	౧౨	సంప్రాప్రార్థ	సంప్రాప్తార్థ
,,	౧౯	వారుసు	వార్తను
౨౮౯	౨౧	వదురుట	వందురుట''

పుట.	గీటు.	అశుద్ధము.	శుద్ధము.
౨౮౩	౧౭	య్యమాయామయ	య్యామ్మాయామయ
,,	౧౮	విహాతాచార	విహితాచార
౨౮౪	౧౪	లోకముం జెందని హిత కరము గాదనుట	లోకముం జెందినది కాదు అనుట
౨౮౫	౬	వాడి	పాడి
౨౮౯	౭	కొలుప	కొలిపి
,,	[illegible]౧	యుఎలో	యులతో
,,	౧౫	వడని	వడసి
౨౯౩	౧౦	యితేరులకును	యితరులను
,,	,,	వారికిని	వారిని
,,	౧౯	నూటనీళ్ళ	నూగులనీళ్ళ
౨౯౪	౧౪	వారికిని	వానికిని
౨౯౮	౧	గ్యాఁడు	గ్వళు
,,	౪	పరాయణులు	పారాయణులు
,,	౧౨	గాని	గొని
౩౦౦	౧౪	యిట	యిటు
౩౦౮	౧౩	రీవర్	లీవర్
౩౧౧	౫	వణిజులం	వర్ణజులం
౩౧౭	౫	మనుట. దీనికొక	మనుట కొక
౩౧౮	౭	యాశ్రయముగ	యాశ్రయమున
౩౨౧	౬	2-8-0	రూ॥. 2-8-0
౩౨౩	౧౯	తద్దోషావధారణార్థము	తద్దోషావదారణార్థమూ

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల

నియమములు

1. దేశాభివృద్ధికి ఆవశ్యకములైన గ్రంథములు ప్రచురించి భాషాభివృద్ధి చేయుటయే యీ గ్రంథమాలయొక్క యుద్దేశము. ఇందు సంవత్సరమునకు రమారమి 1600 పుటలుగల స్వతంత్రమైన గ్రంథములు నాలుగు ప్రచురింపఁబడును.

2. కొందరు తలచునట్లు ఇది మాసపత్రిక కాదు. ఇందు (i) దేశదేశముల చరిత్రములును, (ii) పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము (Physics), రసాయనశాస్త్రము (Chemistry) జీవశాస్త్రము (Biology), వృక్షశాస్త్రము (Botany), మొదలయిన ప్రకృతిశాస్త్రములును, (iii) దేశోపకారులగు కొందఱు మహనీయుల చరిత్రములును, (iv) ఇంగ్లీషునందలి ఉద్గ్రంథములభాషాంతరీకరణములును మాత్రము ప్రచురింపఁబడును. చరిత్రానుసారములగు కల్పిత కథలు (Historical Novels.) కూడ ప్రచురింపఁబడును. కావ్యనాటకాదు లిందుండవు.

3. ఈగ్రంథమాలలో నిదివరకు అచ్చువేయఁబడిన గ్రంథముల నన్నిటిని కొనుచు, నికముందు సంవత్సరమునకు నాలుగు చొప్పున ప్రచురింపబడు గ్రంథముల నన్నిటిని గొనుటకు నొప్పుకొనువారు శాశ్వతపు చందాదారులు.

4. శాశ్వతపు చందాదారులకు ఈగ్రంథమాలలోని గ్రంథములన్నియు నంచెకూలి మేమే భరించి నూరుపుటలకు రు 0-4-0 చొప్పున నిచ్చెదము. ఇతరులకు ఈపుస్తకములు అంచెకూలి గాక నూరుపుటలకు రు0-6-0చొ. నీయబడును. సంవత్సరము ఒక్కంటికి 1600 పుటలకంటె నెక్కువ పుటలుగల గ్రంథములు మేము ప్రచురించముగాన, చందాదారులకు సంవత్సరమునకు రూ. 4-0-0 కంటె నెక్కువ కర్చు కానేరదు.

5. శాశ్వతపు చందాదారులు సంవత్సరపు చందా మొదట నీయనక్కఱ లేదు. ఒక్కొకపుస్తకమచ్చు పడగానే అది వాల్యూపేయబిల్ ద్వారా పంపబడును.

6. వెనుకటి పుస్తకములన్నిటినిగాను చందాదారులు 0-4-0 లు ప్రవేశరుసుముక్రింద చెల్లింపవలెను. ఈ సొమ్ము దరఖాస్తుతో పంపవచ్చును. లేదా మేము మొదట పంపు వి. పి. లో చేర్చి రాబట్టుకొందుము. వెనుకటి పుస్తకముల నన్నిటిని ఒక్కసారి కొనలేనివారు రు 5-0-0ల వెలగల పుస్తకములు మొట్టమొదట కొనిన చాలును. మిగత పుస్తకములు తరువాత తెప్పించుకొనవలెను.

7. వెనుకటి పుస్తకములు అక్కరలేనివారును, లేక కొన్నిమాత్రమే కావలెనను వారును ప్రవేశరుసుము క్రింద రు 1-0-0 చెల్లింపవలెను.

8. గ్రంథమాలలోని గ్రంథములన్నియు నునుపైన దళసరికాగితములమీద ముద్రింపబడును అనేక చక్కనిపటములతో నొప్పుచుండును. క్యాలికొబైండు చేయబడును. సరసమైన వచనశైలిని కలిగియుండును. ఇట్లు సర్వాంగసుందరములై చౌకవెలలకు దొరకు గ్రంథములు తెలుగుభాషలో నరుదు.

విజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల

ప్రచురింపబడిన గ్రంథములు

		చందాదారులకు	ఇతరులకు
1.	అబ్రహాములింకను (Abraham Lincoln)*	0-8-0	0-12-0
2.	హిందూమహాయుగము (Hindu Period)	0-11-0	1-0-0
3.	జీవశాస్త్రము (Biology)*	1-0-0	1-8-0
4.	రాణీసంయుక్త (Historical Novel)*	0-9-0	0-12-0
5.	మహమ్మదీయమహాయుగము (Mahammadan Period)	1-3-0	1-12-0
6.	పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రము (Physics)*	0-14-0	1-5-0
7.	రసాయనశాస్త్రము (Chemistry)	0-13-0	1-5-0
8.	ఆంధ్రులచరిత్ర (1-వ. భా.) (Andhra History I.)*	1-0-0	1-4-0
9.	విమలాదేవి (Historical Novel)	0-13-0	1-2-0
10.	కలరా (Cholera)	0-4-0	0-6-0
11. 12. 13.	ప్రకృతిశాస్త్రముల ప్రథమపాఠములు	1-2-0	1-10-0
14.	భౌతికశాస్త్ర ప్రథమపాఠములు	0-7-0	0-9-0
15.	రా. బ. క. వీరేశలింగముగారి స్వీయచరిత్రము	1-0-0	1-8-0
16.	భౌతికశాస్త్రము (Physiography)	1-0-0	1-8-0
17.	ఢిల్లీదర్బారు (Dheli Durbar)	1-0-0	1-8-0
18.	ఆంధ్రులచరిత్రము (2-వ. భా.) (Andhra History II.)	1-0-0	1-8-0
19.	చంద్రగుప్తచక్రవర్తి (Emperor Chandra Gupta)	0-8-0	0-12-0
20.	చలిజ్వరము (Malaria)	0-5-0	0-7-0
21.	అర్థశాస్త్రము (Pol. Economy)	1-0-0	1-8-0

☞ ఇందు చందాదారులు పోస్టేజి భరించ నక్కరలేదు. ఇతరులుపోస్టేజి భరించవలెను. పుస్తకము లన్నియు చక్కని క్యాలికో బైండు చేయబడినవి.

* ఈ గ్రంథములు ప్రస్తుతమందు లేవు.

సెప్టెంబరు 1912
మద్రాసు.

ఆ. లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజరు.

మహమ్మదీయ మహాయుగము

MOHAMMEDAN PERIOD

౬00 పుటలు! రెండవకూర్పు. **అనేక పటములు !!**

ఇది యైదుప్రకరణముల గ్రంథము. మొదటి ప్రకరణములో ముసల్మానుల పూర్వవృత్తాంతములును వారీదేశమునకు మొదట వచ్చినప్పటినుండియు స్థానేశ్వరయుద్ధములో (క్రీ॥ శ॥ 1193) హిందూదేశస్వాతంత్ర్యము పోయి నంతవరకును, గలదు. రెండవ ప్రకరణమునందు అఫ్గనుల ప్రభుత్వము వర్ణింపబడినది. మూడవప్రకరణములో మొగలాయి చక్రవర్తుల రాజ్యపరిపాలనము యొక్క వృత్తాంతముగలదు. నాల్గవప్రకరణములో బహమనీరాజుల వృత్తాంతమును అందుండి పుట్టిన ఐదు రాజ్యముల కథలును చెప్పబడినవి. ఇది వఱకు వ్రాయఁబడిన చరిత్రగ్రంథముల ననుసరించిన యెడల నీపుస్తక మీనాలుగు ప్రకరణములతో ముగిసియుండవలెను. అట్లుగాక తక్కిన రెండు ప్రకరణములలో హిందూసామ్రాజ్యములు వర్ణింపఁబడినవి.

కొందరు తలచినట్లు హిందూదేశము మహమ్మదీయులకు సులభముగా వశముగాలేదనియు, హిందువులు అభిమన్యునివలెనే యపరిమితపరాక్రమమును జూపి మోసమునకును స్వామిద్రోహమునకు లోనై యోడిపోయి రనియు నీగ్రంథము సప్రమాణముగా జాటుచున్నది.

ఇందు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, పృథ్వీరాజు, రాణాప్రతాప్, అక్బరు, మానసింగ్, నానక్ మొదలయిన మహాత్ములదివ్యమైన పటములు కలవు.

చందాదారులకు **1-3-0** పోస్టేజితో వెల ఇతరులకు పోస్టేజి గాక **1-12-0**

గ్రంథకర్త శ్రీయుత కె. వి. లక్ష్మణరావు ఎం. ఏ గారు.

"ఇదియెల్లవారలు జదువఁదగినది. శైలిమనోహరముగనున్నది. నేర్చికొనవలసిన క్రొత్తవిషయము లనేకములుకలవు" మనోరమ.

మేనేజరు విజ్ఞానచంద్రిక. చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

రెండవకూర్పు! అత్యద్భుతమైననవల!! రంగుపటములుకలది!!!

విమలాదేవి.

ఇది రాజపుత్రస్థాన చరిత్రవిషయక నవల. ఔరంగజేబునకు ప్రతిస్పర్ధియైన రాజసింహుని యొక్కయు, అతనిభార్యయగు విమలాదేవి యొక్కయు శౌర్యము, ధైర్యము మతాభిమానము మొదలయిన విందు జక్కగ ప్రదర్శింపఁబడినవి. ఔరంగజేబుయొక్క యంతఃపురము లోని చిత్రవిచిత్రములయిన వ్యవహారములును, ఇందిరాదుర్గాదాసుల రాజభక్తియు, దేశభక్తియు, ధర్మాసక్తియు, గోలకొండ లోని యక్కన్న మాదన్న గారివైభవమును ఆబూపర్వతమువీఁది యచలేశ్వర మందిరములోనున్న వైకుంఠయోగి చేసిన యద్భుతకృత్యములును మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపఁబడినవి. కథాసందర్భము (Plot) అత్యద్భుతము. ఖయిబర్ కనుమ, ఆరావళీ పర్వతారణ్యశోభ మొదలయిన వర్ణనలు అశ్రుతపూర్వములు 310 పుటలు. ఇందు వర్ణనలను అనుసరించిన హాఫ్‌టోన్ పటములు, కొన్ని పెక్కురంగులతో నిజమైన మనుష్యులవలనే యుండునట్టి పటములు ఉండును. ఇట్టి సర్వాంగ సుందరమైన నవల యిదివరకు తెలుగులో ప్రకటింపబడలేదని చెప్పవచ్చును.

గ్రంథకర్త బాలకవి భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు

చందాదారులకు అంచెకూలితో 0 13 0

ఇతరులకు అంచెకూలిగాక 1 2 0

మేనేజరు, విజ్ఞానచంద్రిక. చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రుల చరిత్రము.

(రెండవభాగము.)

ఇందు క్రీ. శ. 1100 నుండి 1350 వరకుగల ఆంధ్రదేశ చరిత్రవర్ణింపబడినది.

పురాణములు, కావ్యములు, శాసనములు, విదేశీయులవ్రాతలు మొదలగు వానినన్నిటిని శోధించి, తెలుఁగుచోడులు నాగవంశోద్భవులైన మహారాజులు, కాకతీయచక్రవర్తులు, పల్నాటివీరులు, కమ్మవారు, రెడ్లు, వెలమలు మొదలగువారి చరిత్రలు ఈయుద్గ్రంథమునందు క్రోడీకరింపఁబడినవి.

రామానుజుఁడు, బసవేశ్వరుఁడు, నన్నెచోడ కవిశిఖామణి, ఖడ్గతిక్కన, కవితిక్కన, గణపతిదేవచక్రవర్తి, ప్రతాపరుద్రమహారాజు, మహారాణి రుద్రమదేవి, మొదలగువారల పవిత్రజీవితములు శ్రద్ధతో వ్రాయఁబడినవి.

ఆయాకాలమందలి సాంఘిక, రాజకీయస్థితులు చక్కఁగ వివరింపఁబడినవి. ప్రదేశములయొక్కయు, కట్టడములయొక్కయు, పటములుకలవు.

మాచాందాదారులకు పోస్టేజితో 1_0_0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక 1_8_0

సుప్రసిద్ధులగు శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావు పంతులుగారిచే మనోహరమగుశైలిని వ్రాయఁబడినది.

చ లి జ్వ ర ము

హిందూదేశజనులను నానాటికి క్షీణదశకు దెచ్చుచున్న నీవ్యాధిని గూర్చిన సమస్తాంశములు బోధపడులాగున శ్రీడాక్టరు. ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం, బి. సి. ఎం. గారిచే నిది వ్రాయబడినది. ఇందు జ్వరభేదములు, జ్వరము వ్యాపించువిధములు, జ్వరనిదానము, చికిత్సలను గూర్చిన వివరము 120 పుటలలో వర్ణింపఁబడినది. ఇందలి విషయములు సులభముగ బోధపడుటకై బొమ్మలతో నిరూపింపఁబడినవి. చందాదారులకు పోస్టేజితో 0_5_0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక 0_7_0లు. క్యాలికోబైండు. రంగుపటమొకటి కలదు.

మేనేజరు విజ్ఞానచంద్రిక, చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

ఢిల్లీ దర్బారు

దర్బారు కుసుమము!   చరిత్రాత్మకము!!

ప్రాచీనభారతవర్ష రాజధానీ నగరంబును, ప్రస్తుతభారతవర్ష రాజధానీ నగరంబును అగు ఢిల్లీ పురంబున 1911-వ సం॥ డిశెంబరు 12-వ తేదిని శ్రీమన్మహారాజాధిరాజేంద్ర, శ్రీపంచమ జార్జి సార్వభౌముఁడు సామంత నృపాలవర్గంబును, మంత్రి దండనాయక న్యాయమూర్త్యాది పరిజనంబును తన్ను సేవించుచుండ ధర్మపత్నీ సమేతంబుగ పట్టాభిషిక్తుఁడైన సందర్భమును పురస్కరించుకొని, మండలివారిచే రాజభక్తి పూర్వకముగ ప్రచురింపబడిన గ్రంథరాజము.

ఇందు పూర్వోక్తమహోత్సవంబు వర్ణింపబడుటయేగాక శ్రీ రాజదంపతుల జీవితములును, ఢిల్లీనగరచరిత్రయు, ప్రధానసామంత ధరాధిపుల చరిత్రములును, వారి రాజ్యంబులగు హైదరాబాదు, బరోడా, మైసూరు రాష్ట్రముల యితిహాసంబులును, మిగులపరిశ్రమ పూర్వకముగ వ్రాయఁబడినవి.

చక్రవర్తి, చక్రవర్తిని, చక్రవర్తి కుటుంబము, నైజాము, గాయకవాడు, మైసూరు మహారాజ, సాలారుజంగు, రమేశ చంద్రదత్తు మొదలగు వారి పటములును, కట్టడములయొక్కయు ప్రదేశములయొక్కయు పటములనేకములును గలవు.

చందాదారులకు పోస్టేజితో 1-0-0   ఇతరులకు పోస్టేజిగా 1-8-0

రావుబహదూరు కం. వీరేశలింగముగారి

స్వీయ చరిత్రము.

ఇంగ్లీషుభాషయందుమహనీయులస్వీయచరిత్రలు (AutoBiographies) పెక్కులున్నను తెలుఁగులో నేటివఱకు నొక్కటియు లేకపోవుట గొప్పలోపమనియు దాని నెట్లు తొలగింపనగుననియు మేము చింతించుచుండఁగా రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు తమ స్వీయచరిత్రమును ప్రకటించు గౌరవము మాకుఁ గలుగజేసిరి.

గర్వముగాని, స్వాతిశయ భావముగాని యెంతమాత్రమును లేక, యున్నది యున్నట్లు యథార్థచరితము ఇందు చక్కని భాషలో వ్రాయబడినది. మహనీయుల పటము లనేకములు గలవు. నిజమైన చరిత్రయని అందరు మెచ్చుకొనియున్నారు. చదువుచున్న నవలవలె మనోజ్ఞముగానుండును

చందాదారులకు రూ 1-0-0 ఇతరులకు రు1-8-0

హిందూమహాయుగము
(HINDU PERIOD)

ఐదుకూర్పులు పడినది! క్యాలికోబైండు !!

250 పుటలు - 15 పటములు.

మన పూర్వుల రాజ్యవిస్తారంబును, అప్రతిమ శౌర్యంబును, అకలంక స్వదేశభక్తియు, బుద్ధివైభవంబును దెలిసికొనగోరు వారీగ్రంథము తప్పక చదువవలయును. ఇట్టి గ్రంథము తెలుగున నిదివఱ కెవ్వరును ఎన్నడు రచించియుండలేదు.

ఇందు మిక్కిలి పురాతనకాలమునుండి మహమ్మదీయ ప్రభుత్వము వఱకు జరిగిన హిందూదేశచరిత్రమంతయు సంగ్రహముగ వ్రాయఁబడినది.

చంద్రగుప్తుఁ డను మగధరాజు, విలవాయకురుఁ డను ఆంధ్రరాజు, కుమారగుప్తుఁ డను కనౌజ్ రాజు, విక్రమాదిత్యుఁ డను ఉజ్జయినీరాజు మొదలగు ఆర్యభూసత్పుత్రు లనేకులు వారివారి కాలములందు హూణ (Huns) శక, యవనాది పరరాజుల నోడించి శాశ్వతకీర్తి జెందిన సంగతు లీగ్రంథములో నెంతయు వీరరసపూరితముగ వర్ణింప బడినవి. బుద్ధ, అశోక, కనిష్క, శ్రీహర్ష, కాళిదాస, భవభూతి, నన్నయ, తిక్కన మొదలయిన మహనీయుల పవిత్రజీవితములు శ్రద్ధతో వ్రాయఁబడినవి.

ఇది యసంఖ్యచరిత్రగ్రంథావలోకనముచేసినట్టియు, ఇంగ్లీషుసంస్కృతాంధ్ర మహారాష్ట్రి హిందీత్యాదిభాషాకోవిదు లగునట్టియు, కే. వి. లక్ష్మణరావు, ఎం. ఏ. గారిచే రచింపఁబడినది. ఐదు కూర్పులు పడుటయే దీని శ్రేష్ఠతను జాటుచున్నది.

వెల మా చందాదారులకు అంచెకూలితో	0	11	0
ఇతరులకు అంచెకూలిగాక	1	0	0

మహామహోపాధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్నముపంతులుగారిటుల వ్రాయుచున్నారు. (14-10-1909).

"...నీకృతి యనేక వేద్యాంశములతోఁ గూడియుండుటచే నింగ్లీషుభాష యెఱుంగని యీకాలపుఁ బండితు లందఱుం దీనింబఠించియే తమ నామముం గాపాడుకొనవలసిన వారని యెన్నుచున్నాను. ఆంధ్రు లందఱు నిత్తఱి భాగ్యలబ్ధమై, పరమప్రయోజనకర మైన యీగ్రంథరత్నముం గ్రహించి దృష్టిసాఫల్యముం గృతార్థత్వముం గాంచుటే సదౌచిత్యమనియు, సముచితకృత్యమనియు నెంచుచున్నాను."

* *

రసాయన శాస్త్రము.

రెండవకూర్పు. (Chemistry) క్యాలికో బైండు.

320 పుటలు-76 పటములు.

మనపూర్వులు బంగారము చేయవలయునన్న కోరికచే ఈ శాస్త్రమును అభ్యసించిరి. ఇప్పుడు ఇంగ్లీషువారు ఈశాస్త్రమును అభ్యసించి, కోట్లకొలది ధనము సంపాదించుచున్నారు. ఇట్టిఘనమైన విద్య మనవాంధ్రులకు తెలియుటకై ఈగ్రంథము చక్కని వచనశైలిని వ్రాయబడినది. జనులు లక్షాధీశులై దేశము ధనసంపన్నతతో తులతూగుటకు ఇట్టి పుస్తకములే యాధారములు. ఈగ్రంథమునందు హిందూ రసాయన శాస్త్రము (Hindu Chemistry)యొక్క చరిత్రకూడ రసవంతముగ వ్రాయబడినది.

శ్రీయుత వేమూరి విశ్వనాధశర్మ ఎం. ఏ. గారిచే రచియింపబడినది.
చందాదారులకు పోస్టేజతో 0-13-0 లు. ఇతరులకు పోస్టేజి కాక రు.1-4-0

భౌ తి క శా స్త్ర ము.

(Physigraphy)

400 పుటలు! బొమ్మలు!! క్యాలికోబైండు!!!

ఇందుపదార్థవిజ్ఞాన, రసాయన, భౌతికభూగోళ, భూగర్భ, జ్యోతిశ్శాస్త్రములకు గల పరస్పరసంబంధములు చక్కని శైలిలో అతివిచిత్రముగ వర్ణింపబడినవి.

"ప్రకృతి రహస్యములను దెలిసికొని సృష్టి విచిత్రములయొక్క మహిమను జ్ఞాననేత్రముతో జూచి యానందించుట కిది చాల సహాయపడును. ఇది కేవలము శాస్త్రీయ విషయమైనను సామాన్యజనులుసహగ్రహించునట్లుగ పటములతో బహుసులభముగను, రామణీయకముగను వ్రాయబడియున్నది."

ఆంధ్రభారతి.

మాచందాదారులకు పోస్టేజితో 1—0—0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక 1—8—0
గ్రంధకర్త ఎమ్. నరసింహము బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎల్. టి గారు.

మేనేజరు, విజ్ఞానచంద్రిక. చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

చంద్రగుప్తచక్రవర్తి

ఇది 'హిందూదేశపాలక చరిత్రమాల'లోని ప్రథమ కుసుమము. పరిశోధనలతో నిండియున్న స్వతంత్రచరిత్రగ్రంథము. భరతఖండంబును నేకచ్ఛత్రాధిపత్యమునకు లోబరచి ఏలిన చక్రవర్తియు, కార్యధురంధరుండును, మౌర్యవంశతిలకుఁడును నగు చంద్రగుప్త సార్వభౌముని చారిత్రమును దెలుపునట్టి గ్రంథ మిదియొక్కటియే. చంద్రగుప్తుని సమకాలీనులగు చాణక్యుడు, రాక్షసుడు, సెల్యూకసు, అలెగ్జాండరు మెగాస్తనీసుజీవితము లాయా సందర్భములందు వర్ణింపఁబడినవి. అప్పటి ప్రజలస్థితులు, వాణిజ్యాభివృద్ధులు, రాజ్యాంగపద్ధతులు, సైన్యవ్యవస్థలు, ఆచారవ్యవహారములు, మొదలగు వానినిగూర్చి సవిస్తరముగ నిందు దెలుపఁబడెఁది.

..చందాదారులకు పోస్టేజితో 0-8-0 ఇతరులకు పోస్టేజి గాక 0-12-0లు క్యాలికోబైండు చేయబడినది. 200 పుటలు.

గ్రంథకర్త- శ్రీపరమహంస విద్యానందస్వామి. బి. ఏ.

కలరా.

(రెండవకూర్పు సవరణముచేయబడి సిద్ధమయినది)

విశూచియనియు వాంతిభేదియనియు, గొట్టలమ్మఅనియు పరిపరివిధముల పిలువబడు కలరా జాడ్యము, దినదినాభివృద్ధినంది, దేశమంతయువ్యాపించి, అనేకప్రాణములను హరించుచున్నందున సాధ్యమయినంతవఱకు మృత్యుదేవత బారినుండి తప్పించుకొందురుగాక యని ఈచిన్న పొత్తము శ్రీయుత ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఏ, ఎం. బి. సి. ఎం గారిచే రచింపబడినది. ఇందు కలరావ్యాపించువిధము, దానినడ్డగించు మార్గములు చికిత్సఅను ప్రకరణములుగలవు. ఆయుర్వేదశాస్త్రప్రకారము, ఆంగ్లేయవైద్యశాస్త్రప్రకారము, మందులు, పథ్యపానీయములు వివరింపబడినవి. కాన ఎల్లవారికి నిదిసంజీవివంటిది. ఆంగ్లేయాంధ్రపత్రికలు మిక్కిలి పొగడియున్నవి. వెల చందాదారులకు 0-4-0 లు ఇతరులకు 0-6-0లు.

మేనేజరు, విజ్ఞానచంద్రిక, చింతాద్రిపేట, మద్రాసు

వేదము - వేంకటరాయశాస్త్రిగారిచే ప్రకటింపబడినవి.

సంస్కృత గ్రంథములు.

ఈ క్రిందికి సం. వ్యాఖ్య, తె. పూర్ణటీకయు కలవు.

- మేఘసందేశము రు. 1-8
- రఘువంశము, 6 సర్గలు, 1-8
- కుమారసంభవము. ,, 1-8
- అమరుకము—శృంగారలక్షణము. 0-12
- పుష్పబాణవిలాసము. ,, 8

భర్తృహరి శతకత్రయము.—సం. వ్యాఖ్య, తె. సంపూర్ణటీక, లక్షణకవి పద్యములును. 1-8
హితోపదేశము.—తెనుగు తర్జుమాతో 1-0
పంచతంత్రము.—మూలమాత్రము. 1-4
దశకుమారచరిత్రము.—మూలమాత్రము. 1-0
,, తెనుగు తర్జుమాతో 1-2
విక్రమార్కచరిత్ర—మూలమాత్రము. 8
,, తె. టిప్పణము, తెనుగు తర్జుమాతో. 1-0
భోజచరిత్ర—మూలమాత్రము. 8
,, తె. టిప్పణము. తెనుగు తర్జుమాతో. 1-0
బిల్హణచరిత్ర—తె. సంపూర్ణటీక. 4
రసమంజరి—శృంగార విస్తరము, తె. సంపూర్ణటీక. 12
ప్రియదర్శికానాటిక — సం. టిప్పణము, తె. సంపూర్ణటీక, తె. తర్జుమాయు, పద్యములును. 8
శబ్దమంజరీ తిజంతమంజర్యులు — ఆంధ్ర వివరణ సమేతము. 4
అబ్దవ్రతముల కల్పములు 4

ఆంధ్ర గ్రంథములు.

ప్రియదర్శికానాటిక.—సతాత్పర్యము. రు. 0-6
ఉషానాటకము—కలలో ఉషపెండ్లి. 8
శాకుంతలనాటకము—కాళిదాసకృతికి సరియైన తెనుగు. 8
ప్రతాపరుద్రీయనాటకము, సటిప్పణము. 1-0
నాగానందనాటకము — సటిప్పణము. 8
గ్రామ్యభాషాప్రయోగనిబంధనము. 8
ఆంధ్రప్రసన్నరాఘవనాటకవిమర్శనము. 1-0
కావ్యాలంకారచూడామణి. విన్నకోటపెద్దన 12
పారిజాతాపహరణము. 4అ. పెద్దయక్షరములు. 6
మడికి సింగన జ్ఞానవాసిష్ఠరామాయణము. 1-0
విజయవిలాసము, సటీక (చేమకూర-వేం) 1-0
సారంగధరచరిత్ర, ,, (కటపతి కవి.) 1-2
గౌరనహరిశ్చంద్రద్విపద.— సటిప్పణము. 1-2
శృంగారనైషధవిమర్శనమాత్ర 2
గార్హ్యాదేశనిరసనము 2

ఈ క్రిందివి సులభవచనములు.

కథాసరిత్సాగరము ౧-వ సంచిక. 8
హితోపదేశకథలు—నీతిబోధకములు. 8
భోజకాళిదాసకథలు—రసభరితములు. 8
బేతాళునియద్భుతకథలు.—ప్రజ్ఞకలిగించునవి. 8
విక్రమార్కుని యద్భుతకథలు 8
కథాసరిత్సాగరము — మొదటికూర్పు. చిన్నయక్షరములు. అద్భుత నీతి వ్యవహారకథలు. 2-8
కథాసరిత్సాగరము - 2 వ కూర్పు. పెద్దయక్షరములు సంపూర్ణగ్రంథము 3 వాల్యుములు, వాల్యుము 1-8 2-0

ఆంధ్ర-దశకుమారచరిత్ర, వచనము, దండికవి రచించిన సం. దశకుమారచరిత్రకు తెనుఁగు, అత్యద్భుత ప్రజ్ఞాప్రయోగములకథలు. 1-0

చిరునామా:— విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో
చింతాద్రిపేట, మద్రాసు

విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కు డిపో

చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

శతకములు.	రు.	అ.
నరసింహశతకము	0	2
భాస్కరశతకము	0	4
కుమారీశతకము	0	2
వేంకటేశ్వరశతకము	0	4
మాతృశతకము	0	1
మానసబోధశతకము	0	2
ముకుందశతకము	0	4
సుమతిశతకము	0	2
చంద్రశేఖరశతకము	0	1
దాశరథీశతకము	0	4
హరహ రేశ్వరశతకము	0	4
సాధురక్షకశతకము	0	2
కుమారనీతిరత్నావళి	0	1
కుమారశతకము	0	½

నవలలు.			
విమలాదేవి		1	2
హేమలత	చి. ల. నరసింహముగారిది.	0	8
రామచంద్రవిజయము	,,	0	8
అహల్యాబాయి	,,	0	8
సౌందర్యతిలక	,,	1	0
కర్పూరమంజరి	,,	0	12
మహేశనందని		1	0

	రూ.	
వసుమతీవసంతము	1	8
లలిత చంద్రహాసము	0	14
మృణ్మయి	1	5
సీతారామ్	1	8
నూర్జహాన్	1	8
రాజసింహ	1	8
రాధారాణి	0	4
యుగళాంగుళీయకము	0	3
కాదంబరి	1	4
కళావతి	0	12
ఐవాన్‌హో	0	6
మదాలస	0	10
తారాబాయి	0	12
ఆనందమఠ	0	12
,, క్యాలికోబైండు	1	0
సుజనరంజని	0	6

నాటకములు.		
మందపాల (King lear)	0	8
ప్రియదర్శిని	0	
సత్యహరిశ్చంద్రీయము	0	
ప్రసన్నయాదవము	0	
గయోపాఖ్యానము	0	

నాటకములు.	రూ.	అ.
పారిజాతాపహరణము	0	8
ఉష (వేంకటరాయశాస్త్రిది)	0	8
శాకుంతల	0	8
ప్రతాపరుద్రీయము	1	0
యాచకూరేంద్రవిజయము	0	10
పర్వతిసందర్శనము (ప్రహసనము)	0	2
కన్యకాపరమేశ్వరివిలాసము	1	0
రంగారాయకదన సమవాకారము	1	0

పద్యకావ్యములు.

	రూ.	అ.
శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము (7సంపుటములు)	12	4
శ్రీమదాంధ్రభాగవతము	4	0
డిట్టో, రెండుసంపుటములు	4	12
భాస్కరరామాయణము	2	8
రంగనాథరామాయణము	2	8
ప్రభావతీప్రద్యుమ్నము	0	8
కళాపూర్ణోదయము	1	8
రాఘవపాండవీయము	1	8
సత్యవిజయము (అచ్చతెనుగు హరిశ్చంద్రునికథ)	0	12
అహల్యాబాయి. కొ. సీతమ్మగారిది.	0	4
లేడిజెన్‌గ్రే ,,	0	2
హరిశ్చంద్ర (ద్విపద) గౌరన మంత్రికృతి. శ్రద్ధతో శ్రీ వే. వేంకటరాయశాస్త్రి గారిచే సంస్కరింపబడినది	0	12
కావ్యాలంకార చూడామణి	0	12
పారిజాతాపహరణము	0	8
జ్ఞానవాసిష్ఠరామాయణము సింగన్నకృతి	1	0
విజయవిలాసము (సవ్యాఖ్యానము) పెద్దచ్చు	1	0
సారంగధరచరిత్ర ,,	0	12
మొల్లరామాయణము	0	8
వేమనపద్యములు (బ్రౌనుదొరగారి ఇంగ్లీషుతో క్యాలికో బైండు)	1	0
కుమారసంభవము (నన్నెచోడునిది)	1	8
మనుచరిత్రము	1	8
వసుచరిత్రము	2	8
,, ఉత్తమప్రతి	4	0
ప్రబంధరాజ వేంకటేశ్వర విజయవిలాసము	2	0
మిత్రవిందా పరిణయము	1	0
చంద్రాంగదచరిత్రము ,,	1	0
యాదవ రాఘవ పాండవీయము	1	0
ద్విరేఫవర్ణదర్పణము	1	0
శ్రీకృష్ణాభ్యుదయము	0	8
త్రైపదేంద్రగురు చరిత్ర శరత్తారావళి	0	8
ఉత్తరహరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము	0	4

పద్యకావ్యములు.	రూ.	అ.
ప్రాస్తావిక పద్యావళి	0	8
మనుచరిత్ర ద్విపద	0	4
భోగినీదండకము	0	4
రంగారాయచరిత్ర. డి.నారాయణ కవి ప్రణీతము	0	8
ఆముక్తమాల్యద (అట్టబైండు)	2	8
,, క్యాలికోబైండు	3	0
సరస భూపాలీయము	0	12
రసికజన మనోభిరామము .. క్యాలికోబైండు	0	14
డిటో అట్టబైండు	0	8
విజయవిలాసము. పేపరు బైండు	0	4
నీలాసుందరీ పరిణయము	0	4
పారిజాతాపహరణము	0	4
ప్రబంధ సంబంధ బంధ నిబంధనగ్రంథము	0	4
అప్పకవీయము అట్టబైండు	1	6
,, క్యాలికోబైండు	1	10
ఆంధ్రనామసంగ్రహము ఆంధ్రనామశేషము సాంబ నిఘంటువు టీకాసహితము అట్టబైండు	0	10
డిటో క్యాలికోబైండు	0	12
సులక్షణసారం-టీకాసహితము	0	8

	రూ.	అ.
శృంగారనైషధము పేపరు బైండు	0	12
డిటో అట్టబైండు	1	2
కఠోపనిషత్తు	0	0
చంద్రసేనవిజయము	0	0

నిఘంటువులు.

ఇంగ్లీషు తెలుగు నిఘంటువు.

Modern English Telugu Dictionary with teachnical terms	2	8

సంస్కృత గ్రంథములు.

వీనికి అర్థతాత్పర్యములు కలవు.

జ్ఞానవాసిష్ఠము	6	0
సుభాషితమణి కంఠహారము	1	0
కలివిడంబనము	0	4
సౌభాగ్యలక్ష్మి	0	8
విదురమహానీతి	0	2
శైవసిద్ధాంతసంగ్రహము	0	8
బ్రహ్మతర్కస్తవము	1	0
శివకర్ణామృతము	0	8
శ్రౌతస్యైవశైవచిహ్నాని	0	6
భగవద్గీతలు (తాత్పర్య సహితము)	1	8
వేదాంతము (శ్రీ శంకరాచార్యులవారిది)	2	8

శ్రీమదాంధ్రభాగవతములోని

శ్రీ రా మ చ రి త్ర ము

తయారగుచున్నది. 0 ౬ 0

ప్రతిపదటీకా తాత్పర్యములతోడను, విశేషవివరములతోడను, విషయ విమర్శనములతోడను గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారిచే ప్రకటింపబడినది. భాషాభివృద్ధి చేసికొనగోరువారి కిది మిక్కిలి యనుకూలము.

అబలాసచ్చరిత్ర రత్నమాల

రెండవకూర్పు ! పెద్దఅచ్చు ! !

ఇది కీర్తిశేషురాలయిన సౌ. భండారు అచ్చమాంబగారిచే రచియింపబడినది. రెండు భాగములుగా ప్రచురింపబడును. ప్రతి భాగమునందును 400 పుట లుండును. ఈగ్రంథములందు కాశ్మీరము పంజాబు రాజపుతానా, గుజరాతు, బంగాళము మహారాష్ట్రదేశము, ఆంధ్రదేశము మొదలయిన హిందూదేశాంతర్గతములయిన సకలదేశముల చరిత్రములను శోధించి సాధ్యమయినంత వరకు హిందూదేశముయొక్క ప్రతి భాగములోని 105 గురుపూజ్యాంగనల సచ్చరిత్రములిందు మిగుల మనోహరమగు శైలిని వ్రాయబడినవి.

ఇందు కొందరు స్త్రీల ప్రతిబింబములు సహితము చేర్పబడియున్నవి. ఈ గ్రంథము స్త్రీలును పురుషులును అందరు చదివి యానందింప దగినది.

వెల భాగము 1 కి రు. 1 0 0

దుర్జన భర్జనము:—చమత్కారమైన నవల 0-6-0

కర్పూరతిలక (ఐదంకముల చక్కనినాటకము. కథ అత్యద్భుతము) 0-8-0

కంపెనీపాట (ప్రావిడెంటు కంపెనీలు చేయుచిత్రము) 0-6-0

సువర్ణమాల. నవల. ఇందలి కథ యతిమనోహరమైనది. శైలి నాతి కఠిన మృదుమధురగాంభీర్యాదులుకలిగియున్నది. వర్ణనాంశములు స్వభావసిద్ధములు. నాయకుడు శ్రీశివాజి; నాయిక సువర్ణమాల. స్వయంకృషి, ఆత్మగౌరవము మొదలగు నీతుల బోధించుచుండును. 0-12-0

మేనేజరు, విజ్ఞానచంద్రిక. చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రభాషాభివర్ధనీ ప్రచురణములు.

దేశాభ్యుదయమున కావశ్యకమగు విషయములందెల్లఁ బరిశ్రమ జరుగు చున్న యీకాలమున భాషాభివృద్ధి కగ్రస్థానమిచ్చుట ప్రధానమైయున్నది. సంఘముయొక్క సర్వావస్థలయందును, దేశముయొక్క అన్ని భాగముల యందును, విజ్ఞానము ప్రచురింపఁ జేయుటకు భాషాసేవయే ముఖ్యసాధనము. సనాతనాధునికేతిహాసములు, ప్రకృతిశాస్త్రములు, అన్యదేశాధ్యాత్మికగ్రంథములు, మహాపురుషజీవితములును, గణితశాస్త్రములు, రాజనీతిశాస్త్రములు, అర్థికశాస్త్రములు, వృత్తులును, పరిశ్రమలును, వాణిజ్యమును నడుపువిధమును తెల్పుగ్రంథములు, నవలలు, లేనిలోపమును ఆంధ్రభాషాభివర్ధనీసంఘము నివారింపఁ బ్రయత్నించుచున్నది.

ఈ కంపెనీ మూలధనము రు. 10,000.

(2) భారత ధర్మ దర్శనము.

నిర్మలదేశానురాగమును ప్రబోధించుపద్యకావ్యము. సుప్రసిద్ధుండగు నొకయాధునికకవివరునిచే మృదుమధురముగ గానముచేయఁబడిన 109 పద్యము లిందు గలవు. వెల రు. 0-2-0. శాశ్వత చందాదారులకు రు. 0-1-6.

(3) పీష్వానారాయణరావువధ.

గ్రంథకర్త.

వి. రామదాసుపంతులుగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్. హైకోర్టువకీలు. ద్వితీయముద్రణము. మూఁడుచిత్రపటములు గలవు. వెల రు. 0-2-0. చందాదారులకు రు. 0-1-6.

(8) స్వాతంత్ర్య దర్శనము.

గ్రంథకర్త.—దుగ్గిరాల, రామమూర్తిపంతులుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి.

జాన్ స్టూఅర్టు మిల్లు అను ఆంగ్లేయపండితోత్తముని లిబర్టీ అను సుప్రసిద్ధగ్రంథముయొక్క భాషాంతరీకరణము. మనోవాక్స్వాతంత్ర్యము, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము, స్వాతంత్ర్యపరిమితి మొదలగు సాంఘికశాస్త్రసిద్ధాంతము లీగ్రంథమునందు చరిత్రోదంతములతోడ విమర్శింపఁబడినవి కాలికో కవరు 175 పుటలు. రు, 0-12-0. చందాదారులకు రు. 0-7-0.

(9) మహారాష్ట్ర చరిత్ర.

గ్రంథకర్త—చిల్లరిగె, శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు,

ప్రశస్తమైన యీ రాష్ట్రనిర్మాణముయొక్కయు, ప్రవర్తనముయొక్కయు, క్షీణదశయొక్కయు, కారణములు సహేతుకములుగ చర్చింపఁబడియున్నవి. మహారాష్ట్రనిర్మాణకర్తల దివ్యచరిత్రములే గాక, శివాజీ,సంభాజీ, రామదాసుస్వామి, అహల్యాబాయి, మొదలగువారి 22 చిత్రపటములతోడను, భరతవర్ష పెద్దపటముతోడను, రాజనీతి విచారణలతోడను, నీగ్రంథము విరాజిల్లుచున్నది. శైలిసులభము 500 పుటలు. ప్రశస్తమగు క్యాలికో బైండు వెల రు. 1-4-0. చందాదారులకు రు. 1-14-0.

(10) ఆంగ్లేయరాజ్యాంగనిర్మాణచరిత్ర.

గ్రంథకర్త—మద్రాసు గవర్నమెంటు తెలుగుట్రాంసులేటరుగా రగు
గోటేటి, కనకరాజు పంతులుగారు, బి. ఎ, బి. ఎల్.

ప్రాచీనవృత్తాంతము, విదేశరాజుల పరిపాలనము, స్వాతంత్ర్యనిర్ణయ మహాశాసనము, నిరంకుశప్రభుత్వమునకు పార్లమెంటునకు పోరాటము, ప్రజాప్రభుత్వము, అమెరికాయుద్ధము, శిల్పకళల ప్రాభవము, పార్లమెంటు సంస్కారము, విక్టోరియామహారాజ్ఞి కాలనీలు, హిందూదేశము స్వరాజ్యము మొదలగు విషయములు గలిగి సుబోధకమైయున్నది. శైలి మృదుమధురము గనుండును. ఇందు 6 చిత్రపటములు, 2 దేశపటములును గలవు. 300 పుటలు. ప్రశస్తమగు కాలికో బైండు వెల రు. 1-4-0. చందాదారులకు వెలరు. 0-12-0

(11) ఆరోగ్య శాస్త్రము.

గ్రంథకర్త.—డాక్టరు, భో. పట్టాభిసీతారామయ్యగారు,
బి. ఏ. యం. బి సి. యం.

ఆరోగ్యమును గాపాడుకొను గోరువారెల్లరు ఈ గ్రంథమును తప్పక చదువవలెను. ఇందు వాయువు, జలము, ఆహారము, గృహనిర్మాణము. మశూచి మొదలగు అనేకవిషయములనుగూర్చి అనుదినమారోగ్యరక్షణమునకు మనము గమనింపవలసిన సూత్రములు సులభముగా బోధపడులాగున వర్ణింపబడినవి ఈ గ్రంథము వెల రు. 1.4.0 చందాదారులకు 0-10-0.

(12) అశోకచరిత్ర.

గ్రంథకర్త—వేతపూడి. లక్ష్మీకాంతరావు పంతులుగారు.

ఇందు బౌద్ధధర్మవిజృంభణకాలమున హిందూదేశౌన్నత్యమును, అశోకుని రాజ్యవైభవమును, బౌద్ధధర్మవ్యాపకమునూ మిగుల రమణీయముగ నీగ్రంథమునందు వర్ణింపఁబడినవి. 8 చిత్రపటములును, 1 అశోకుని రాజ్యమును దెలుపు హిందూదేశపు పెద్దపటమునుగలవు ప్రశస్తమయిన క్యాలికో బైండుచేయఁబడినది. 880 పుటలు 1-4-0 చందాదారులకు 0-13-0.

(13) ప్రభావతి.

గ్రంథకర్త—గాదె. జగన్నాథస్వామిగారు,

ఈ సకల జగద్విఖ్యాత యశుఁడగు శివాజీ మహారాజును గురించి వ్రాయఁబడినది. కథాచమత్కారము అద్భుతము. భాష మృదుమధురము. కాలికో బైండింగు చేయఁబడినది. చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు రు. 1-4-0.

(14) పశుశాస్త్రము.

హిందూదేశములోని పశువృద్ధికి గావలసిన ప్రధానవిషయములున్ను, వాటి యావశ్యకతను గూర్చియు, ఏయే పదార్థములెంతవరకు పశువులు భుజింపవలెనో ఆ వివరమున్న యిందు విపులముగా వర్ణింపబడియున్నది. పశువులరోగములు వాటికి చికిత్సలు యిందు వర్ణింపబడినవి ఆంధ్రదేశములోని ప్రతిరైతున్ను తప్పక చదువవలెను. వెల 0-10-0. చందాదారులకు 0-5-0.

(15) చీనాదేశచరిత్ర.

చీనావారిప్రాచీనచరిత్ర హిందూదేశచరిత్ర జ్ఞానమునకు సహాయకారిగ నుండుటయే గాక చీనావారిశాస్త్రీయశక్తియు కల్పనాకుశలతయు కౌనిపుణతయు ఆశియాఖండవాసు లెల్లరిచేతను తెలిసికొనదగినవి. పాశ్చాత్యులను విస్మయభ్రాంతులనుగా జేయుచు 40 కోట్లప్రజలు గలిగి ప్రజాస్వామికము నెలకొల్పగలిగిన చీనాదేశీయుల విజృంభణ మతిమనోహరమగను. చిత్ర సంస్కారముగ నుండునని వేరుగ చెప్పనవసరము లేదు. కాలికోబైండు. 880 పుటలతోడను చిత్రపటములతోడను విరాజిల్లుచున్నది. వెల 1-4-0 చందాదారులకు 0-13-0

పునర్ముద్రణమందున్న గ్రంథములు.

(2) అక్బరుచరిత్ర. (4) వివేకానందస్వామిజీవితము. (5) సిక్కుల చరిత్ర (6) విద్యాసాగరుని చరిత్ర. (7) రామమోహనరాయల చరిత్ర.

ముద్రణమందున్న గ్రంథములు.

(1) జ్యోతిషశాస్త్రము. (2) ఆంగ్లరాజ్యతంత్రము (3) కమలకుమారి

ముద్రింపఁబడవలసిన గ్రంథములు.

అమెరికాచరిత్ర, జపాన్ చరిత్ర, మహారాష్ట్రచరిత్ర 2-వ భాగము, ఔరంగజేబుచరిత్ర మొదలగునవి.

N. B. మా శాశ్వత చందాదారులకు 100 పుటలు పోస్టేజిగాక రు. 0-4-0 చొప్పున నిచ్చుచుందుము. రు. 0-4-0 ప్రవేశకట్నము చెల్లించవలయును. దరఖాసులు చేయువారు వివరముగ విలాసము వ్రాయవలయును. చందాదారులను చేర్చు యేజంట్లకు మంచికమీషన్ యీయఁబడును.

మేనేజరు, ఆంధ్రభాషాభివర్ధనీసంఘము, మచిలీపట్నం.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము.

మూలముతోడను ప్రతిపద టీకాతాత్పర్యములతోడను ప్రచురింపబడుచున్నది.

చదలువాడసుందరరామశాస్త్రులుగారును, క్రిస్టియన్ కాలేజిలో తెలుగుపండితులగు దండిగుంట సూర్యనారాయణశాస్త్రులుగారును దీనికి వ్యాఖ్యానకర్తలు.

నిబంధనలు.

సంచికయొకటింటికి.	0-8-0	సాధారణచందాదార్లకుసంవత్సరముచందాఅంచెకూలితో	6-0-0
అంచెకూలి.	0-1-0		
పోషకులకు అంచెకూలితో	12-0-0	ప్రధాన పోషకులకు ,,	25-0-0

మూలము పెద్దఅక్షరములతోను వ్యాఖ్యానము చిన్నఅక్షరములతోను ధళధళకాగితములు రాయల్ ఆక్టావో ఆకారమున నెలకొకసంచిక ఎనుబది పుటలచొప్పున ప్రకృతము ప్రకటింపబడును. మూడుసంచికలిప్పుడు తయారయినవి. ఇమ్మహాప్రయత్నమునకు అందరును తోడ్పడవలెను!

రావు నారాయణ పుస్తకశాల. నెం 1. ఎస్ప్లనేడు, మద్రాసు.

ఆంధ్రభాగవతములోని కథలు

టీకాతాత్పర్యములతో ప్రకటింప బడినవి.

గజేంద్రమోక్షము.	0	6	0
రుక్మిణీకల్యాణము.	0	6	0
కుచేలోపాఖ్యానము.	0	4	0
శ్రీరామచరిత్ర.	0	6	0
నలోపాఖ్యానము (భారతములోనిది)	0	6	0

విస్మృత కవుల సీరీసు.

ఇవి అపూర్వపద్యకావ్యములు

ఎం. రామకృష్ణకవి, ఎం. ఏ. గారిచే సంపాదితములు.

1. కుమారసంభవము.	1	0	0
2. నీతిశాస్త్రముక్తావళి.	0	5	0
3. ప్రబంధమణిభూషణము.	0	12	0
4. శ్రీరంగమహాత్మ్యము.	1	0	0
5. తిరువాయిమొళి.	0	8	0

మద్రాసు గవర్నమెంటు ఆక్టింగు తెలుగు ట్రాన్సులేటరు

చె. భానుమూర్తిపంతులు, బి.ఏ.ఎల్.టి గారిగ్రంథములు.

1. మందపాల. (నాటకము)	0	8	0
2. ప్రియదర్శిక. ,, ,, ...	0	4	0
3. హేమలత. ,, ,, ...	0	8	0
4. నాటకత్రయము (ఇందు మందపాల ప్రియదర్శిక హేమలత ఈ మూడు నాటకములు కలిపిబైండుచేయబడినవి. చక్కని బైండు).	1	4	0
4. ఆంధ్రభాష ఉత్పత్తి, వికాసములు. ...	0	2	0

☞ నాటకత్రయమును కొన్నవారికి ఆంధ్రభాష ఉచితముగా నియ్యబడును.

విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

గవర్నమెంటు వారిచే స్కూళ్లలో పఠనీయములుగా నిర్ణయింప బడిన గ్రంథములు.

గ్రంథకర్త: కె. శీతారామయ్య బి. ఎ. ఎల్. టి.

1. జంతుశాస్త్రము (Zoology)	...	...	0	9	0
2. వృక్షశాస్త్రము (Botany)	...	...	0	7	0
3. శారీరశాస్త్రము ఆరోగ్యబోధిని, (Physiology & Hygiene)	...	...	0	11	0
6. హిందూదేశ రాజ్యాంగపద్ధతి (Civics)		...	0	10	0
5. నేచరుస్టడీబుక్కు. ...	...	...	0	4	0

చిలకమర్తి-లక్ష్మీనరసింహముగారి గ్రంథములు.

గయోపాఖ్యానము (నాటకము)	...	...	0	8	0
పారిజాతాపహరణము (,,)	...	...	0	8	0
ప్రసన్నయాదవము (,,)	...	...	0	8	0
మహాపురుషుల జీవితములు (మొదటిభాగము)		...	0	12	0
,, (రెండవభాగము)		...	0	10	0
,, (మూడవభాగము)		...	0	12	0
హేమలత (నవల) ...	...	...	0	8	0
సౌందర్యతిలక (నవల) ...	...	...	1	0	0
అహల్యాబాయి (నవల)	...	...	0	8	0
రామచంద్రవిజయము (,,)	...	...	0	8	0
కర్పూరమంజరి (,,) ...	...	...	0	12	0
రాజస్థానకథావళి (మొదటిభాగము)...		...	0	12	0
రాజస్థానకథావళి (రెండవభాగము)...		...	0	12	0
నందచరిత్ర. ...	...	...	0	3	0

విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రచారిణీగ్రంథమాల.

నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా

ఇందు చక్కని క్యాలికో బైండుగల నవలలు రెండుమాసముల కొక్కొక్కటిగా వెలువడును. ఈనవలలు చరిత్రబోధకములును మనోహర కథా కల్పితములునై చదువరుల హృదయముల నాకర్షించుచుండును. ఈనవలలను గూర్చియు, ప్రస్తుతకాలమున నాంధ్రభాషాభివృద్ధికి నవలలయొక్క యవసరమును గూర్చియు, ననేకు లనేకాభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికీనవలలు ప్రథమసోపానములని చెప్పవచ్చును. ఇందు శాశ్వత చందాదారులుగా చేరువారికి మంచి క్యాలికో బైండుచేయబడిన నవలలు డెమ్మీసైజున 100 పేజీలకు రు 0—6—0 చొ॥ వెలయేర్పఱచి వి. పి. గాఁబంపుచుందుము. ఇతరులకు పోస్టేజిగాక 100 పేజీలకు రు0—8—0 లచొ॥ నిచ్చెదము.

ఏ నవలయైనను ఒకరూపాయ వెలకుమించియుండదు.

చందాదారులుగా చేరువారు 0—2—0 అడ్మిషనుఫీజు నీయవలెను.

ఈ గ్రంథమాలికనుండి వెలువడిన నవలలు.

	చందాదారులకు	ఇతరులకు
1. దుర్గేశనందని 281 పేజీలు	0—12—0	1—0—0
2. వసుమతీవసంతము 300 పేజీలు	1—0—0	1—8—0
3. లలితచంద్రహాసము 166 పేజీలు	0—10—0	0—14—0
4. మృణ్మయి 256 పేజీలు	1—0—0	1—5—0
5. సీతారామ 320 పేజీలు	1—0—0	1—8—0
6. నూర్జహాను 340 పేజీలు	1—0—0	1—8—0
7. రాజసింహ 290 పేజీలు	1—0—0	1—8—0
8. మాధవీలత 260 పేజీలు	1—0—0	1—5—0
9. మృణాలిని	1—0—0	1—5—0

అనుబంధగ్రంథములు

1. రాధారాణి	0—4—0
2. యుగళాంగుళీయకము	0—8—0
3. రాజభక్తి	0—2—0
4. లీల	0—4—0

హిందూసుందరి.

ఇది తెలుగు, స్త్రీలకొరకు ప్రచురించబడు మాసపత్రిక. శ్రీమతి మొసలికంటి, రామాబాయమ్మగారు దీనికి సంపాదకురాలు. ఇందు స్త్రీల కుపయోగకరములగు పలువిధములైన వ్యాసములు స్త్రీలచే వ్రాయబడు చుండును. నారీమణుల జీవితములు, కుట్టుపనులు కూర్పువిధము, గృహ నిర్వాహక విధులు మొదలగునవి యిందు ప్రచురింపఁబడుచుండును. ఈకార్యాలయమునందు స్త్రీలవశ్యముగా పఠించవలసిన గ్రంథము లనేకములుగలవు.
చిరునామా:—సత్తిరాజు శీతారామయ్య, కంతేరుపోష్టు, కృష్ణాజిల్లా.

దేశమాత.

ఇది యొక వారపత్రిక. సంవత్సరమునకు చందా మూడు రూపాయలు. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు ఈపత్రికకు అధిపతి. ఇందు విదేశవృత్తాంతములు, స్వదేశవార్తలు చిత్రకథలు, హాస్యములు, ప్రకృతిశాస్త్రవిషయములు మొదలగునవి ప్రకటింపఁబడు చుండును.
చిరునామా :—

దేశమాతపత్రికాధిపతిగారు, రాజమహేంద్రవరము.

తెలుగులాజర్నలు.

ఇది యొకమాసపత్రిక ఇందులో లావర్తమానములు చట్టములు, హైకోర్టులయొక్కయు, సివిల్ క్రిమినల్ తీర్పుల సంగ్రహములున్ను, ప్రీవికౌంసిలు తీర్పులున్ను, చట్టనిర్మాణ సభలలోని చర్చలున్ను, ప్రచురింపబడును. దీనిని చదువువారికి వ్యవహారజ్ఞానము చక్కగాకలుగును. ఈపత్రిక ఇంగ్లీషు భాష తెలియని ప్లీడరు గుమస్తాలకును, ప్రైవేటు వకీళ్లకును, గ్రామవుద్యోగస్థులకును, చాలఉపయోగము చందా సంవత్సరమునకు రు. 8-0-0 అర్ధ సంవత్సరమునకు 1.12.0 విడిపత్రిక రు. 0-5 0 లు
చిరునామా:— తురగా - పురుషోత్తం పంతులు,

ప్లీడరు & ఎడిటరు, తెలుగు లాజర్నలు, మచిలీపట్టణము.

9

A Neglected Emperor Poet.

A CRITICAL REVIEW OF A TELUGU POEM

(Amuktamalyada) on Modern lines

BY

G. HARI SARVOTTAMA RAU, M. A.

with an introduction

BY

Hon. P. RAMARAYANINGAR, M.A.F.M.U.

Member of the Supreme Legislative Council, Delhi.

Price 0-8-0.

A right estimate of Krishnadeva Raya as a poet, the only book of its kind in the market & most highly appreciated by eminent scholars.

Apply to

VIJNANA CHANDRIKA BOOK DEPOT,

Chintadripet, MADRAS.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తను పేరనొక పరిషత్తు.

చెన్నపట్టణమున స్థాపింపఁబడినది.

తెలుఁగుభాషను వాఙ్మయము నభివృద్ధినొందించుటయు నావిషయమునఁ బరిశ్రమచేయువారలకుఁ బ్రోత్సాహ మొసంగుటయు నీపరిషత్తుయొక్క ప్రయోజనములు. ఈపని నెఱవేర్చుటకై తెలుఁగుభాషలోని పదములకు వ్యుత్పత్తి మొదలగు వానిని నిరూపించుచు లక్ష్యసహితముగ నర్థమును వివరించు సర్వంకషమగు నిఘంటువునొకటి ప్రకటించుట, లిఖితపుస్తకములఁ గూడఁ జేర్చి యొక పెద్దపుస్తక భాండాగారము నేర్పాటు చేయుట, తెలుగు దేశము యొక్కయుఁ బ్రజలయొక్కయు సవిస్తరమైన చరిత్రరచించి ప్రచురించుట, పారిభాషికపదముల నిర్ణయించి వివరించు నొకశబ్దకోశమును సిద్ధముచేయుట మొదలగు సాధనము లవలంబింపఁబడును. ఇంతియేగాక తెలుఁగు భాషకును వాఙ్మయమునకును సంబంధించిన విషయములను జర్చించుట కాంధ్రసాహిత్య పరిషత్పత్రిక యనుపేర నొకత్రైమాసిక పత్రిక పరీధావి సంవత్సర శ్రావణ మాసమునుండి వెలువడుచున్నది. దీనికి సంవత్సరమునకుఁ జందా రు 3-0-0. ఆంధ్ర సాహిత్యపరిషత్సభ్యుల కీపత్రిక యుచితముగ నీయఁబడును. సభ్యులుగా నుండఁ గోరువారీక్రింది వారికి వ్రాసి పరిషన్నిబంధనలను దెలిసికొనవచ్చును.

అక్కిరాజు ఉమాకాంతం

మేనేజరు.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

192—ఎస్ప్లనేడు.

చెన్నపట్టణము.

మానవసేవా కార్యస్థానమున వెలకు దొరకు గ్రంథములు.-

రాజమంద్రి

1. కబీరు.—(ఇందు చరిత్రాంశము వచనముగను, ఉపదేశములు పద్యములుగ నుండును) అత్తిలి సూర్యనారాయణగారిచే రచియింపబడినది. రు.అ.పై. 0-2-0

2. బంగారుదుంప.—నిడదవోలు వేంకటరావుగారి విరచితము 0-2-0

3. అగ్గిపెట్టెలయంత్రశాల.-కందుల శ్రీమన్నారాయణగారి విరచితము. 0-4-0

4. లోకపావనశతకము.—(ఇందలి పద్యములు భక్తిరసము నొలికించును) ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-2-0

5. కోటిలింగశతకము.ఇందలిపద్యములు నీతిని దేశభక్తిని పురికొల్పును.) సత్యవోలు అప్పారావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-3-0

6. స్త్రీలయెడ మనము గావించు పంచమహాపాతకములు 0-1-0

7. వీరమతి.—(వీరరసప్రధానమైన యేడంకముల నాటకము. ఇందు దేశాభిమానము, స్వార్థత్యాగము, స్త్రీసాహసము ప్రదర్శింపబడును)మంగిపూడి వేంకటశర్మగారిచే రచియింపబడినది. 0-10-0

8. భారతీయసందేశము.— స్వదేశాభిమానమును, విదేశయాత్రవలని ప్రయోజనములను వెల్లడించు నొక భాణము.) 0-1-6

9. భక్తితరంగిణీ.— (ఇందు భగవద్భక్తి, దేశభక్తి, మానవసేవ మున్నగువాని గూర్చిన పద్యములుగలవు) 0-2 0

10, దేవేంద్రనాథచరిత్రము— 0 2-0

11. అనాథాభ్యుదయము—వితంతువులదురవస్థలును, వారివలన దేశమునకుఁ గలుగుమహోపకారములును దెలుపు భాణము. 0-2-0

12, కొవ్వొత్తులు చేయువిధము— 0-1-6

23. బాబా గురునానకు చరిత్రము— 0-1-6

14. ఆనందశతకము—ఇందలిప్రతిపద్యము భక్తిరసాస్పదమైయుండును. 0-2-0

15. ఉత్తమవివాహము—వివాహభేదములు, ధర్మములు, విధులు దెలుపును. పాలపర్తి నరసింహముగారిచే రచింపఁబడినది. 0-1-0

350 పుటలు. **భక్తియోగము.** క్రొత్తది!

పురుషులు, స్త్రీలు, పిన్నలు, పెద్దలు అను భేదము లేకుండ అందరు పారాయణము చేయదగినది.

దీనిని బంగాళీభాషలో బాబు అశ్వినీకుమారదత్తు ఎం. ఏ. బి. ఎల్. గారు రచియించియున్నారు.

బంగాళ దేశములోని విద్యార్థులు, విద్యాధికులు గృహిణులు, సన్యాసులు, భాగ్యవంతులు, బీదవారు, రాజులు, కాపులు వీరువారనక నేల ప్రతిమానవునిచేతను భగవద్గీతకు ప్రత్యామ్నాయముగా నీగ్రంథము పారాయణముచేయబడుచున్నది.

బంగాళములోని యేడుకోట్లజనులచే నిట్లు ప్రేమింపబడిన నీగ్రంథరాజమునుబోలు గ్రంథము మరియొకటి ఏభాషలోను ప్రచురింపబడియుండలేదు

ఇందు (1) భక్తియన నేమి? (2) భక్తికి యధికారి యెవఁడు? (3) భక్తియేవిధముగ సంచారమగును? (4) భక్తిపదమందుండు కంటకములు; వానిని తొలగించు మార్గములు (5) కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము, మదము, మాత్సర్యము, వదురుబోతుతనము, సాంసారికదుశ్చింత, ధర్మాడంబరము, లోకభయము మొదలగువానినుండి తప్పించుకొనుటెట్లు? (6) సాధుసంగము, కృష్ణసేవ, భాగవతపారాయణ, హరినామమహిమ, తీర్థయాత్ర, ఆత్మవేదన, ఏకాగ్రతాసాధనము, అనువిషయముల సాధించుటెట్లు? (7) భక్తియొక్క క్రమము, భక్తునియొక్క లక్షణము, (8) ప్రేమ: ఇట్టిగొప్ప విషయములనుగూర్చి నూతనపక్కీని సర్వజనరంజకముగ వర్ణింపబడినది.

ఇట్టి యీపవిత్ర గ్రంథములోని సారమును ఆంధ్రులుగూడ చవిగొనవలెననుకోరికతో ఒకబంగాళీ భాషావిశారదునిచే తెలుగులోనికి భాషాంతరముచేయబడినది. శైలిసులభమై, మృదుపదలలితమై ఒప్పుచుండును.

భాగవతాగ్రేసరుల పాలిటిమందారము. వనితామణుల కరకంకణము. విద్యార్థులసద్గురువు. వెల పోస్టేజిగాక రు 1-8-0.

చిరునామా : విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో,

చింతాద్రిపేట మద్రాసు.

మనోరమ.

ఇది బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము గార్చే బ్రచురింపఁబడు తెలుగు మాసపత్రిక. ఇందు వినోదములు దేశమునకు మతమునకు మహోపకారము చేసి కీర్తిశేషులయిన మహాపురుషుల జీవనచరిత్రలు సృష్టియందలి వైచిత్ర్యములను దెలియఁజేయు మహాద్భుతములు; రసవంతములైన మృదుపద సంయుక్తములై యొప్పు నాటకములు నూతనకల్పనలతో నిండియుండి చదివిన కొలఁది చవులుగొల్పు చక్కనికథలు, చిత్రకల్పనలతో రచియించిన చిత్రవచనకావ్యములు (Novels) ప్రచురింపఁబడుచుండును ఈమాసపత్రికను జదివిన వారందఱు దీనిని భాషాప్రౌఢిమగల పత్రికలలో నొకటియనియుఁ బండితులకుఁ బామరులకు స్త్రీలకు బాలురకు నత్యంతోపయుక్తమనియు నీతిదాయకమనియుఁ దలంపకపోరు. చందా సంవత్సరమునకు మూఁడు రూపాయలు. వలయువారు "మనోరమపత్రికాధిపతిగారికి రాజమండ్రి" యని వ్రాసినఁ బడయఁగలరు.

వ్యవసాయము.

వ్యవసాయాభివృద్ధియే దేశాభివృద్ధికి మూలకారణము. అట్టి వ్యవసాయాభివృద్ధినిగూర్చి నూతన పద్ధతులను బోధించు తెలుగుపత్రికలు లేకపోవుటచే కృష్ణాజిల్లా వ్యవసాయసంఘమువారు "వ్యవసాయ" మనుపేర అట్టిమాసపత్రిక నొక దానిని ప్రకటించుచున్నారు. మెరకుపల్లములకు పనికి వచ్చుపంటలును వానిని బండించురీతిని నేయేభూములలో నేయేపంటలు వేయవలెనో ఎట్టిఎరువులు వేయవలెనో పరపతి సంఘములవలన నెట్టి లాభములు కలవో రయితులు నిజమైనలాభము నెట్లు పొందవచ్చునో మొదలగు విషయము లీపత్రికవలన దెలియును. ప్రతిమాసమును 40 పుటల గ్రంథము పంపబడును. చంద్దా సం॥ 1 కి పోస్టేజిసహా రూ. 1-8-0 మాత్రమే. వలయువారు,

మ-రా-రా-శ్రీ.గోపిసెట్టినారాయణస్వామినాయుడుగారు బి.ఏ.

పత్రికాధిపతిగారు ఏలూరు, అనివ్రాసికొనవలెను

వృత్తిప్రభాకరము.

గొప్ప వేదాంత గ్రంథము. హిందీభాషలోనుండి రిటైర్డు తహశీలుదారు గారగు పావపల్లి పట్టాభిరామశర్మగారిచే భాషాంతరము చేయబడినది. 510 పేజీలు క్యాలికో బైండు. పెద్దసైజు వెల. రు 6 0 0 లు.

ఆదిపూడి-సోమనాథరావుగారి

(1) విజయేంద్ర విజయము.

భక్తిరసప్రధానమును, నీతిబోధకమును అగుచక్కని పద్యకావ్యము. శైలియత్యంతసులభము. వర్ణన లపూర్వములు. ఇతర తెలుగు ప్రబంధములవలె గాక దీనిని స్త్రీలును పఠింపవచ్చును. ప్రబంధరచనలో నిదియొక నూత్నమార్గము. పెద్దసైజు పేపరు మీద చక్కగా ముద్రింపబడి 418 పద్యములుగల ఈగ్రంథము వెల రు 0-12-0 లు మాత్రమే

(2) లోకపావనశతకము. (ప్రతిదిన పారాయణమునకు తగినది) 0 2 0

మాదిరికై ఈపద్యము చూడుడు:—

"పనసకుంబూవు లేవు; మఱిపండులు మల్లెస లేవు క్రోటనుల్
వనలను బండ్లనీవు; కరుణామయ! మామిడిపూలపండ్లతోఁ
దనరు మనంబునో వ్యమగదా! భవదీయవిచిత్రసృష్టియే
జనుఁడు నుతింపఁగాఁగలఁడా! సద్గుణజీవన లోకపావనా!

తుకారాము చరిత్ర

మహాభక్తాగ్రేసరుఁడును, మహారాష్ట్ర జాతీయోద్ధారకుఁడును, అగు తుకారాముని చరిత్ర యెల్లరుపఠింపదగినది.

నూతనరచనావిధానమును, గభీరభావగర్భితమును, మృదుమధురశైలిని గలిగియున్న యీగ్రంథమును చదువునప్పుడు భక్తిపారవశ్యమువలన మైమఱుపు గలుగుచుండుననుట యతిశయోక్తిగాదు.

చక్కని క్యాలికో బైండు, తుకారాముని చిత్రపటముగలది. ౧౫౦ పుటలు వెల ౦-౮-౦ లు మాత్రమే.

చిరునామా: విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో,
చింతాద్రిపేట మద్రాసు.

శబ్దరత్నాకరము

(పునర్ముద్రణము.)

ఇయ్యది కీర్తిశేషులయిన శ్రీయుత బ. సీతారామాచార్యులచే, పెన్ని సంవత్సరముల పరిశ్రమపూర్వకశోధనములతో, రచింపబడినది. ప్రస్తుతమాంధ్రదేశమున వెలసియున్న నిఘంటువులలో దీనింబోలిన దొక్కటియు లేదు. భాషాభివృద్ధిం జేసికొనఁగోరు ప్రతివారికి నియ్యది కల్పతరువువంటిది. మఱియు ప్రతిపదమునకు అర్థమును వివరించుటయేగాక, పూర్వకవులు రచించినయుద్గ్రంథములనుండి ప్రయోగములు చూపబడినవి. జగమెఱింగిన బాపనికి జన్నిద మేలయనునట్లు ఇరువదైదు సంవత్సరములక్రిందటఁ బ్రచురింపఁబడి ఆంధ్రలోకమునందంతటను వ్యాపించియున్న యీగ్రంథరాజమునకు ప్రకటనాడంబర మవసరముగదా! మంచిమనుపు కాగితములమీఁద చక్కగా సంస్కరింపఁబడి రెండవతూర్పు ప్రకటింపఁబడినది. వెల రూ ౪ ౦ ౦ తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

స్వయంసాహాయ్యము.

(ద్వితీయముద్రణము.)

యంత్రనిర్మాణమునందేమి, శాస్త్రశోధనమునందేమి, మఱియితర యేఘనకార్యమునందునేమి బాల్యమునుండి విసుగువిరామములులేక పడరాని యిడుములఁబడి స్వయంసాహాయ్యముననే మహోన్నతికివచ్చి ఆచంద్రార్కముగ కీర్తి సంపాదించిన సుప్రసిద్ధులగు పాశ్చాత్య మహాపురుషుల జీవితములిందు క్రోడీకరింపఁబడి యున్నవి.

స్వయంసాహాయ్యమనునట్టిదో నెఱుంగక పరుల ననవరతముఁ బీడించు మనకీగ్రంథమువలన నెన్నియో నూతన విషయములు బోధపడి ఆదర్శములుగా గలవు. ఈ గ్రంథపఠనమువలన స్వతంత్రజీవనోపాయము లెన్నింటినో తెలిసికొని స్వకాయ కష్టమువలన సుఖింపఁగలము.

ఇయ్యది 'సెల్ఫ్ హెల్ఫ్' అను నాంగ్లేయ గ్రంథము ననుసరించి సుప్రసిద్ధులగు శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారిచే మృదుమధురశైలిని మనోహరముగ రచింపఁబడినది. వెల తపాఖర్చులుగాక ౧౦-౪-౦

విజ్ఞానచంద్రికా బుక్కుడిపో, చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

వేగుంచుక్క గ్రంథమాల.

బరంపురము - గంజాంజిల్లా.

ఈ గ్రంథమాలలో తెలుపబడు గ్రంథములన్నియు నీ క్రింది నూతనాంశములచేఁ బ్రసిద్ధిచెందియుండును.

(*a*) ప్రకృతివర్ణనలు (Description of Nature)
(*b*) స్వభావనిర్మాణము (Characterisation)
(*c*) స్వభావోన్మీలనము (Development of Character)
(*d*) నూతనకల్పనలు (New Ideas)
(*e*) చరిత్రావిషయక చిత్రములు (Historical Beauties)

సంవత్సరమునకు మూడుపుస్తకములు ప్రకటింపబడును. వీని వెలరెండు రూపాయలుమాత్రమే. ఇవిశాశ్వతపు చందాదారులపద్ధతిని అమ్మబడును. పుస్తకములు వి. పి. గాపంపి పైకము రాబట్టుకొనబడును. ప్రవేశరుసుము నాలుగు అణాలు. శాశ్వత చందాదారులకు సత్సరమునకొక అనుబంధగ్రంథము ఉచితముగానంపబడును.

వివరములు తెలికొనగోరువారు కార్యదర్శిగారికి వ్రాసికొనవలయును.

జార్జిదిఫిప్తు గ్రంథమాల.

సంవత్సరమునకు చక్కని మూడాంధ్రగ్రంథములు.

చందా సంవత్సరమునకు రు 2-0-0 లు, ఆంధ్ర గ్రంథమండలులకు గాని యాంధ్రపత్రికలకుగాని చందాదారులైన వారికిని, స్త్రీలకును రు 1-8-0 లు మాత్రమే. ప్రవేశరుసుమొక అణా.

మేనేజరు
శ్రీ జార్జిదిఫిప్తు గ్రంథమండలి
జట్నీ–బంగాళా రాజధాని.

Dowden & Co., Printers Madras.
National Library,
Calcutta-27.